

Bergen Døvesenter 1880-2020

Lørdag 30. mai 2020 er det 140 år siden stiftelsen 30.05.1880

I dette heftet ser vi tilbake på begivenheter fra 1981 til mai 2020.

Mange steder kan du klikke og få fram web-siden
der disse er omtalt med tekst og bilder.

For årene 1880-1980:

Vi har to bind av boken "Med landets døde gjennom hundre år" som ble utgitt
i forbindelse med Bergen Døveforenings 100 års jubileum i 1980.
De to bindene kan du få kjøpt for tilsammen kr. 100 på kontoret (post@bgds.no)

1981:

Foreningsleder: Toralf Ringsø

- Nye priser ved **"kaffesalget"** om torsdagene:

En kopp kaffe	3,00
En kopp sjokolade	3,00
Brus (alle sorter)	4,00
Brigg	4,00
Skive m/karbonade+speilegg	10,00
Skive m/karbonade	8,00
Skive m/speilegg	5,00
Rundstykke m/sild+egg	3,50
Rundstykke m/kjøtt	3,50
Rundstykke m/ost	3,00
Skive m/sild+egg	3,00
Skive m/ost	2,50
Skive m/kjøtt	3,00
Bløtkake, pr. stk.	5,00
Brødkake (tebrød)	3,00
Is, alle sorter	2,50

- Det var stort utvalg ved disken for 14 år siden, men da hadde vi også Mimmi Jacobsen som sto for innkjøp og tilrettelagt alt de som stod for servering. Hun ble - ikke uventet - det året valgt til **"Årets navn"**.
- **Torkel Eikjeland** - som 3. januar 1995 fylte 70 år - har ofte vært godt å ha. Budstikken skriver i 1981 at han ofte var i døveforeningen, og gjerne i nærheten av drikkeautomatene. Og var det noen som ikke hadde mynt til automatene, så var det ingen som var fortvilet. Torkel var "en levende vekseleautomat"!
- Døves Idrettsklubb utga boken **"Døveidretten i Bergen - Historikk 1905-1980"**, utarbeidet i avisform av Gunnar Hansen og Rune Anda. Boken er i A4-format og på 136 sider, og man kan fremdeles få kjøpe boken hos DIK.
- Det var stor underskrift-kampanje **"Vi krever teksting av flere programmer i TV!"**. Budstikken hadde en hel side med blanke linjer for å gi plass til flere underskrift. Disse sidene ble revet ut og samlet sammen til initiativtakeren Ole Johansen, 4344 Kvernaland.
- Skuespillgruppen med **"Døv igår - idag - hva med I MORGEN?"** fortsatte sin turne i landet også i 1981.
- Det var gjennomført **båtførerkurs** i døveforeningen med Ingar Sørhaug som kursleder. 10 døve deltok på kurset, og alle bestod eksamen (og fikk båtførersertifikat) før sommerferien.
- Hordaland/Sogn og Fjordane hadde **41 godkjente døve og hørende tegnspråklærere**.

- **Bergen vant historiens første Norgesmesterskap for døve i håndball**, som fant sted i Bergen 28. februar - 1. mars 1981. Det ble 30-7 over Stavanger, 22-10 over Oslo B og 6-4 over Oslo A.
- 3 fra Bergen (Kåre Neeraas, Harald Håverstad og Hans Lie) pluss Torkel Hoff deltok i **EM i alpint i Italia**, og erobret tilsammen 18 forskjellige medaljer og pokaler!
- Budstikken hadde en liste med 12-14 navn på tolker (med telefonnumre) som stod til disposisjon som "**nødhjelpstolker**". Budstikken skrev: "Riv ut dette arket, og ha det i lommen. Tenk TOLK når du blir utsatt for en ulykke som kreves forklaring, f.eks. hos politiet. Misforståelser kan komme til å koste deg dyrt. Mye kan gå galt. Derfor er det viktig å få tak i en tolk."
- Hver mandag fra og med 27. april var både sportsrunden og dagsrevyen på **TV tolket i velferdssenteret** i døveforeningen (Welhavensgate 68). Tolkene møtte opp etter tur om mandagene. Tilbudet ble godt mottatt.
- Margot og Ragnvald Hammer var i El Obeid (Sudan, Afrika) i februar og besøkte datteren Turid. **Døvepresten fortalte om turen** i døveforeningen en torsdag i juni.
- 18. juni kom **2. bind** av foreningens jubileumsbok "**Med landets døve gjennom 100 år**". Thorbjørn J. Sander fikk endelig sluttført boken som tilsammen har 352 sider. Bind 1 kostet kr 20 og bind 2 kr 30. (1981 var det store bok-året for døve i Bergen. Da kom det ut følgende "døvebøker": "Med landets døve gjennom hundre år", "Døveidretten i Bergen 1905-1980" og "På hjul med The norwegian deaf globetrotters".
- Gøsta Rougnø ble valgt inn i **styret i FFO Sogn og Fjordane**.
- **Merket "Tegnspråkkyndig"** var å finne i noen butikkvinduer i Bergen, som fortalte at i butikken kunne man finne en ekspeditør som behersket tegnspråk.
- **Første politisk debattmøte i døveforeningen** fant sted i august.
- Styret luftet tanken om å innføre **medlemskap for elever på Bjørkåsen skole** der ett år gjaldt perioden 1. sept. til 1. juni året etter, og at kontingenten kunne være kr 30 pr. elev. Innkrevningen kunne overlates til elevrådet på skolen. (Det ble det ikke noe av.)
- **Bergen vant NM i fotball** for døve i Stavanger i september.
- Oddbjørn Vågen (Bergen) tok **7 NM-gull** under NM i friidrett i Bergen.
- **Tolkekuponger** blir tatt i bruk for første gang i 1981.
- Døveforeningen arrangerte **julebord** 11. desember i **EKKO Selskapslokaler** på Nesttun. Programkomiteen besto av Toralf Ringsø, Kurt Oksnes, Arne Nesse og Britt E. Skogstrand.
- Albert Breiteig ble utropt til "**Ridder av 1. klasse av Den Kongelige St. Olavs Orden**". Medaljen ble overrakt av fungerende fylkesmann Per Skulstad i døveforeningen 30. oktober.
- Ungdomsklubben arrangerte **bilorientering** og **fiskekonkurranse**.

○ **Asgeir Straume** innsatt som **ny døveprest** søndag 29. november.

○ Erling Buanes **formann** i Døves Idrettsklubb.

1982

Foreningsleder: Marta Sander

- **Døves Motorklubb ble stiftet** 20. januar med Torbjørn Tokle som leder, Arne Nesse som sekretær og Egil Johansen som kasserer. Klubben hadde 18 medlemmer i starten.
- **20 teksttelefon var fortsatt på prøve i Norge**, deriblant hos Toralf Ringsø. Han fortalte til Bergens Tidende: "Et prøveår med teksttelefoner har vist at dette er et hjelpemiddel av uvurderlig betydning for svært mange døve. Problemet er at teksttelefonen er forholdsvis kostbar og vi vet ennå ikke om vi får noen stønad til meromkostningene i forhold til en vanlig telefon.
- **Døves Alders- og sykehjem** fikk kr 1.000 i gave fra Harald Stensrud. Hjemmet takket "for dette gode bevis for omtanke overfor de eldre døves situasjon". (Som vi kjenner til, har Harald Stensrud testamentert hele sin formue til Bergen Døveforening i fjor.)
- Gunnar Hansen i Døves Idrettsklubb kritiserte Norges Døve-Idrettsforbund fordi de utgav bladet "**Døve-idrett**" uten at det var godkjent av forbundstinget. (Bladet "Døve-idrett" viste seg etter en del utgivelser, å være en fiasko. Gunnar er i dag forbundsleder i NDI og har de 4 siste årene utgitt "**NDI-Informasjon**" som stadig øker antall abonnenter.)
- **Skjegget borte!** Budstikken skriver: "Døveprest Asgeir Straume var klarere og lettere å forstå da han orienterte om forholdene i ekteskapet under temaet: "Det gjelder ditt ekteskap" i døveforeningen 4. febr. Han hadde nemlig fjernet skjegget! På spørsmål om hvorfor han hadde tatt vekk skjegget, svarte han: "Det klødde så fælt!" Samme hva grunnen var; det var mye lettere å se munnen hans heretter."
- **Driftsproblemer for døvekirken** i Bergen. Døveprest Asgeir Straume syntes at Bergen kommunes tilskudd til driften i Nonneseterkapellet var latterlig lav (kr 12.900 for 1981 og kr 14.300 for 1982). (Bergens Tidende 13.3.82.) I september kunne Bergens Tidende opplyse at Bergen Formannskap vedtok å bevilge Døves Menighet et tilskudd på kr 39.220 til dekning av driftsutgifter i 1982 og driftsunderskudd i 1981.
- **NM i håndball** for døve i Oslo 13.-14. mars: **Gull til Bergen.**
- **Døves Kirkemøte** ble holdt i Bergen 10.-12. september (det ble utsatt fra 23.-25. april pga. streik i det offentlige transport).
- Dramagruppen med "**Døv i går - i dag - hva med i morgen?**" satte punktum 17. februar 1982 etter å ha reist land og strand rundt og vist stykket hele 28 ganger. Det ble satt opp i forbindelse med Bergen Døveforenings 100 års jubileum i 1980.

- **Kontaktklubb for døvblinde** hadde første møte mandag 14. juni kl. 11-14. "På møtet vil det bli valg på klubb-styre" skrev Annlaug Koppen i Budstikken.
- Ekstraordinært årsmøte 15. april vedtok en **økning i medlemskontingenten** med kr 25,- pr. medlem, som i sin helhet skulle gå **til feriehjemmet Risperlen**. Fra da av var oppholdet på feriehjemmet gratis for foreningens medlemmer, mens andre skulle betale oppholdspriser som før.
- **Lokale kurs for nye tegnspråklærere** gjennomført for første gang, 17.-18. april. Deltakerne var: Vidar Sæle, Gøsta Rougnø, Frida Olsen, Olaug Johansen, Grete Elvebakk, Gunn Bratsberg og Helle Grete Frøiland. Aslaug Walters og Marta Sander var instruktører.
- **Kassa-apparatet** som brukes under servering om torsdagene ble kjøpt i mai 1982 (kr 1.785).
- **Døvekirken i Kaigaten** utsatt for innbrudd. Pengeskap sprengt. Tyvene fant ikke noe av interesse.
- Etter stadige **innbrudd** i storsalen (Welhavensgate 68) ble det besluttet å **mure igjen en av vinduene** som vendte mot Nygårdsparken.
- **21 øst-europeiske døve flyktninger** kom til Norge, noen av dem bosatte seg i Bergen.
- **Hobbytreff** gjennomført hver onsdag kl 10-13 (fra 1. sept.) med Berit Bjørø og Kolbrun Hansen som ansvarshavende.
- **"Trenger vi ny døvekirke i Bergen?"** var tema på et diskusjonsmøte 23. sept. som ble ledet av Eilif Ohna fra Døves Menighet. Konklusjonen var at "det er behov for en ny døvekirke, og stedet ble foreslått: Ved Døves Aldershjem på Landås", stod det i Budstikken.
- Medlemsmøtet i oktober bestemte at **Budstikken** skulle komme ut som før, hver måned, selv om Døves Tidsskrift nå var kommet ut hver uke.
- Arne Nesse valgt som ny leder i Døves Idrettsklubb på slutten av året.

1983

Foreningsleder: Marta Sander

- **Inger-Lise Henriksen** ble ansatt som sosialsekretær i Bergen døveforening fra 1. januar 1983. **Åse Karin Bondhus** sluttet som sosialsekretær og reiste til USA i midten av januar 1983.
- Fra og med januar 1983 har liste over **godkjente døvetolker** vært å finne i hvert nummer av Budstikken.
- 1982-regnskapet ble ikke ferdig tidnok til foreningens ordinære årsmøte i februar 1983. Dermed ble det **ekstraordinært årsmøte** satt til 10. mars 1983.

- **Bergen ble best** i håndballturnering i Oslo i februar der 5 lag fra Sverige var med pluss Oslo og Bergen.
- **Harald Håverstad gikk til topps** i slalåm blant verdens hardeste konkurrenter under døves vinterleker i Italia.
- Fra 25. til 28. mai gjennomførte Bergen døveforening en **lokal kulturuke**, med forskjellige underholdningsprogram på Bryggens Museum, samt utstilling i storsalen. 25. mai: "Vi lever" ble deklamert av Toralf Ringsø, Norunn Ellingsen og Rune Anda. Sketsjene "Bilen", "På skolen" og "Sur- og smilende fjes" v/Bjørkåsen skole. "Kjøkkenvise" ved Sverre Bjørø. "Fanitullen" v/folkedansgruppen. Skuespillet "Hva er en døvetolk?" v/døvetolkene i Bergen. Bulgareren Ilija Ivanov spilte "Eselet" og "Telefonkiosk". Klovnene Eva Lauritzen og Toralf Ringsø ("da og Bæda") underholdte. Teaterstykket "Tragedien Garassim" fremført av våre skuespillere. "Jeg kan høre hånden din" deklamert av Toralf Ringsø. "Slik er livet" v/Thor Lasse Thoresen. Karateoppvisning v/Kobu Do Kan Karateklubb. Landskamp i sjakk Norge-Nederland. Tryllekunst v/Tarjei Vatne. "Ei høne" v/Thor Lasse Thoresen. Uken sluttet med årsfest på Fantoft Studentbys sommerhotell. Kjempestor utstilling med gjenstander laget av døve selv, utstilt i hele storsalen. 27 medlemmer viste fram over 200 utstillingsgjenstander!
- I 1983 hadde vi **22 aktive tegnspråklærere**, hvorav 11 døve. De underviste tilsammen ca **350 elever**.
- I månedskiftet juni/juli flyttet vaktmesterparet **Gunnar og Kolbrun Hansen** ut av vaktmesterleiligheten, og som ny vaktmester ble **Svein Tømmerbakke** ansatt. Samtidig begynte **Birgit Crone Leinebø** som vaskehjelp.
- I september 1983 ble **Jorunn Indrefjord** midlertidig ansatt som velferdssekretær i Bergen døveforening (halvdags stilling).
- Det ble salgsuksess for Bergen døveforenings vedkommende i **Døves landslotteri**. I tillegg til topp-plassering på landets salgsstatistikk, gav landslotteriet rekord-inntekter, over 60.000 kroner netto.
- Bergen og vestlandet fikk sin **døvblittgruppe** opprettet som ny underavdeling av Bergen døveforening i 1983, med Silje Brosvik som formann i gruppen.
- I oktober var **distriktsutvalget for tegnspråkarbeidet** med i Vestlandske Lærarstemna. Det var forelesninger/kurs i døvesenteret med ca. 30 interesserte lærere fra vestlandet på "skolebenken", samt utstilling av tegnspråkmateriell o.a. i Realfagbygget.
- **For tredje gang** på like mange år har Bergen rappet gullet ved Døvemesterskap i håndball. I Stavanger 1983 vant Bergen på bedre målforskjell enn Oslo.
- Med bulgareren **Ilija Ivanov** som trener, gikk jentene våre til topps i vennskapskampen i volleyball i Stavanger. Bergen slo Oslo 3-2 i finalen i uoffisiell norgesmesterskap for døve.
- **Døves Sjakkklubb** hadde besøk av døve sjakkspillere fra Nederland (i mai) og Sverige (i oktober). Begge gangene tapte Norge.
- **Oddbjørn Vågen**, Døves Idrettsklubb, løp igjennom 1983 på idrettsbanen med mange nye norske døverekorder (og en nordisk døverekord).

- O Bergen døveforening kunne endelig på forsommeren 1983 få en **tekst-telefon** på plass på **kontoret**. Dette ble mulig med tilskudd fra trivselsmidler.
- O Døves Hus har vært plaget av en rekke innbruddsforsøk første halvåret. Sommeren 1983 ble det ordnet med **Securitas-vakt** mens Døves Hus sto tomt en måned, og etter at vinduene i storsalen (mot Nygårdsparken) ble muret igjen, og hoveddøren foran og døren bak ble skiftet ut, har det blitt bedre.
- O **Døvestevne** i nord ble holdt på Skilbrei i dagene 19.-21. august med god oppslutning.
- O **Døves Dag** sept. 1983: Festgudstjeneste i Eidsvåg kirke.
- O Idrettsklubben gjennomførte **loppemarked** i Døves Hus i oktober 1983, med gode resultater.
- O **Døves Menighet** fikk eget kontor i 3. etasje i Døves Hus.
- O Bergen døveforening gikk til innkjøp av en **ny kopieringsmaskin** (Canon PC- 20).
- O **Døvetolkene** har fått egen plass i **telefonkatalogen** under yrkeslisten.
- O Døves Menighet opprettet et utvalg som arbeidet med planene om en **ny døvekirke**.
- O Dameklubben og foreldrelaget gjennomførte **barnetreff** i storsalen hvert fjerde søndag i måneden.

1984

Foreningsleder: Rune Anda

- O Det ble salgsuksess for Bergen døveforenings del i **Døves landslotteri** 1984. 29.000 solgte lodder gav **topp-plassering** på landets salgsstatistikk.
- O **1983-regnskapet** (Feriehjemmet og Døves Hus) ble ikke godkjent på foreningens ordinære årsmøte 9. februar 1984. Derimot ble et nyrevidert regnskap godkjent på ekstraordinær årsmøte 22. mars.
- O **Liv Ekeland** ble innsatt som assisterende døveprest 22. januar 1984.
- O Bergen døveforenings **folkedansgruppe** deltok i Sang- og Musikkveld i Grieghallen 18. mars med **Erik Bye** som programleder.
- O **For fjerde gang** på like mange år har Bergen erobret gull ved Døvemesterskap i håndball. I Skien 1984 vant Bergen med 2 poeng foran Oslo.
- O Døvemesterskapet i bridge i Trondheim gav **gull til bergensparet Eilly Johansen og Eilif Ohna**.

- **Feriehjemmet Risperlen** feiret sitt 25 års jubileum på Veland 17. juni.
- **Døves Menighet kjøpte tomt i Kalfarveien 77**, med det formål å bygge ny døvekirke på eiendommen. Bergen Døveforening vurderte å kjøpe det gamle huset på tomten.
- Ungdomsklubben hadde **ungdomstreff på Risperlen** 16.-20. mai med 42 deltakere fra Stord, Oslo og Bergen.
- Bergen Døveforening fikk besøk av **ordfører Arne Næss** i forbindelse med Døves Dag i september. Medlemmene fra salen fikk anledning til å spørre ham om alt mulig. Arne Næss fortalte også om sitt arbeid som ordfører.
- **Døves Fotoklubb** kom i gang med sine aktiviteter 27. august, med Dag Hafstad som leder. (Klubben ble stiftet 7. januar 1985.)
- Mandag 1. oktober var det **”åpent hus” i Kalfarveien 77**. Medlemmene var invitert til å se huset innvendig mellom kl. 18 og 20. Der kunne besøkende få kopi av forslag til hva rommene kunne tenkes å brukes til. Det kom utrolig mange (over hundre).
- **Barneutvalget** ble opprettet i februar, og startet sine aktiviteter 29. oktober, med Vidar Sæle som leder. De har aktivisert gjennomsnittlig 25 barn/ungdom i Jonas Liesvei 68 og på Hunstad skole.
- Døves Menighet hadde **bispevisitas** 14.-16. desember, med besøk av biskop Thor With.
- Bergen Døveforening har hatt mange innmeldinger i 1984, fra 351 til **422 medlemmer**.
- **Døves Hus i Welhavensgt. 68 var avertert til salgs** i Bergens Tidende 2. oktober 1984.
- Bergen Døveforening fikk tilbud fra Døves Menighet om å kjøpe hovedhuset med tomten huset står på for **kr 350.000**. Samtidig kom det bud på kjøp av Welhavensgate 68 på kr 1,4 mill.
- I desember 1984 var det **siste gang** at ferske nummer av **Budstikken** ble lagt ut i storsalen slik at medlemmene kunne ta bladet med seg hjem. Fram til da var det slik at de uavhentede bladene ble sendt i posten etterpå.

1985

Foreningsleder: Rune Anda

- Året 1985 var et begivenhetsrikt år. Det viktigste som skjedde var **flytting fra Welhavensgate 68 til Kalfarveien 77**. Det ekstraordinære årsmøtet i Welhavensgate 14. februar 1985 hadde hele 64 ja-stemmer for flytting mens 2 stemte blankt, og INGEN stemte imot flyttingen.
- Det ble gjort en rask handel. **Kjøpekontrakt** med Døves Menighet (selgeren av Kalfarveien 77 A) ble undertegnet 13. mars, og kjøpekontrakt mht salg av Welhavensgate 68 til Norsk Lærergag ble undertegnet 22. mars.

- Sinawik Club i Bergen gav oss kr 12.600 til **kjøp av scene-teppe** i storsalen.
- Allerede 30. mars var det **STOR-DUGNAD** i Kalfarveien 77 der ca 35 personer deltok i arbeidet med å rydde bort all skrot i huset i Kalfarveien 77 A og å fjerne radiatorer med tilhørende rør.
- 25. juni ble **den store flyttedagen** der over 30 medlemmer deltok aktivt i flyttarbeidet fra Welhavensgate 68 til Kalfarveien 77. 3 store varebiler ble tatt i bruk.
- 20 september hadde vi besøk av daværende **ordfører Arne Næss** og kommunalråd Bengt Martin Olsen. (Året etter fikk vi 200.000 kroner i tilskudd fra kommunen til oppussing av huset.)
- **Arkitekt Lasse Bjørkhaug** arbeidet intenst med å få fortgang i ombyggingen i Kalfarveien 77 A. Allerede 12. desember kunne vi feire foreningens julebord i den nye storsalen i Kalfarveien 77! Det var imponerende, for bare to dager i forveien var det rotete og kaos i storsalen. Tapetene var ikke kommet, sceneteppet var ikke kommet, spotlight til scene var ikke kommet, gardinene var ikke kommet. Men to dager etter var alt kommet på plass! Arkitekten vår ordnet det også slik at en arbeidsgruppe fra Statens Arbeidsdirektorat for vernet arbeid gjorde mye nyttig arbeid med huset til minimal pris for foreningen.
- **Siste store sammenkomst i Welhavensgate 68** var på "sommerbord" torsdag 13. juni. Da var det så trangt at noen måtte ha bord og stoler på scenen!
- **Første store sammenkomst i Kalfarveien 77 A** var på "julebord" torsdag 12. desember med ca 130 gjester.
- I 1985 var det også andre ting av betydning:
 - A) **Døves Fotoklubb** ble stiftet 7. januar.
 - B) Første selvfinansierende **tegnspråkkurs for barn** ble gjennomført på Paradis skole med Molly Kjellid som lærer, 11 torsdager.
 - C) Foreningen fikk **3 nye æresmedlemmer** som ble kunngjort på foreningens 105 års fest 31. mai: Sverre Bjørø, Harald Nesse (som døde litt senere samme år) og Marta Sander.
- 14.-16. juni samarbeidet foreningen med Haugaland Døveforening om **døvestevne** på Bømlø.
- 16.-18. august var det **døvestevne** på Hauglandssenter for første gang. Stevnet ble arrangert i samarbeid med Møre og Romsdal Døveforening.
- 17. og 22. august var det **valgdebatt** i Grand Selskapslokaler med topp-politikere fra forskjellige partier i panelet. Begge debattene var døvetolket.
- **Fylkeslag for hørselshemma i Sogn og Fjordane** ble opprettet 19. oktober 1985, der to av våre medlemmer ble valgt inn i styret.
- Foreningen arrangerte **STOR-BASAR** i Ynglingeforeningen 8.-10. november, til inntekt for kultursenteret (Kalfarveien 77). Netto-overskuddet ble på over 42.000 kroner.
- Foreningen var blant de få som tok seg inn i **data-alderen** da en IBM bærbar datamaskin ble kjøpt (6. desember). Maskinen ble bl.a. brukt til medlemsregister og til skrivetolk for døvblitte.

- Foreningens egen sosialsekretær skaffet seg sin egen **teksttelefon privat** slik at det ble mulig med direkte telefonforbindelse med døve som hadde teksttelefon.
- I 1985 var det brukt **tolk ved en rekke offentlige begivenheter**, bl.a. på teater. Hunstad skole sørget for å tilrettelegge teaterforestillinger for døve ved å få dem tolket. Det skjedde både i Den Nationale Scene og i Fyllingsdalen Teater.
- Foreningen skaffet seg **videokamera og -spiller** etter tilskudd fra Kavlis legat.
- På Bjørkåsen skole ordnet de timene slik at det ble mulig å få inn **"Døve- emner"** med døve forelesere (fra døveforeningen).
- Klaus Rasmussen døde i 1985 og i den forbindelse ble det ordnet en innsamlingsaksjon til hans minne. Det kom inn kr 13.025 til hans minne, og pengene ble brukt til **kakkelovnen** som befinner seg i hallen i Kalfarveien 77 A. Den ble bygget av Eli Veim, en student som fikk oppgaven som en del av sin eksamen. NRKs TV-Norge filmet arbeidet hennes, og intervjuet henne.
- I 1979 ble det solgt ut **partialobligasjon** a kr 100 som hjelp og støtte i forbindelse med å få ned-betalt gjelden på Døves Hus i Welhavensgate 68, som rentefritt lån til Bergen Døveforening. I følge partialobligasjonen sin tekst skulle pengene betales tilbake etter 5 år fra 1/6-1978. Omkring 1. juli 1985 ble det sendt brev til alle som hadde partialobligasjon på Døves Hus med anmodning om at de som ønsket å få pengene tilbake, om å gi beskjed om det innen 1. sept. Det resulterte i at alle ville la foreningen få beholde pengene, og etter 1. sept. ble gjelden annullert.
- Roger Lygre ordnet det slik at velferdscenterets TV fikk inn både **NRK og Lokal-TV**, da han fikk på plass antennen.
- 12. desember ble Rune Anda **bergensmester i maskinskriving**, i konkurranse mot mange hurtigskrivende kvinnelige sekretærer.
- Den nye formannen i Norsk Døvetolkforening, avdeling Bergen, **Kari Brustad Kjærland** vil fra 1. januar 1986 få låne en Brother EP-44 av Bergen Døveforenings formann, og skal altså bruke den som teksttelefon. Det ble da mulig å ringe til henne direkte over teksttelefon.
- Det kostet å bruke telefonen. Og døve som har teksttelefon, iallefall de fleste, skrev langsomt.
- Dette er hva det **kostet å prate over telefon** i 1985:
Nedennevnte priser og tider gjelder etter kl. 17.00 mandag-fredag, og hele lørdag og søndag:
- min 25 sek = kr 0,98
- 1 min 15 sek = kr 2,94
- 2 min 05 sek = kr 4,90
- 3 min 20 sek = kr 7,84
- 4 min 10 sek = kr 9,80
- 5 min 00 sek = kr 11,76
- 6 min 15 sek = kr 14,70
- 7 min 30 sek = kr 17,64
- 8 min 45 sek = kr 20,58
- 9 min 35 sek = kr 22,54
- 10 min 00 sek = kr 23,52

- **Hva kostet det å ringe via 012?** (I dag: 149)
Når du lånte teksttelefonen i døveforeningen og ringte til noen via formidlingssentralen 012, kunne du etter samtalen, be de på 012 om å få opplyst gebyr. Da fikk du vite hvor mye samtalen din kostet. Deretter kunne du betale for samtalen på kontoret i døveforeningen.
- Budstikken hadde en **oversikt over “døvetolker”** som var hjemme eller borte i **jule- og nyttårshelgen**, slik at døve kunne ringe dem direkte når de trengte tolk. Ellers hadde Budstikken i hvert nummer oversikt over tilgjengelige tolker, med bokstavkode etter navnet: O = Vedkommende døvetolk er tilgjengelig på dagtid. K = Vedkommende døvetolk er tilgjengelig på kveldstid. NØ = Vedkommende døvetolk kan være tilgjengelig som nødhjelpstolk, dvs. viktig tolking dag/kveld/natt. Alle tolkene var oppført med navn, adresse og telefonnummer.
- Døveforeningen skaffet seg en **transportabel IBM-datamaskin** som var på tilbud. Det var behov for å ha orden i medlemsregister på data, og skrive stoff til medlemsblad og ellers korrespondanser. Vanlig pris på maskinen m/ tilbehør var kr 34.000. Døveforeningen kjøpte det for kr 20.700. Finansieringen ble ordnet ved lån i interessefondet.
- Som “i alle år” hadde ekteparet Hammer **julekos for Døves misjonsforening** hjemme hos dem i romjulen.

1986

Foreningsleder: Rune Anda

- Torsdag 9. januar var **Frelsesarmeen** på besøk i døveforeningen, slik de gjorde i mange, mange år, første eller andre torsdag i januar. Da var det julefest i storsalen kl. 19.00 med både barn og voksne. Denne gangen var også Major Elisabeth Marthinsen og Haldis Kongevold med.
- **Årsmøtet ble skrive tolket for døvblitte.** Vi leide inn en hurtigskriver fra Norsk Personal. Hun deltok i bergensmesterskapet i maskinskriving sammen med Rune Anda og mange andre i desember 1985.
- **Tittel som ”formann”** og annet som ender på ”-menn” ble fra 1986 i lovs form endret til enten **”leder”** eller **”medlemmer/representanter”**.
- En annen lovendringsforslag: Paragraf 5, punkt 5, e) ble endret slik at det nå skal velges **5 revisorer (istedenfor 2) + 5 varamedlemmer**. Begrunnelsen var at det var blitt flere underavdelinger enn den gang loven ble laget.
- Ny styre i **Døves Menighetsråd** 1986-90: Liv Ekeland, Liv Nyseth, Rune Anda, Skjalg Iversen, Asgeir Straume, Ellen Rosnes, Arvid Støyva, Norunn Kalvenes, Harald Gåsland, Jorunn Koppen, Asle Karlsen, Eilif Ohna og Evelyn Osland.
- **Leiepris storsalen 1986:** En festkveld kr 600. Ellers pr. dag/kveld kr 450. Pr. dag for enkeltmedlem kr 350.

- **Kakkelovnen** ble satt sammen i hallen i K77 av Eli Veim i januar 1986. Arbeidet var hennes eksamens-oppgave. Dette ble vist i **Norge Rundt på TV 9. januar**. Der ble det sagt at det var første gang på 200 år at det nå igjen ble bygget kakkelovn her i landet! Eli Veim brukte 4 måneder på å arbeide med kakkelovnen. Foreningen la ut tilsammen kr 11.864 for materialet. Pengene som ble brukt til dette, kom inn i forbindelse med Klaus Rasmussens bortgang (det kom inn kr 13.025).
- I begynnelsen av 1986 hadde hele **13 døvetoalker teksttelefon privat!**
- Sosialsekretæren fikk ekstra hjelp på kontoret noen måneder. Det var studenten **Barbro Sofie Lie** som jobbet mandager og torsdager.
- Hver tirsdag og torsdag kl. 20.45 fra 8. april til 1. aug. (prøvetid), var det **nyheter for hørsels-hemmede i Bergen lokal-TV!** Døvetoalken, som dominerte skjermbildet, tolket alt som nyhets-oppleseren på øvre høyre hjørne sa. Norges Døveforbunds 26. landsmøte ble holdt på Hotell Norge i Bergen 8.-10. mai 1986.
- Våre skuespillere i "**Lokal-TV-gruppen**" gjorde lykke med sin en times stykke på Bryggens Museum under landsmøtet. De viste ulike muntre sider av tolkesituasjoner.
- I begynnelsen av mai ble det skaffet til veie **flaggstang og ny flagg** til Kalfarveien 77 av Døves Menighet. Skjalg Iversen malte flaggstangen.
- Budstikken meddelte at **Idrettsklubbens kontor** i 2. etasje ville bli utleid til ABC-produksjon (TV-selskap) i forbindelse med **Melodi Grand Prix**.
- Disponent **Albert Breiteig** døde i mai.
- Medlemmene fikk for første gang tilsendt **medlemskontingent i posten**, ferdig utskrevet fra en datamaskin.
- Fra og med 29. mai 1986 ble nummeret til teksttelefonformidlingssentralen **endret fra 012 til 0149**.
- **Kalfarveien 77 A ble malt utvendig** 3.-4. mai og 14.-15. juni. I mellomtiden var det regn og atter regn. De som malte i mai var: Arvid Støyva, Harry Ellingsen, Erling Jacobsen, Svein Tømmerbakke og Rune Anda. I juni var det Svein Tømmerbakke, Erling Buanes, Kåre Neeraas, øge Sørhaug, øge Lauritzen, Endre Grytnes, Terje Karlsen og Roger Lygre som malte. Det er nå altså ni år siden sist huset ble malt utvendig.
- **Nye stilling i K77:**
Døvetoalkformidlings-stillingen opprettet fra 1. sept. **Tone Schulstock** ble ansatt.
Barne- og ungdomssekretær-stillingen ble midlertidig opprettet fra 1. sept. **Heidi Dyrøy** ble ansatt.
Det ble i tillegg ordnet med å ansette **en sivilarbeider** som fikk sitt virke hos Døves Menighet og Bergen Døveforening.
Jan de Lange ny Budstikken-redaktør fra og med august 1996.
- 12 personer deltok i "**Kurs i bruk av teksttelefon**" i K77 3.-5. oktober, med Gøsta Rougnø og Rune Anda som lærere.

- **Kr 200.000** ekstra fikk døveforeningen fra Bergen kommune til å finansiere oppussingsarbeidet i Kalfarveien 77 A!
- **Liv Ekeland** ble 10. okt. utnevnt til residerende kapellan i Eidsvåg menighet. Hun sluttet som assisterende døveprest.
- Idrettsklubben har klar for seg **arkitekttegning av trimsal i kjelleren** i K77.
- Også i 1986 var det **STOR-BASAR**. Denne gangen kom det inn over 60.000 kroner netto! Igjen var Anne Lise Brosvik og Marta Sander de som sto i spissen for arbeidet.
- "Mange har etterlyst planer for utnyttelsen av den store eiendommen Kalfarveien 77. Vi vet at det **skal bygges kirke i hagen**, men hvordan skal resten utnyttes. Vi trenger flere parkeringsplasser, vaktmesterboligen er i dårlig forfatning, utkjørselen er tildels farlig, særlig om vinteren når det er glatt. Døves menighetsråd har bedt arkitekt Lasse Bjørkhaug utarbeide en plan for området." Over to sider med tegninger av prestebolig, innlagt vaktmesterleilighet ble presentert i Budstikken.
- **Første datakurs for døve?** Rune Anda underviste første gruppe døve i Word Perfect 4,1 på NP-Skolen (Norsk Personal) på Bryggen i desember 1986.
- **Toralv Kvingedal** begynte med tegneserier i Budstikken, som gikk over flere numre av bladet.
- **Sissel Kyrkjebø** var gjest under Bergen Døveforenings julebord 18. desember. Rune Anda og Sisel Kyrkjebø sang "Å Vestland, Vestland" på scenen i storsalen.
- **Sunnhordland Døveforening** ble stiftet 5. desember. Fra døveforeningen deltok Erling Jacobsen og Rune Anda og fra Norges Døveforbund deltok Eilif Ohna. I tillegg var 11 døve/døvblitte tilstede. Ruth Berntsen ble den første lederen i den nye foreningen.
- Den amerikanske professoren i psykologi, **Harlan Lane**, holdt forelesninger både på Universitetet og i døveforeningen torsdag 4. desember.

1987

Foreningsleder: Rune Anda

- **Hans Lie** deltok i verdens vinterleker for døve for 10. gang! (Vinter-OL for døve arrangeres hvert 4. år.) - I 1987 ble lekene holdt i Oslo.
- Bergen Døveforening sendte via en advokat et **protestskriv til Lindås kommune** i februar mot at Bøvågen Fiskeoppdrett skulle drive fiskeoppdrett rett utenfor foreningens eiendom på Risperlen.
- Døveforeningen kjøpte en **tilhenger** (litt over kr 10.000). Heretter kunne foreningen selv hente ved til døvesenteret, kjøre ut søppel, hente og bringe diverse store ting m.m. Medlemmene kunne få låne tilhengeren etter fastsatt leiepris.

- Døveprest **Ragnvald Hammer** døde 30. mars, 73 år gammel. Han ble æresmedlem i Bergen Døveforening 1980.
- Husstyret laget et **nytt låssystem i Døves Hus**, slik at rette person fikk rett nøkkel. F.eks. fikk lederen i Dameklubben nøkkel som kunne åpne hoveddøren og døren til dameklubbens kontor.
- Foreningen kjøpte en brukt (to år gammel) **brusautomat** for kr 5.000 (ny kr 31.800) av Hansa Bryggeri.
- **Transview!** Døveforeningen kjøpte et apparat som kunne kobles til en datamaskin og plasseres på en overhead-projector. På den måten kunne en skrivefolk skrive på en datamaskin og teksten komme fram med stor tekst på lerretet eller veggen. Utstyret kostet kr 27.500. Døvblit-tegruppen bruker det den dag i dag.
- **Teksttelefon med myntautomat** ble installert i døveforeningen.
- Televerket kunngjør at de har **teksttelefon i Telebygningen**.
- **Innbrudd i døvesenteret** natt til mandag 11. mai. TV-apparat og videospiller stjålet.
- **NM i bridge** gjennomført i Bergen 1.-3. mai 1987.
- DIK arrangerte **internasjonal håndballturnering** i Haukelandshallen lørdag 13. juni. Deltake-re fra Bergen, Døvania (Danmark), Start (Danmark), Viking (Danmark), GSV Recklinghausen (V-Tyskland) og (tm)gri (Island). Bergen vant turneringen!
- Brettseiling pop! Mange unge døve drev med **brettseiling ved Risperlen** sommeren 1987.
- **Kirkens SOS overtok leien av 3. etasje** etter at Menighetsseminaret ikke lenger hadde mu-ligheter til å fortsette pga. dårligere elevtilgang. Menighetsseminaret takket i brev til døvefore-ningen for godt vertskap og godt samarbeid.
- Bergenserne som deltok på **Nordisk kulturfestival** på Island sommeren 1987 kjøpte Norrøna gudebilder som gave til døveforeningen. Disse bildene henger på veggene opp trappen mel-lom 1. og 2. etasje.
- **Eva Lundgren** holdt foredrag over temaet: "I Herrens vold" i døveforeningen 14. mai.
- Over 50 medlemmer deltok i diskusjonsmøtet i døveforeningen onsdag 26. august. Temaet var: **"Hørende medlemmer i en døveforening"**. Mange ønsket like medlemsfordeler døve/hørende, deriblant at hørende skulle få stemmerett i døveforeningen. Olav Throndsen fra Karmøy og Thorbjørn Johan Sander holdt hvert sitt innlegg. (ørsmøtet i foreningen 25/2-1988 godkjente at hørende fikk status som A-medlemmer, og dermed også stemmerett.)
- Sosialsekretær **Lise Henriksen** fikk permisjon fra 10/8-87 til 10/8-88.
- Departementet godkjente **Gudrun Boge Karlsen** som **"ikke ordinert prestevikar"** i 75% stil-ling fra 1. september og så lenge Asgeir hadde permisjon. Det hadde da vært umulig å få en vikarprest som kunne tegnspråk.

- 30. august 1987 var det **visning på hytten**. Ca 50 interesserte meldte seg. Av disse var det 5 personer som deltok i priskappløpet som startet på kr 290.000 og endte på kr 345.000. Hytta var ikke dermed solgt, for det lå i kortene at BDIKs medlemmer skulle avgjøre om budet godtas eller ikke. På ekstraordinært årsmøte 29. sept. vedtok medlemmene salget og ny eier overtok hytten 19. oktober 1987 og hadde planer om å bygge det om til helårsbolig.
- **Thora Gåsland**, kona til døvblitte Harald Gåsland, ble ansatt som "midlertidig velferdssekretær" 12. september.
- **Sigrid Himle Iversen** ble tirsdag 15. september ansatt som tolkeformidler i halv stilling etterat Tone Schulstock sluttet (Gudrun Boge Karlsen var vikar en tid).
- Det kom stadig **pengegaver til ny døvekirke** i Bergen, deriblant kr 10.000 fra Handegard i Jondal og kr 35.000 fra Astri Eng.
- **Døves Ungdomsklubb feiret 25 års jubileum.**
- Bergen Døveforening stod som arrangør av **Døves Kulturdager 13.-15. november 1987**. Over 1.200 personer overvar åpningen av kulturdagene i Grieghallen fredag 13. november. Døveforeningens underavdelinger (med tilsammen ca 40 personer) deltok aktivt med i arrangementet bl.a. med salg av mat og drikke til svært mange personer. Aslaug Walters hadde ansvaret for organisering av den del av arrangementet. Malcolm Hurtley (som vi såvidt stiftet bekjentskap med) var den gang chef på Suitell Edvard Grieg. Han fikk en stor takk fordi han reddet oss ut av en utrolig vanskelig situasjon. Problemet var: Hvordan kunne vi trekke 1000 kopper kaffe ad gangen ved å bære vann i bøtter fra springen ved herretoiletet? Samarbeidet mellom Ingebrigtsen ved Friele Faffe, Suitell Edvard Grieg og Malcolm førte tild en endelige løsningen. Vi fikk kaffen ferdig laget fra Suitell Edvard Grieg for kr 5 pr. liter (Fra Hotel Norge kunne vi få kjøpt kaffe til kr 50 pr. liter!) Det hører med til historien at serveringen gav et overskudd på kr 30.390. Ellers var kulturdags- arrangementet vellykket gjennomført, - med forestillinger i Grieghallen, fest på Hotel Norge og til slutt teaterverksted i Døveforeningen søndag ettermiddag med Mary Beth Miller fra USA. Etter kulturdagene kom det en hilsen til Bergen Døveforening fra NDFs kulturkonferanse på øl 3.-6. des.: "Kulturutvalget i NDF gir Bergen Døveforening en kompliment for en førsteklasses innsats i forberedelser og gjennomføring av årets Døves kulturdager som teknisk arrangør. Matserveringen i Grieghallen - og ikke minst innkvarteringen og tolketjenesten i hotellene fungerte perfekt...." "...Arrangementskomiteen vært forutseende og forberedt seg på "invasjon" av tilreisende døve og interesserte som publikum og aktive. Det er med glede vi tar hatten av for Bergen Døveforening!"
- **Thea Sydnes** døde 5. november, og pengene hennes gikk til **døvearbeidet på Madagaskar**. De gjenværende tingene ble auksjonert bort til inntekt for den nye døvekirken. Det kom inn kr 3.229.
- **Aslaug Wedaa** døde 11. november, 84 år gammel. Hun hadde da vært formann i **Døves Glede** siden stiftelsen.
- Tidligere døvelærer **Astri Eng** døde 25. november, vel 80 år gammel.
- **Tegning av den nye døvekirken** presentert i Budstikken november 1987. (Kirken ble ferdig og innviet 10. des. 1989.)

Foreningsleder: Erling Buanes

- Foreningen skaffet en **bærbar "teksttelefon"** til **tolkeformidleren**, slik at hun iblant også kunne snakke med døve i telefon utenom arbeidstid.
- Årsmøtet 25. febr. har talt: **Hørende får stemmerett!**
- **Døves kulturklubb ble stiftet** torsdag 10. mars 1988. (Det het først: Døves kultur- og fritidsklubb.) Rune Anda ble valgt som leder. Klubben hadde en lang rekke torsdagsprogrammer i løpet av året.
Godt likt var et kvarters "Verdt å vite" hver torsdag, som hadde følgende emner:
Stell ved gravplasser, Billys påbudt om dagen fra 1. april, Vinterdekk forbudt fra 10. april, BUSPOS-saken, Hva skjer med bankkort som forsvinner i automaten?, Det nye natt-apoteket i Bergen, Den nye ferieloven, Visumskjema til Frankrike, Hva sier reglene om melding om flytting i Norge?, Telefonplager, hva kan politiet gjøre? m. m. Klubben hadde også en kveld der man diskuterte teaterstykket "Den sterkeste" der Mira Zuckermann var en av skuespillerne.
- 1. mars 1988 ble leie-avtale med Norges KFUK-KFUM Bjørgvin krets undertegnet. Da var det klar for **utleie av kjeller og 1. etasje** av Døves Hus til **Inter-Rail-point** sommeren 1988.
- Psykolog **Sissel Grønlie** holdt en del foredrag i dameklubben/døveforeningen, bl.a. "Sladder dreper" og "Om å ta vare på hverandre".
- På vegne av døveforeningen var Erling Jacobsen tilstede under en auksjon for å sikre seg et **konferansebord** til styrerommet. Han var tilstede på auksjonen lørdag 9. april fra kl. 10.30 til kl 22! Før auksjonen undersøkte foreningen pris på forskjellige konferansebord, og prisen var fra kr 5.000 og oppover. Bordet på auksjonen ble kjøpt for kr 3.000, og det fulgte 8 stoler sammen med bordet. Konferansebordet er fremdeles i bruk på styrerommet.
- Foreningen kjøpte i april en ny **oppvaskmaskin** til kjøkkenet, da den gamle gikk i stykker.
- **Døvblittegruppen** feiret 5 års jubileum med å arrangere tur til London påsken 1988.
- **Bilde av foreningsleder gjennom tidene + æresmedlemmer** fikk sin plass på veggen i "Kongerommet" i mai.
- Før sommeren ble det installert **brannalarm i K77** etter krav fra branntilsynet. Det var på grunn av Inter-Rail-point dette ble ordnet i en fart. Prisen kom på nær kr 30.000.
- Foreningens **videoutvalg**, som ble opprettet i 1986, kjøpte ny videokamera og videospiller.
- **Den nye røykeloven** 1. juli skapte problemer i døveforeningen: Hvor skal røykerne få lov til å røyke? Hvilket rom? Det ble til at velferdssenteret i 1. etasje ble røykesone.
- **Hunstad skoles internater** ble innviet mandag 26. september.

- 135 personer deltok i **Døves kulturklubbs stiftelsesfest** 24. september. **Toni Eva Akerø** var toastmaster. Haugaland Døveforening viste en 45 minutters scene; "Mordgåten" og BDFs "Lokal-TV" fremførte sketsjer. Det var også trekning på inngangsbilletter der Roy Skaftun vant en Syden-tur.
- Gunnar Fauskanger og Norunn Kalvenes ble **øre-operert (Cochlear Implantat)** på Haukeland Sykehus før jul.
- **Basardagene** 18.-20. november innbragte nesten 40.000 kroner.
- **Søren Chr. Ruus** tok kontakt med døveforeningen utpå høsten og spurte om vi kunne ta oss av de to menneskene på sokler som fram til 1985 var plassert i Kalfarveien 77. Og det sa vi "...selvsagt takk for at vi kunne få ha dem hos oss i gode og onde dager, inntil Dovre faller..." (sitat fra Budstikken). Det var **statuetter av Peter Jebsen og hans hustru, Sophie**. Peter Jebsen og hans første kone, **Anna** (død 1870) oppførte i 1869 huset som i dag eies av Bergen Døveforening.
- Det ble **lisensstreik-aksjon med bergensere i komiteen**: Thorbjørn Johan Sander, Eilif Ohna og Rune Anda. Døve og hørende støttespillere overførte NRK-lisensen til sperret konto som vi disponerte. Tilsammen kom det inn kr 559.246! NRK måtte ha de pengene, og gikk med på et møte med oss. Blant kravene var: 1) Daglig 5 minutters nyheter på tegnspråk. 2) Bruk av tegnspråktolk i TV-programmer. 3) Barne-TV tilpasset for døve. 4) Teksting ved første-gangs-sending. 5) Døveprogrammer på TV, og 6) Konsulent i NRK-fjernsynet. På bildet ser vi fra venstre: Thorbjørn Johan Sander, Eilif Ohna og Rune Anda.
- **Politisk debatt** i Bergen Døvesenter torsdag 29. august.

1989

Foreningsleder: Erling Buanes

- Sommerlekene for døve (Døve-OL) i New Zealand 7.-17. januar (det var sommer på den sørlige halvkule): **Thor Inge Jacobsen** (medlem av Bergen Døves Idrettsklubb) tok 6 medaljer i pistolskyting! Det ble 2 gull, 3 sølv og 1 bronse.
- Husstyret satte igang **kronerulling** for å ha penger til siste oppussing av Døves Hus. Han ville unngå å låne for mye av Bergen Bank til oppussingsformålet. Målet var å få inn kr 20.000 i kronerulling. Pr. 30. nov. 1989 var det kommet kr 18.000.
- Oslo Døveteater fremførte **"Mirandolina" på kulturbåten "Innvik"** 3. mars. Det kom mellom 150 og 200 publikummer!
- **Forbundsleder i Norges Døveforbund**, Toralf Ringsø (fra Bergen Døveforening) hadde fram til 1989 vært leder i 5 år. Det var kanskje første gang at et møte i Døves Nordiske Råd ble holdt i Bergen? I allefall skjedde det 7.-9. april. Lørdag kveld hadde Døves Kulturklubb fest. Lisa Kaupinen fikk fødselsdagsgave på forskudd fra foreningen (hun ble 50 år 12. mai).

- 12. april var det **Datatreff** i døveforeningen. Man ville se om det var mange som var interessert i å prate data, utveksle erfaringer og få svar på spørsmål. (Døves Dataklubb ble stiftet i 1990.)
- Gunnar Fauskanger fikk **gratis partou-kort** til alle Branns hjemmekamper i 1989! Det skjedde etterat Sportsklubben Brann fikk lese i Budstikkens julenummer 1988 om hvordan Brann-patrioten Gunnar F. mistet resten av hørselen (nemlig under et øredøvende brøl på Brann Stadion).
- Våre håndballgutter vant **gull** i NM i håndball 25.-26. februar. I volleyball ble jentene våre nr. 3.
- Karl Fredrik Robertsen fortalte en fullsatt storsal 20. april og 7. september om sin og tre andre **døves reise verden rundt**.
- **Feriehjemmet Risperlen fikk endelig telefon**. Til påske- og sommer-ferien kunne feriehemmet låne døveforeningens teksts telefon.
- Feriehjemmet Risperlen feiret **30 års jubileum** 7. juni. Det var ca 50 personer som møtte fram for å feire dagen.
- **Speidergruppen** i Døves Menighet ble startet torsdag 6. april. 6 speidere (gutter), 2 ulvunger, 2 vandrere (jenter), 7 stifinnere (jenter og gutter) og 1 meisjente ble tatt opp. Speidergruppen fikk kr 3.000 i gave fra Døves Menighet. Pengene var ment brukt til telt og annet leirutstyr. Lederne i speidergruppen var: Kjetil Hestnes, Gudrun Boge Karlsen, Arvid Støyva og Harald Osland.
- **Debbie Renne** (en profesjonell klovn) hadde show i Bryggens Museum 24. august. Hun er fra USA og er døv, kjent som kvinnen med tusen ansikter.
- **Hunstad skole feiret 25 års jubileum**. Det var egentlig ikke Hunstad skole som ble 25 år, men det var 25 år siden det ble dannet en klasse for bare døve/tunghørte i en skole i Bergen, og da var det på Møhlenpris og Nygård skole.
- **Teksts telefon installert på Flesland flyplass**.
- **NM i friidrett**: DIKs Pål Fengestad, Monica Lone og Rita Lone erobret tilsammen 6 medaljer (2 gull, 3 sølv og 1 bronse).
- **Inger Lise Henriksen sluttet** som sosialsekretær etter å ha innehatt stillingen fra 1982 til 1988. (Hun hadde permisjon 1986-88 og var sykmeldt 1988-89).
- Døvekirken hadde **siste gudstjeneste i Nonneseter kapell** søndag 3. desember 1989. Døvekirken der var innviet 12. august 1951. Uken etter, søndag 10. desember ble den nye døvekirken innviet med bl.a. biskop Per Lønning og hovedpresten for Norges døve Anders Kjuus til stede. I forbindelse med innvielsen gav ekteparet Andor og Borghild Arnesen kr 50.000 til døvekirken.

Foreningsleder: Erling Buanes

- Bergen Døveforening har i brev til NDF januar 1990 skrevet sin **støtte ”..til tiltaket med ”Rødbygget” som døvemuseum og kulturhus for døve**, og at Norges Døveforbund med offentlig støtte, må få overta tiltaket og driften av det....”
- **TV-info installert** i døveforeningen. Hver torsdag kunne en følge med i siste nytt og kunngjøringer i foreningen.
- Det var kommet ny bok i handelen: ”Bergensernes fjellverden”. Der kunne en finne omtalt to **fjellhytter** med tilknytning til Døves Idrettsklubb: **”Fjeldglimt”** (historisk omtale 1906-1910) og **”Birkhaug”** (historisk omtale 1919-1988).
- Halv sides artikkel i Bergens Tidende 26.03.1990: **”Nytt døvesenter til 30 millioner på Mannsverk”**. Avisen skrev bl.a. videre: ”Stiftelsen Hjemmet for Døve planlegger et større døvesenter på Mannsverk i Bergen. Prosjektet, som er kostnadsberegnet til ca. 30 millioner kroner, vil omfatte et nytt sykehjem, boenheter for ungdom, serviceboliger for eldre og felles aktivitets- og undervisningslokaler.”, og lenger inne i artikkelen: ”...Døve HVPU-klienter, som i dag bor på institusjoner, i første rekke Vestlandsheimen, vil få tilbud om kombinert bo- og tegnspråkmiljø på Mannsverk.”
- I forbindelse med Bergen Døveforenings 110 års jubileum i mai arrangerte foreningen **den første internasjonale folkesansfestival for døve**. Det kom døve folkedansere fra Tyrkia (37 personer), Spania (ca 25), Jugoslavia (33), Irland (8) pluss Oslo og Bergen. I tillegg kom åsterrike med 2 observatører. Det ble en inspirerende festival. Bergen Døveforening dekket opphold og mat for alle tilreisende folkedansere. Det ble også laget T-skjorte som alle aktive fikk gratis. Bergen og Norge var med dette kommet med på det internasjonale døvekartet, og blir værende der i ”all evighet”, ikke minst fordi det var her en slik festival ble ”oppfunnet”. Kanskje Bergen vil bli bæret med en ny internasjonal folkedansfestival ved den 25. internasjonale folkedansfestival eller liknende? **Eilif Ohna** var festivalens promotor. Han organiserte det hele og var skaperen av den første internasjonale folkedansfestival for døve!
- Døves kulturklubb innbød til **tegnekonkurranse** i mai. Man ønsket at det ble laget emblem (logo) til døveforeningen. Som så mange ganger tidligere, ble det aldri noen suksess. Få eller ingen kom med forslag. (Også i år - 1995 - er logo-saken kommet opp igjen, forhåpentligvis med større sjanse for at det blir noe konkret av det.)
- Døveforeningen fikk **kr 86.322 i pengegave av ekteparet Emilie og Arne Iversen**. Samme beløp ble også gitt til Døves Alders- og Sykehjem og til Døves Menighet.
- **Døves Dataklubb ble stiftet** 22. oktober 1990, med **Elias Grimstad** som første leder i klubben. De andre i styret var: øge Lauritzen (kass.), Rune Anda (sekr.), Edvard Rundhaug (styremedl.), Klement Våge (datautstyrsansvarlig) og Matthias Runarsson (varamedlem). Klubben vedtok allerede på første datatreff etter stiftelsen (19. nov.) sitt emblem (logo). Klubben fikk fort over 40 medlemmer. Omtale om Døves Dataklubb kom i ukeavisen ”Computerworld Norge” 16. nov. 1990.

- Husstyrets **kronerulling nådde målet** i 1990 (se 1989-omtale). Det var da kommet inn kr 20.259. Budstikken viste navn på alle som gav penger - det var tilsammen 155 innbetalinger.
- Bergen DIK deltok i internasjonal **håndballturnering** ved Hannover i Tyskland. Av 12 klubblag ble Bergen nr. 3.
- Ca 60 personer var med og feiret **Døves Alders- og Sykehjems 25 års jubileum** 23. november. Det var Bergen Døveforening som tok initiativet for å opprette aldershjemmet, som altså ble en realitet i 1965. I forbindelse med jubileet fikk aldershjemmet kr 50.000 fra ekteparet Arnesen.

1991

Foreningsleder: Arne Nesse

- Lørdag 26. januar hadde Døves Dataklubb sin første store arrangement. Det var heldags **foredrag om datavirus**. 24 personer var tilstede. Klubben var forresten tidlig ute med å gjennomføre årsmøtet; det skjedde allerede mandag 14. januar.
- **Det nye velferdssenteret i 2. etasje** pusses opp. Rommet var tidligere brukt som prestekontor til Asgeir Straume fram til Døvekirken var ferdig bygget i desember 1989.
- **Bergen Døvekirke** var med som en del av påskeukeprogrammet i Bergen. Fredag 22. mars kl 19,30 var det "Påskeprogram i tegn og bilder" i Døvekirken, tilrettelagt for døve og hørende.
- Døves Menighet og Døves Aldershjem mottok igjen kr 50.000 hver i **gave fra ekteparet Arnesen**.
- **I trappeoppgangen** mellom 1. og 2. etasje er det plassert **tre store glass-skap**. To av dem inneholder pokaler, medaljer m.m. som Døves Idrettsklubb har vunnet gjennom årene. Det tredje inneholder minnegaver m.m. fra kulturdagene gjennom årene, likeså fra internasjonal folkedansfestival i Bergen 1990.
- **Bridgeklubben gikk på dugnad** i Døves Hus. Medlemmene hjalp bl.a. til med å skifte lås på dørene i huset.
- Videoutvalget fikk **kr 50.700 fra Riebers legat** til redigeringsutstyr, og dataklubben fikk kr 50.000 fra samme legat til kjøp av datautstyr.
- **Elever på Bjørkåsen skole laget et stålskap under trappen i 1. etasje** i Døves Hus. Skapet har 9 oppbevaringsbokser med hver sin nøkkel, og fungerer bl.a. som "bankboks" for underavdelingene.
- **Kontaktklubben for døvblinde i vest** mottok en gave på kr 10.500 fra ekteparet Borghild og Andor Arnesen.
- Noen av våre **folkedansere** deltok i en konkurranse på Gimle lørdag 26. april. Da var det Hordakappleik. Både **Heidi Dyrøy** og **Marta Ringsø** fikk 2. premie!

- Døves Idrettsklubb **leide hytte på Kvamskogen**, ca 600 meter fra tidligere "ungdomsheimen". Døvehytta Birkhaug var som kjent solgt i 1987.
- **Kirkens SOS gikk til innkjøp av teksttelefon**. Fra da av kunne døve ringe direkte til Kirkens SOS.
- **En tragedie i mai**: Elias Grimstad og Hans Olav Lien døde i en kanoulykke under en skoletur i Sogn og Fjordane. De var elever på Bjørkåsen skole. Elias var leder i Døves Dataklubb i Bergen.
- Liv Ohna hadde kjøpt lodd i Bergen Døveforening i 1990, og **vant en flyreise** i Norge med Braathen. I slutten av mai 1991 dro hun og mannen Eilif på tur til Svalbard.
- Søndag 18. august ble **Ingunn Hagen innsatt som ny døveprest** på Vestlandet av hovedprest Anders Kjuus. Gudrun Boge Karlsen holdt sin avskjedsgudstjeneste søndag 9. juni og sluttet formelt som døveprest 1. juli. Hun hadde da vært vikarierende døveprest i 4 år (fra 1.09.87).
- **Jan Helge Gram Eggestøl** ble tilsatt som døvekapellan fra august 1991.
- Døves kulturklubb arrangerte **kulturuke 16.-22. september** med utstilling, underholdning, tegnekonkurranse og mye annet.
- I forbindelse med kommunevalget i september arrangerte foreningen **partilederdebatt** i døveforeningen 5. september. Politikere fra flere partier var til stede.
- 9.-14. september var det **nordisk døveprestmøte** i Bergen.
- Barneutvalget arrangerte helgetur for barn til **Hardangertun Leirskole** 28.-29. september. Barna skrev selv om turen i Budstikken.
- 26. september var det **miljødebatt** i døveforeningen. Man ville vite om miljøet var bra eller ikke bra. Eilif Ohna ledet debatten.
- Torsdag 7. november var det ekstraordinært årsmøte i døveforeningen. Sak: **"Endring i statuttene for Døves alders- og sykehjem"**. Endringene kunne bare skje ved 2/3-flertalls vedtak i Bergen Døveforening. Man ba døveforeningen om at Hjemmet for Døve overtok driften av Døves alders- og sykehjem, i og med at det var planer om et servicesenter for døve på Landås, f.eks. sykehjem, boliger, boliger for psykisk utviklingshemmede døve osv. Endringen ble godkjent med mer enn 2/3-flertall på møtet.
- **En nabo gikk til rettssak** mot Døves Menighet pga. bråk o.a. Rettsaken begynte 30. oktober og varte i to dager. Monica Nilsen, elev på Bjørkåsen skole, refererte kort fra rettssaken i Budstikken. Døves Menighet vant saken, og naboen måtte betale kr 41.480.
- Døveforeningen skaffet seg **telefaks** for ca 5.000 kroner.
- Kurt Oksnes med blinkskudd! Han deltok i en **stor fotokonkurranse** i regi av Bergens Tidende. 1012 bilder var sendt til dem, og disse ble delt i forskjellige klasser. **Kurt Oksnes ble nr. 4**. Juryen kommenterte: "Rent og godt komponert. Fotografen bruker lyset godt."

- **Småbarnsforeldregruppen** ble opprettet 8. november med Ann Kristin Fiksdal Røger (29) som initiativtaker og gruppens første leder. Hun fortalte til Budstikken at det først og fremst var et savn å ha ordentlig sammenkomst for døve foreldre med småbarn, der man kunne ha "småbarnsprat" seg imellom samtidig som barna kunne leke sammen.

1992

Foreningsleder: Arne Nesse

- Tolkeformidler **Sigrid Himle Iversen** sluttet etter eget ønske i slutten av januar. Organist **Marta Sørheim** begynte som midlertidig tolkeformidler 17. februar og sluttet 1. desember. Deretter overtok **Rigmor A. Gåsland**.
- **Branntilsynet kom med store krav** til investeringer som ville tilsi at døveforeningen måtte ut med over 100.000 kroner for i det hele tatt å få tillatelse til å leie ut til Inter Rail-point til sommeren. Foreningens styre drøftet saken og besluttet å ikke leie ut mere. Da har foreningen vært tilholdssted for Inter-railere hver sommer siden 1988. I 1991 gav dette et overskudd på kr 26.565. I Bergen Guide for 1992 stod likevel oppført Kalfarveien 77 som overnattingssted, og mange ungdommer fra ulike land gikk ofte på bomtur til døvesenteret for så å bli henvist til et annet sted.
- **Døves Kirkemøte 1992** ble holdt i Bergen 3.-5. april under temaet "Døves Kirkemøte - muligheter og ansvar". Til møtet kom også varaordfører Ljones med frue. Uforberedt stilte foreningslederen opp og viste dem rundt i Døves Hus.
- Døves Alders- og Sykehjem ble endret til **Landås Bo- og Servicesenter for døve**.
- Det ble ordnet med flere "**Lørdags-cafe**" i døveforeningen.
- Tema-møte i døveforeningen 23. april: "**Hvordan skape et positivt og aktiv barne- og ungdomsmiljø for døve?**". 6 kommunepolitikere deltok på møtet, blant dem Ågot Himle. Før dette hadde det vært diskusjoner i døveforeningen om ungdomsmiljøet og likeså leserbrev i Budstikken, særlig fra Per Krogsæther som skrev om saken med overskriften: "Et ungdomsmiljø uten mål og mening".
- Døveforeningen arrangerte lokal **skrape-lotteri** til inntekt for foreningen.
- Fra og med 1. august ble **døveprest Ingunn Hagen** **permittert**. Hun fulgte mannen sin som fikk jobb på ambassaden i Reykjavik, Island.
- **Bjørkåsen skole feiret 50 års jubileum** lørdag 20. juni med åpent hus for alle interesserte kl 12.00-20.00. Bergen offentlige yrkesskole for døve startet sin virksomhet våren 1942 og som en fortsettelse av denne skolen ble Bjørkåsen skole åpnet høsten 1972. Skolen kunne dermed feire både 50 års jubileum og 20 års jubileum i 1992.
- **Bergen Lokallag av Norsk Døvehistorisk Selskap** ble stiftet torsdag 7. mai med Nils Johan Bjørø som lagets første leder.

- Foreningen fikk **kr 50.000 fra Bergen Handelsstand støtteforening av 1949** til utskifting av vinduer.
- Kulturklubben gjennomførte "**Kulturuke**" 22.-27. september med "Tegnspråkkveld", "Barnas dag", "Forelesning om sin hobby", "Kunstutstilling" m.m.
- **Det nye velferdssenteret** i 2. etasje var ferdig og tatt i bruk etter sommerferien. Rommet var åpent hver kveld. Der var gode møbler. Oppussingen var finansiert etter **pengegave** fra ekteparet Emilie og Arne Iversen. Der er også nye møbler, TV, bøker, aviser o.a.
- **Døves Dameklubb feiret 90 års jubileum** med fest 17. oktober.
- Døves Menighet ansatte **Reidun Vatne Moe som menighetssykepleier**. Sykepleietjeneste for døve var med dette begynt i Bergen. Hennes oppgaver var bl.a. hjemmebesøk, besøke døve på sykehus, følge til legesamtaler, oppsøkende virksomhet, koordinerende virksomhet, informasjon m.m.
- **Basarkomiteen** hadde "Julemesse" på Oasen. Det innbragte over 20.000 kroner.
- Hunstad skole innbød sine ansatte til å gjennomføre en **test i tegnspråk**, både i egne ferdigheter og i å avlese tegnspråk. Skolen ønsket å arbeide aktivt med å heve tegnspråknivået blant de ansatte i hele senteret.
- **Døves Ungdomsklubb feiret 30 års jubileum** med fest 31. oktober.
- **Speidergruppen** var på tur til Sjøkrigsskolen for å besøke planetarium. Ca. 30 personer, både speiderne og deres foreldre var med.
- Feriehjemmet Risperlen fikk **18 dyner og 18 puter i gave fra Odd Birkeland**.

1993

Foreningsleder: Erling Buanes

- Oslo Døveteater framviste "**Den spanske flue**" på Bryggens Museum lørdag 20. mars. Det var fullt hus.
- 18.-20. mars var det **utdanningsmesse** i Bergenshalen. HBK-senteret (Hunstad, Bjørkåsen og Kongstein) deltok med praktisk demonstrasjon av tegnspråk, video (demo og praksis), tale-skop m.m. Også Døves Trykkeri var med. Trykkeriet har også utdanningstilbud til unge døve.
- Tidlig i 1993 kom det melding om at **Bergen kommune avslo søknad** om utvidelser av bygg på Landås (Døves Aldershjem). Man undersøkte nå andre muligheter.
- 25. mars var det **Arbeidsmarkedsdebatt** i døveforeningen. Erling Jacobsen var møteleder.
- 16.-18. april var det **tolkekurs i døveforeningen**. Nærmere 30 personer deltok.

- Det var innkalt til ekstraordinær møte i Døves Motorklubb 26. april der man skulle diskutere **"Skal vi oppløse Motorklubben?"**. Det kom nesten ingen.
- Bjørn Tore Jetland (sjefsplanlegger i kommunal avdeling for Næring og samferdsel) var i døveforeningen 13. mars for å orientere om **EF/EØS**.
- Døves Menighet har fått i stand **lekeplass for barn** rett utenfor døvekirken.
- **Kongerommet** i 2. etasje (som til vanlig kalles "styrerrommet") er ferdig rehabilitert. Rommet var blitt pen.
- **Norges Døveforbund feiret 75 års jubileum** i mai. Også i Bergen var det ordnet med arrangement i den forbindelse. Man besøkte et par kirkegårder og la ned krans til Anders Rendedal, Nils Gjerstad og Albert Breiteig. NDF kom ut med en jubileumsbok: "Døveorganisasjonen i kamp gjennom 75 år", forfattet av Thorbjørn Johan Sander.
- **Bergen lokallag av Norsk Døvehistorisk Selskap** tilbød seg å ha ansvaret for alle tidligere styreprotokoller o.a., både for døveforeningen og underavdelingene.
- Budstikken opplyste i mai 1993 at **Hjemmet for Døve kanskje ville bli døveforeningens nye nabo**. Det var snakk om bytte av eiendommene (Gerhard Gransvei 35 og Kalfarveien 83). I juni nummeret fortalte Tone Gerds om planene for utbygging i Kalfarveien 77/83, og at det var en meget positiv holdning i Stiftelsen Hjemmet for Døve, Stiftelsen Anna Jebsens Minde (som eide Kalfarveien 83) og Bergen Døvekirke til de nye planene. "Det som haster aller mest og som er lettest å få til er boligen til seks psykiske utviklingshemmede døve," sa Gerds.
- **Vaktmester Svein Tømmerbakke** giftet seg 3. juli med Anne Lise Rype.
- Menighetssykepleier Reidun Vatne Moe tok permisjon 30. juni. **Geir Skaftun** begynte som vikar i full stilling fra og med 1. juli. 23. juni 1993 gjorde Kommunalavdeling helse og sosiale tjenester følgende vedtak om stillingen: "Hovedutvalget for helse og sosiale tjenester går inn for at stillingen Sykepleier for døve i Bergen gjøres permanent."
- I 6 numre av **Budstikken varierte bladet skrifttyper, ett skrifttype i hvert nummer**. Dette ble gjort for å la leserne vurdere hvilken skrifttype som var behagelig å lese. Følgende skrifttyper var testet: Bookman, New Brunswick, New Century Schoolbok, Palatino, Switzerland, Times New Roman og Helvetica. De fleste valgte Helvetica. Denne skrifttypen har bladet brukt hele tiden etterpå (også før testingen).
- **Britt-Merete Schoder** (35) ble fra 16. august ansatt som **Barne- og ungdomskoordinator** i døveforeningen. Stillingen var et resultat av et politisk møte i døveforeningen 23. april 1992 med temaet: "Hvordan skape et aktivt og positivt miljø for døve barn og unge?". I Budstikkens augustnummer takket døveforeningen følgende politikere (disse fikk Budstikken tilsendt): Anne Grethe Strøm-Eriksen (AP), Hans-Carl Tveit (V), øgot Himle (SV), Erna Mundal Pedersen (FrP), Kristoffer Lepsøe (FrP) og Helen Fløisand (KF). Fløisand fulgte opp søknaden fra døveforeningen, som altså førte til positiv resultat.
- Foran **Stortingsvalg 1993** var det politisk debatt i døveforeningen 2. september, ledet av Erling Jacobsen. Aktuelle saker som var lagt ut til diskusjon var: Lovfesting av tegnspråk som minoritetsspråk, Aksept av døve og sterkt tunghørte som en språklig og kulturell minoritet,

Fortsatt skoledrift ved de statlige kompetansesentra for hørselshemmede, Utbygging av tolke-utdanningen, tolketjenesten og tolkesentralene, Tiltak for å motvirke arbeidsledigheten blant døve og sterkt tunghørte, Tolking og tekstikg av fjernsynsprogram.

- På lederplass i Budstikken, august 1993, kastet foreningslederen fram et gammelt ønske: Foreningen har **behov for en lønnet organisasjonssekretær**.
- Sommeren 1993 var en travel tid i døvekirken. **Kirken fungerte som et fristed for den døve Kosov-albaneren** Isa Brabanjqi. Døves Menighet og Døveforeningen tok vare på ham i 6 uker. Han var bl.a. også på besøk på feriehjemmet Risperlen. (Han fikk to ganger avslag på søknad om oppholdstillatelse i Skandinavia.) Hans svenske kjæreste var sammen med ham. Etterat de hadde reist (ingen visste hvor), kom det et brev hvor de takket for gjestfriheten.
- Fredag 1. oktober ble **Bergen Døves Studentforening** stiftet, med Ragna Huse (leder), Edvard Rundhaug (kasserer) og Klement Våge (styremedlem) i styret. 10 studenter var møtt frem til stiftelsen. Foreningen har som formål å være et sosialt forum for døve studenter.
- Prøveordning med kåring av "**årets medlem**" startet i 1993. Malcolm Hurtley (far til døv datter) ble vinneren for sin kamp for døveskolene i landet.
- **Kontaktklubben for døvblinde** i Vest hadde dagstur til Austevoll lørdag 28. august.
- **Bergen vant NM i fotball** 24.-25. september. Det ble 5-1 over Oslo, 5-0 over Trondheim og 1-0 over Stavanger.
- **Barneutvalget** gjennomførte dagstur til Voss søndag 24. oktober. 23 barn fra Hunstad skole deltok på turen. På Voss ble barna fraktet med hest og kjerre i naturskjønne omgivelser fra jernbanestasjonen til Voss jordbruksskole (1 times tur). Der fikk barna se nyfødte kalver, griser lam m.m.
- 29.-31. oktober var det igjen arrangert **kurs for "Midlertidig godkjente døvetolker"** i døveforeningen. Nærmere 20 deltok.
- Lørdag 11. desember innbød Barneutvalget til "**Juleverksted**" kl. 11-17.
- **Formidling av døvetolker fra Tolkeformidlingssentralen i Bergen Døveforening** ble avsluttet 1. desember 1993, etter å ha vært i drift siden september 1986. Hjelpemiddelsentralen i Hordaland overtok ansvaret for dette fra og med 1994.
- **Tegninger av HVPU-boliger til Hjemmet for Døve** i Kalfarveien 77 ble offentliggjort i Budstikken i november.
- Døves Kulturklubb hadde "**Kunst- og kulturuke**" 10.-13. november.

Foreningsleder: Erling Buanes

- Døveforeningens **regnskap** ble ikke godkjent på ordinær årsmøte, så en måtte ha ekstraordinært årsmøte 21. april for å få dette i orden.
- I et intervju med **arbeidsrådgivingskonsulent Steinar O. Slaatta** forteller han at det er nødvendig med utdanning for å få seg et yrke. Han sier bl.a.: "I dag er det slik at arbeidsgivere helst vil ansette folk som kan jobben sin med en gang, uten at de må gå gjennom opplæring. Det sier da seg selv at folk som ikke har utdanning får problemer. Yrkesrettet utdanning er meget viktig. Man må ha "fagbrev" i praktisk talt all slags arbeid. Uten det har du nesten ingen sjanse til å få arbeid".
- **Thorbjørn Johan Sander begynte på kontoret i Døves Hus** hvor han arbeidet med døvehistorie. Det var Døves Forlag som leide kontoret (tidligere tolkeformidlingskontoret), og leietiden var fastsatt fram til 31. mai 1995.
- Døveforeningen fikk **eget nummer for telefax**: 55 31 11 88. Tidligere var telefax på samme nummer som vanlig kontortelefon, og det skapte en del problemer.
- Norges Døveforbund og Norges Døve-Idrettsforbund drøftet en framtidig **organisasjonsmodell** i døvesamfunnet. Man så at organisasjonsmønsteret ikke holdt mål i dagens samfunn. Begrepet "Døvesamfunnet i forandring" ble etterhvert ofte brukt. NDF og NDI ble enige om å sette igang et prosjekt.
Siden både NDFs leder og NDIs leder begge var hjemmehørende i Bergen, ble **Bergen Døveforening blinket ut som mål for prosjektet**. Man startet prosjektet med et ekstraordinært ledermøte 27. april med 28 personer til stede.
- Døves kulturklubb arrangerte **Kulturseminar 4.-6. mars** med følgende temaer til diskusjon: "Finnes døvekultur? I så fall, hva er typisk døvekultur?", "Døves kulturdager", "Kulturtilbudene i døveforeningen og NDFs arbeidsprogram de neste 4 årene" m.m.
- 10. mars var det foredrag/diskusjon om **tekniske hjelpemidler** i døveforeningen. En fra høre-sentralen, fra Mannsverk Elektro og fra Televerket deltok.
- Psykolog **Sissel Grønlie** besøkte Småbarnsforeldregruppens foreldretreff og snakket om "Døve foreldre med hørende barn".
- Det var nasjonal skolemesterskap for døve i **svømming** i Slåtthaughallen 18.-19. mars. Våre unge jenter, Birte Schieldrup og Ragna Moe vant en del gullmedaljer.
- **Feriehjemmet Risperlen** fikk nytt kjøkken.
- Bergen Døveforening sto som arrangør av **Norges Døveforbunds 2. kongress**, 6.-8. mai på Bergen Airport Hotel. Man gikk gjennom forbundets arbeidsprogram for 4 år framover, og hele programmet ble presentert via hotellets videokanon. Budstikken nr. 4 var også en del av kongress-program.

- **Døves Dataklubb** opprettet en database som ble kalt "**Kalfaret BBS**". Tilbudet ble straks populært og flere og flere slo nummeret 55 32 28 28. Klubben holdt forøvrig en del datahelg/kvelder med diverse program. Bl.a. var det foredrag om BBS, om PC-teksttelefon, om ISDN m.m. Det var også gjennomført kurs i regnskapsprogram Excel 4.0 med Asle Karlsen som lærer.
- Det var gjennomført **døvestevne** 21.-23. mai (pinse) i Brandøy leir i Ølen kommune.
- Torsdag 24. mars orienterte virksomhetsleder på Hjemmet for Døve, Tone Gerds, om planene for HVPU-boliger i Kalfarveien 77. Mange hadde ordet, og mange støttet prosjektet. Toralf Ringsø var en av dem, og han kom til å kalle Kalfarveiens døve-område som "**Døve-landsby**", siden det er Døveforening, Døvekirke og Hjemmet for Døve på samme sted.
- Våre folkedansere deltok i **2. internasjonal folkedansfestival** i Santander, Spania 6.-9. mai. Der deltok 150 aktører fra 7 land: Spania, Norge, Russland, Irland, Ukraina, Ungarn og Kypros. Fra Bergen deltok følgende: Jon Olafsson, Åge Sørhaug, Håkon Osland, Bente Bjånesøy, Olav og Erna Espedal, Marta Ringsø, Ellen og Finn Vabø samt Arne Nesse.
- Døveforeningen fikk ca kr 50.000 i tilskudd fra Riebers legat til **kjøp av datamaskin og printer**.
- Ingrid Storedale og Svein Tømmerbakke gjennomførte **7-fjellsturen** for hhv. 20. og 19. gang!
- Døveforeningen fikk ny stilling: **Organisasjonssekretær. Lillian Caspersen** ble ansatt 1. september. Samtidig ble sosialsekretærstillingen nedlagt, og det ble opprettet en kontorassistent-stilling (Thora Gåsland). Lillian Caspersen var nestleder i Hordaland fylkeslag av Hørselshemmedes Landsforbund og leder i Bergen lokallag av Hørselshemmedes Landsforbund, så hun hadde nok rikelig med erfaring i hørselshemmedes verden før hun ble ansatt som organisasjonssekretær.
- Det var gjennomført døvestevne i Nordfjordeid 19.-21. august med bl.a. besøk på **hjemstedet til Johannes Berge** (Selje), som stiftet Norges Døveforbund i 1918.
- Feriehjemmet Risperlen feiret **35 års jubileum** 12. juni med ca 50 gjester.
- **Harald Stensrud**, som døde 26. november 1993, hadde testamentert "de øvrige midler som jeg rår over, skal tilfalle Bergen døveforening". Det ble over **400.000 kroner** til døveforeningen.
- Prosjektet **Barne- og ungdomskoordinator** i døveforeningen fikk fortsette ett år til.
- Stor **motstand mot EU** blant døve i Bergen. EU-debatt gjennomført i storsalen 17. november. Ågot Himle (SV) møtte fra NEI-siden og Olav Akselsen (A) møtte fra JA-siden.
- Svein Tømmerbakke ble "**Årets medlem 1994**". Denne populære mannen hadde nå vært vaktmester i døveforeningen i 11 år, og medlem siden 1960.
- Første medarbeiderkurs (**tillitsmannskurs**) på mange, mange år, gjennomført i 25.-26. november, på Norheimsund Fjordhotell.

- **Gravearbeidet til Hjemmet for Døves HVPU-boliger** begynte i Kalfarveien november 1994. Diskusjon, møter, foredrag m.m. om byggeprosjektet og det å ha flerfunksjonshemmede døve som nabo. Det var temamøte i døveforeningen 6. oktober over temaet: "Integrering av døve psykisk utviklingshemmede i døvemiljøet. Hvordan ta vare på hverandre?" v/psykolog Sissel Grønlie.
- Vårt medlem, Toralf Ringsø, gikk av som forbundsleder i Norges Døveforbund etter å ha innehatt **ledervervet i ti år**.
- Budstikken fortalte i oktober at Døveforeningen innbød til konkurranse om **foreningens logo** (emblem). Formålet var å få logoen klar til foreningens jubileum i 1995.
- **NDF og HLF arrangerte landskonferanse** i Bergen 7.-9. oktober. De fleste som deltok på konferansen var foreldre til hørselshemmede barn, og temaet var stort sett døveskole, tegnspråk o.l.
- NDF gjennomførte **Døves kulturdager på Ål** 28.-30. oktober. Bergen Døveforening deltok med folkedans og drama ("Svart hjerte").
- Døveforeningen kjøpte **stillas**. Foreningen trenger da ikke å leie stillas for å male Døves Hus. Stillas kan også leies ut til interesserte.
- Det var **Juleverksted** for barn i døveforeningen i desember: Småbarnsforeldregruppen 3. des. kl. 12-15, og døveforeningens barneutvalg 10. des. kl. 11-17.

1995

Foreningsleder: Erling Buanes

- Det er investert kr. 23.000 til kjøp av **musikkanlegg** til storsalen og kjellerlokalene.
- For **leie av musikkanlegget**: Kr 500 desom det er mer enn 50 personer til stede, ellers kr. 10 pr. person.
- Foreldre til døve barn i Pinnelien barnehage aksjonerte og satte **barnehagebetaling på sperret barnehagekonto**. Blant kravene til Bergen kommune var at den spesialpedagogiske hjelpen organiseres i en kjernetid mellom kl. 09.00 og 14.00, og et velkvalifisert personale med gode tegnspråkkompetanse, m.m. – Foreldrene var opptatt med å sikre døve førskolebarns rettigheter. Sissel Gerritsen (33) var leder i aksjonsgruppen, sammen med Olav Rune Øverland og Rune Anda. (Bergens Tidende skrev om saken 22. juni under overskriften «Foreldre-seier i Pinnelien».)
- **Ingrid Storedale** mottok i januar 1995 «**Jernmannstatuetten 1994**». Denne statuetten henger høyt for mennsker som ikke nøyer seg med små mosjonsløp. For å få den berømte statuetten må man gjennom ett år ha fullført følgende disipliner: Syv fjellsturen (ca 30 km), Bergen Maraton (41,195 meter), Sykkelrittet Bergen-Voss (170 km), Trolløpet (63 eller 100 km) og 5000 meter svømming.

- Stor aktivitet blant **døve speidere** rundt hagen ved døvekirken om vinteren der de var opptatt med å ta Vinterspeidingsmerke og vinterdelen av Friluftsmarket. De laget flotte snømenn, flak-sebane, aking i bakken, og tente opp bål i snøen, som brente godt selv om det var snø under. Det gjaldt å gjøre det på den riktige måten.
- **Bente Ulstein** vikarierte i 90% stilling som barne- og ungdomskoordinator fra 16. januar til 30. juni – for Britt-Merete Schoder, som var ute i svangerskapspermisjon). I samme periode jobbet **Anne Elin Vadem** i 16% stilling som barne- og ungdomskoordinator.
- Budstikken presenterte i mai ulike forslag til **logo** for Bergen Døveforening, etterat det var utlyst «logo-konkurranse». Ingen av disse logoene ble utpekt som vinner.
- **Bergen Døveforening fylte 115 år.** Mottakelse i døveforeningen 30. mai og festmiddag samme sted fredag 2. juni. Under festen fikk døveforeningen to nye æresmedlemmer: Toralf Ringsø og Margot Hammer.
- **Døves kirkemøte** ble gjennomført i Bergen Døveforening 3.-5. juni. **Thorbjørn Johan Sander holdt preken** i døvekirken 2. pinsedag (5.juni).
- Fra 8. juni ble det – etter enighet på medlemsmøtet - **totalforbud mot å røyke inne** i døveforeningens hus.
- Fra juni til oktober hjalp døveforeningene Norges Døveforbund med **loddssalg i reiselotteri**, denne gangen var det skrapelodd. Vi hadde standplass noen dager på Oasen Senter, Flåten Senter og Lagunen Senter. Av salget på kr 20 pr. lodd, gikk kr. 5 til underavdelingene, eller kr. 3 til individuell loddselger. Roger Lygre hadde ansvarlig for koordinering av loddssalg i Bergen Døveforening.
- Døveforeningen brukte omtrent **kr. 200.000 til nytt kjøkken** i 1. etasje, som ble ferdig om sommeren.
- **Bofellesskapet** ønsket å låne kongerommet til personalmøter.
- **Det ble opprettet et organisasjonsutvalg**, som på sitt møte 22. august utarbeidet mandat for utvalget. Blant annet sto det at «det skal se på hele organisasjonsstrukturen i Bergen døveforening». Utvalget besto av: Toralf Ringsø (leder), Lillian Caspersen (sekretær), Thorbjørn J. Sander (hjelpesekretær), Edvard Rundhaug, Gunnar Hansen, Ragna Huse og Erling Buanes (alle styremedlemmer).
- I august var **døve speidere på tur** til Telemark sammen med Ann-Karin og Guri.
- Det var **politisk valgdebatt** i døveforeningen 31. august med deltakere fra 7 politiske partier, med Toralf Ringsø og Erling Jacobsen som debattledere. Blant spørsmålene politikerne fikk var Bergen døveforenings økonomi, driftstilskudd til Hjemmet for Døve og ASVO Bergen, om å få opprettet et rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde i Bergen o.a.
- Døves Kulturklubb (underavdeling av Bergen Døveforening) arrangerte **kulturuke** 20.-24. september, blant annet med barnas kulturverksted, ungdommenes kulturkveld, lørdagskafe ved foreldregruppen, utstilling ved historisk selskap.

- På en messe på Aremum 26. september så vi en «**snakkemaskin**» der man kunne skrive inn bokstaver og maskinen uttaler teksten (noe metallisk). Den kostet kr. 12.500. Spørsmålet var om døve ville ha bruk for en sånn maskin?
- **18. oktober ble bofellesskapet offisielt åpnet.** Den dagen markerte vi også at Døves aldershjem («Hjemmet for døve» fra 1992) på Landås rundet 30 år. Bofellesskapet – som ble tatt i bruk før sommer - hadde plass til 6 døve psykisk utviklingshemmede i hver av sine leiligheter, og med husleiekontrakt med Stiftelsen Hjemmet for Døve.
- «Oss imellom», intern-blad for Hjemmet for Døve, skrev 19. oktober: «I møte mellom Bergens politikere og Bergen døveforening var det **tverrpolitisk vilje for å få til det planlagte sykehjem med serviceboliger i Kalfarveien**. Nå sender Hjemmet for Døve, Bergen, søknad om drift av et nytt sykehjem.»
- **Dag Hafstad vant førstepremien** i individuell herre-klasse, 6 serier under Internasjonal turnering for døve i bowling. Hele 28 personer deltok.
- **Bergen Døves Idrettsklubb feiret 90 års jubileum** 20. oktober hos Fana Catering og Selskapslokaler på Kilden Senter, Nordås. Dag Hafstad fikk BDIKs gullmerke for mange års innsats.
- Oslo Døveteater viste ca en times forestilling «**Nesegrevet**» (en lek med eventyr – av Tor Åge Bringsverd) og «**Frieriet**» på Bryggens Museum lørdag 18. november. Etter forestillingen viste Bergen Døveforenings dramagruppe «**Ofelias Skyggeteater**».
- 5. oktober 1995 begynte **Thorbjørn Johan Sander** i stillingen som **døveprestvikar**.
- **Anette Mortensen** laget koselige disney-tegninger i døvekirken.
- **Madela Kalnes ble årets medlem** i Bergen Døveforening der hun gjennom hele året viste ansvarsbevissthet og pliktoppfyllende, som alltid stilte opp når ulike arrangementer fant sted i døveforeningen eller døvekirken. Til tross for lang reisevei (Lindås), ble det frivillige arbeidet gjort unna i en fei, og alltid med smil. (Richard Martin var også kandidat til «årets medlem», fordi han hjalp mye til med forfallende arbeid, ryddet i kjelleren, kjørte ut masse boss, rev ned det gamle kjøkkenet, osv.)
- **Nye leiepriser for utleie av lokaler** i døveforeningen: Storsalen m/kjøkken kostet kr. 3.000 å leie til bryllup, bursdagsfest osv. (50% for medlemmer).
- Døvepsykolog Sissel Grønlie utga boken «**Når noen ikke hører**» i desember.

Foreningsleder: Arne Nesse

- O **Organisasjonsseminar** 26.-28. januar på Bergen Airport Hotel. Mange spørsmål ble diskutert, bl.a.: Besøket har gått ned, hvorfor? Har medlemmene mistet interessen for vår forening? Gidder medlemmene ikke å gjøre noe? Er medlemskontingent-systemet for dårlig? Er/blir det slik at hørende overtar? Har vi en tungrodd organisasjon? Holder døveforeningen på å dø bort? Bør vi forandre navnet? Hva med Døves kultursenter? Døvesenter? Tegnspråksenter? Vi har nå bare 271 medlemmer.
- O I forbindelse med arbeidet med organisasjonsendring hadde vi også besøk av lederen fra **Dövas Forening i Gøteborg, Ulla-Bell Thorin**, som fortalte om hvordan de drev døveforeningen i Gøteborg.
- O Torsdag 1. februar arrangerte vi "**Samleman**" der mange stilte opp med samlingene sine. Det var utstilling av flysamlinger og flybøker, frimerkesamling, skolebøker fra døveskolene, antikviteter, julekort, mynt, sedler, ansiktsmasker, sandsamling, tegnordbøker.
- O Årsmøtet vedtok å heve **medlemskontingenten** til kr. 500 pr. medlem. Både for skoleelever, ungdommer, voksne, pensjonister. Kr. 1.000 for ektepar. Begrunnelsen til styrets forslag og årsmøtets støtte var at «økningen skjer på grunn av dårligere inntekt enn forventet fra lotteriet». Det ble også nevnt at tilskudd fra kommunen ikke dekket foreningens arbeid og behov. Det førte til mange utmeldinger, der foreningen noterte 266 medlemmer mot 344 i 1995 (rekorden var 436 medlemmer i 1986).
- O **Videokanon** (prosjektor) (bilde) kjøpt til kr. 30.000 (nypris kr. 150.000). Via den kunne man vise film fra arrangementer i døveforeningen, finalekamper i fotball, håndball o.a., NRKs Tegnsatt og Tegnkult, brukes til skrivevolking for døvblitte (med tilleggsutstyr) osv. Det sto å lese i Budstikken: «Videokanonen er stor og tung, men skal festes til taket i storsalen. Måtte den bli mye brukt av døveforeningens medlemmer til hygge og nytte.»
- O Informasjonsmøtet i storsalen tirsdag 23. april der temaet var «**Krisen på Vestlandet kompetansesenter**», førte til at nærmere **170 personer møtte opp!** Det var stort medieoppslag både i avisene og på TV-nyhetene + NRKs Redaksjon 21 i april måned. Styret i Vestlandet kompetansesenter, med kontor i Molde, jobbet med å intensivere arbeidet med integreringsopplegg i fylkesskolene. Dette tolket elevene som styrt avvikling av egne skoler for hørselshemmede. Man fryktet rasering av eksisterende skoletilbud.
- O I 1990 bidro Bergen Døveforening sammen med Hunstad skole til et skuespill under Døves kulturdager i Drammen, kalt «**Prosjekt S**» der elevene avsluttet med: «**La døveskolen leve!**». Man fryktet nedleggelse av døveskolene.
- O Bergen turlag arrangerte **7-fjellsturen** for 42. gang. To av våre medlemmer, Ingrid Storedale og Svein Tømmerbakke fikk flotte premier for at de har gjennomført 7-fjellsturen henholdsvis 22 og 21 ganger!
- O Vårt medlem, **Frode Bjånesøy**, en populær tegner til Budstikken, fikk jobb som tegner i lokalavisen Marsteinen, Austevoll.

- Bergen Døveforening fikk besøk av **amerikanske studenter**, som studerte for å bli tegnspråktolker. De presenterte sin teaterforestilling for våre medlemmer og for elever fra Hunstad skoles barne- og ungdomsskole m/barnehage. Temaet var «Trollmannens historie», i western-miljø, kjærlighet, onde/gode, krig/fred m.m.
- Døveforeningen fortsatte hver torsdag med **serveringsliste**, der medlemmer serverte (3 personer sammen hver gang) etter tur.
- **Torkel Eikjeland**, forretningsfører i Bergen Døveforening i mange år, ble hyllet og overrakt et stort tinnfat med inskripsjon fra Foreningen Norges Døvblinde (FNDB), som takk for lang og trofast tjeneste i og for FNDB. Han er æresmedlem i Bergen Døveforening.
- Bergens Tidende 17. august under overskriften «**Historisk seier for døve Klement**»: «Klement Våge ble i går historiens første døve student som avslutter et hovedfag ved Det matematisk-naturvitenskaplige fakultetet i Bergen. Og det var ikke hvilken som helst karakter han halte i land: 2,0! Uten døvetolken Lise Henriksen hadde det slett ikke gått, smiler 32-åringen fra øre til øre.»
- **Døves Hus malt utvendig!** De flotte ornamentene og kantlistene malt med grønnmaling, ellers ble huset malt i gul herregårdsfarge.
- Norges Døveforbund ga – på sitt sommermøte i Bø - **grønt lys** til at Bergen Døveforening arrangerte **Døves kulturdager i år 2000**. Lederen i Døves Kulturklubb, Gunn Kristin Selstad, melder i Budstikken at «Vi må gjøre vårt ytterste for at Døves kulturdager i år 2000 skal bli et minne for livet!»
- Den Nationale Scene viste forestillingen «**I morgen er jeg ikke her**», som ble tegnspråktolket, og varte i 2,5 time. Billetten kunne man bestille på kontoret i Bergen Døveforening, for kr. 75.
- **Foreningen Norges Døvblinde** (FNDB) flyttet 1. september inn til et kontor i 2. etasje i døves hus. Fra samme tid leide de aktivitetsrommet i 1. etasje til dagsenter hver onsdag.
- **Organisasjonsutvalget hadde flere møter** i løpet av året. Det var også møter med medlemmer (unge og eldre) for å innhente deres mening om negative og positive sider i døveforeningen, i tillegg til å drøfte om Bergen Døveforening bør skifte navn. Møtene fortsatte også i 1997.
- Fredag 22. november var 16 personer samlet i døveforeningen for å hygge seg med lutefisk-middag og **stifte en klubb: «Døves Venner av Lutefisken»**. Arne Nesse og Molly Kjellid tok initiativ tidligere på høsten, og sammen med Svein Tømmerbakke og Erling Jacobsen laget de til en hyggelig kveld. *(I november 2020 kan Lutefiskens Venner feire 25 års jubileum.)*

Foreningsleder: Arne Nesse

- **Ann-Liss Opdal** ble ansatt i 80% stilling som **fritidsleder**. Målgruppen hennes var aktiviteter for barn og unge. Blant annet ble det i løpet av året gjennomført følgende tilbud: - Tur til Fløyen - Gårdstur til Voss - Barnas Dag - Aktivitetsdag for ungdom - Juleverksted o Juletreffest o Swingkurs for ungdom hvor voksne ble invitert til å være med.
- 24.-26. januar var det mediakurs. **Toralf Ringsø** foreleste om **møtekultur og debatt-teknikk**, mens **Rune Anda** viste hvordan man kan dra nytte av muligheter av informasjon som finnes **på dagens internett**.
- Årsmøtet 15. mars vedtok **endring i medlemskontingenten**: Enkeltmedlem kr. 500. Ektepar/samboere kr. 800. Pensjonister/uføre/skoleelever/arbeidsledige kr. 300. Pensjonistektepar kr. 500.
- **Organisasjonsutvalget (OU)** la 1. mai fram forslag til endrings/organiseringsforslag. Huset blir sentrum for Døvesenteret i Bergen, som vil bestå av Bergen Døveforening, og ulike utvalg: Kultur (kultur, bridge, historie, sjakk osv), Media (Budstikken, Video, Data, Foto osv), Pensjonistutvalg, Kvinneklubb, Døvblitte, Barn/ungdom (DUK, Barneutvalg, Småbarnsforeldre), Idrett. OU foreslo også at Døvesenteret skulle ha eget Senterstyre: 3 velges av årsmøte i BDF, 1 representant. fra Bergen kommune, 1 repr. fra Samarbeidsforum, 1 repr. fra Eiendom samt 1 repr. fra ansatte. Medlemmer i OU har også vært på studietur i Aalborg, København og Göteborg, for å studere organisasjonsstrukturen i deres døveforeninger.
- **Politisk valgdebatt** torsdag 28. august, med representanter fra 8 ulike partier, med Toralf Ringsø som debattleder. Det var Stortingsvalg denne gangen. Spørsmål fra oss var blant annet: - Hva vil dere gjøre for at døve skal få likeverdig tilgang på informasjon som hørende (tekstede TV-programmer, tilskudd til Døves Tidsskrift osv.)? (Venstre sa at frivillige organisasjoner er viktige, og ofte sparer slike organisasjoner samfunnet for penger.) - Hva vil dere gjøre for å få opprettet tolketaket på 60 timer i året, slik vi har i dag, med tolkekuponer? (Senterpartiet mente at det burde være fritt bruk etter behov.) – EØS-avtalen tillater ikke døve å kjøre minibuss. Mange døve kjører minibuss i dag, også til og fra arbeidsplassen, og har døve passasjerer. Kan dere hjelpe oss å få denne muligheten til å fortsette? (Venstre mente at det nok skyldes kunnskapsløshet hos de som bestemmer.)
- **Margot Hammer**, enken etter døveprest Ragnvald Hammer, fikk **Kongens fortjenstmedalje** 31. august for hele sitt livs virke i døvemiljøet og ikke minst i arbeidet for døveskole og døvekirke på Madagaskar. Døvemisjonær Ingebjørg Finstad kom rett fra Madagaskar og deltok i begivenheten. Selv fikk Finstad samme medalje ti år tidligere.
- Som vanlig gjennomførte Døvekirken **gudstjeneste i «hørende» kirke** under Døves Dag hvert år, som fant sted 4. søndag i september. Denne gangen i Fridalen kirke. Etter gudstjenesten var det som vanlig informasjon fra Bergen Døveforening om døvearbeidet til «hørende» menighet.
- Barneutvalget og Småbarnforeldregruppen arrangerte **familietur/gårdsbesøk** på Voss 21. september, og arrangerte «Barnas dag» i døveforeningen 24. september med over 30 barn og mange voksne tilstede. Dette er to av mange ulike arrangementer for barn i løpet av året.

- **Kommunalt Råd for funksjonshemmede**, der Tone Gerdtts var valgt inn i styret for fire års periode, spurte Bergen Døveforening om hva slags behov vi hadde når det gjaldt tilgjengelighet i kommunen. Dette ble tatt opp på styremøtet, og listen levert til rådet.
- Bergen lokallag av Norsk Døvehistorisk Museum har hatt møte med døveforeningens styre for å finne frem til et brukbart **utstillingsrom i huset** (døvemuseum). Det fantes da ingen ledige lokaler, men man ble enige om å drøfte det videre for å finne en løsning.
- Det ble installert **tyverialarm** i Døves Hus. (I 1996 var det to tyveri-innbrudd i huset.) Alle som hadde nøkkel til huset måtte få beskjed om alarmen, slik at de ikke låste seg inn etter at alarmen var aktivisert.
- **Aktivitetsplan i døveforeningen**: På ledermøtet i desember ble det reagert på at storsalen ble leid ut til andre før underavdelingene fikk sjansen til å bestemme når de skulle ha egne arrangementer i storsalen. Møtet mente at døveforeningen og underavdelingenes arrangementer burde ha første prioritet. Man ble enige om at underavdelingene, hvert år i januar måned, leverer årsplan, både for første og andre halvår, for å sikre at lokalene ble registrert som opptatt til deres arrangementer.
- Døveforeningen **tjente kr. 52.217 på basaren** i høst. Men lederen var ikke fornøyd. Hadde alle kjøpt en loddbok hver, så hadde vi fått inn kr. 140.000.
- På ledermøtet i desember ble det stilt **spørsmål om Ungdomsklubbens eksistens**. Ungdomsklubbens leder hadde opplyst at klubben var lagt på is. (Ungdomsklubben meldte forfall til ledermøtet, og var derfor ikke til stede.) Møtet ba døveforeningens styre om å vise litt større ansvar og forsøke å oppmuntre ungdomsklubben til å fortsette.
- **Ungdomsklubben hadde nyttårsfest** i døvesenter 31. desember, med fyrverkeri ved midnatt. En rakett ble uheldigvis skutt inn i naboens stue og forårsaket skader på inventar. Egenandel for skadene kom på kr 1.500, som Ungdomsklubben dekket.

1998

Foreningsleder: Arne Nesse

- Årsmøtet 21. mars ble gjennomført, og ledet av Edvard Rundhaug – med 58 medlemmer til stede - uten at man klarte å finne en ny leder. (På ekstraordinært årsmøte 30. april ble Arne Nesse valgt som leder og Elin Haugland som nestleder.)
Det ble et langt årsmøte, som varte i 7 timer! Det ble brukt to timer på behandling av regnskap, som på forhånd var godkjent av revisoren. Enkelte personer som ønsket å vite detaljer i regnskapet, burde ha kontaktet administrasjonen for å få svar på forhånd istedenfor å bruke tid på årsmøtet. Årsmøtet var både stemmetolket og skriveolket. "Stakkars skriveolken", sto det i Budstikken, "- hun var totalt utslitt etter å ha skriveolket i 7 timer. I tillegg var hun stiv i nakke og skuldre i flere dager etter årsmøtet." Det burde ha vært to skriveolker.
- **Årsmøtet behandlet 3 ulike forslag** til styrehonorar. Det forslaget som vant fram kom fra Klement Våge og Thorbjørn Johan Sander: Lederen skulle få kr 15.000 for året, nestleder kr.

5.000, og styremedlemmer kr. 100 pr. møte. Leder i husstyret kr 5.000 for året, mens de andre i husstyret fikk kr 100 pr. møte.

- **“Perlen” er borte.** Alle som har besøkt feriehemmet Risperlen det siste året, vet at motorbåten “Perlen” har vært sunket i sjøen. Båten ble heist i land i mars og den var så rådden at lite kunne gjøres. Skiltet med navnet ble skrudd av (befinner seg i dag i døvemuseet i 2. etasje). (Litt tilbake til den tiden “Perlen” ble til, i 1964: Skroget til båten «Perlen» ble laget på yrkes-skolen fordøve i Bergen, på snekkerverkstedet på Gyldenpris. Der møtte en trofast arbeidsgjeng av voksne døve opp om kveldene og i helgene, under snekkerlærer Øivind Kristensens ledelse. Walther Reite, utdannet møbelsnekker, var den døve arbeidsgjengens største fagmann. Feriehemmet og døveforeningen hadde ikke råd til å kjøpe båten selv. Det var en gjeng døve båtbyggere. Så kom den store dagen, lørdag 27. juni 1964: Dåp og stabelavløping. Liv Ohna var “gudmor” og døpte båten.)
- **Tegnspråkeksperter Odd-Inge Schröder** var invitert til døveforeningen 19. februar for å snakke om “Mobber vi hverandres tegnspråk?”. Storsalen var fullsatt.
- Bergen Døves Idrettsklubb fikk anledning til å låne **svømmehall og gymnastikksalen** på Hunstad skole hver mandag kl. 18 til 20.
- **Gunnar Hansen ble årets idrettsnavn** i 1997, og mottok i januar 1998 en idrettsstipend på kr 25.000 fra Bergen kommune, overrakt av ordfører Ingmar Ljones. Det var for hans innsats på døveidrettsområdet, blant annet som leder i Norges Døves Idrettsforbund siden 1991, redaktør for forbundets informasjonsavis og mye mer. Han har også vært lagleder og trener for hørende kvinner i Åsane Idrettslag i fotball, 3. divisjon.
- Budstikken skriver på lederplass at “Bergen Døveforening har søkt Røde Kors om legatmidler til **transportordning for døve** som ikke har mulighet til å komme til døveforeningen ved egen hjelp. Vi vil i år sette igang en prøveordning med transport av eldre døve som har problemer med å komme til døveforeningens aktiviteter om tirsdager i forbindelse med pensjonisttreff og til aktiviteter/møter om torsdager. Vi er avhengig av frivillige døve som disponerer bil, til transporttjenesten og de vil få kjøregodtgjørelse.”
- Bergen Døveforening har arbeidet mye for å **teksttelefon-“kiosk” på offentlige steder**, som for eksempel Flesland flyplass, Televerket, Haukeland sykehus o.a.
- Bergen Døves Idrettsklubb arrangerte **en flott idrettsdag** lørdag 13. juni for elever ved Hunstad skole. Hele 17 barn i alderen 7 til 13 år var med. Også barn fra Stord deltok på arrangementet. Det var ikke skikkelig sommer, men det brydde ikke barna seg om. Barna ble delt inn i grupper etter alder og de fikk konkurrere i forskjellige idrettsgrener som løp, ballkast, høydehopp og lengdehopp. Dagen ble avsluttet med stafetter, der de ble delt inn etter bydel. Foreldrene løp også stafett.
- **CI-operasjon på barn** var i 1998 en varm potet i media. Bergens Tidende tok kontakt med Bergen Døveforening for å høre vårt syn på saken. Avisinnleggene ga inntrykk av at alle medlemmene våre støttet CI-operasjon, men i virkeligheten var det delte meninger, fordi mange mente de var usikre fordi de visste for lite.
- **Lederen i Hordaland Foreldrelag for Hørselshemmede, Nils Sletten**, hadde fast spalteplass i Budstikken. Han skrev blant annet: “Etter mange år med kamp for å få aksept for at

tunghørte trenger å gå på døveskoler, og således kunne kommunisere på tegnspråk med sine døde kamerater, selv om de har en liten hørselsrest, virker det splittende når døde går hardt ut og er redd for at tegnspråket skal tape fordi noen velger å CI-operere sitt barn, Vi må stå samlet når det gjelder tegnspråket, og det arbeidet som nå pågår rundt omkring i landet for å lære foreldre, søsken, lærere, omsorgspersoner, venner, og mange tier tegnspråk, er jeg overbevist om vil styrke, berike og utvide døvemiljøet. Døde kan ikke bli hørende, og tunghørte får ikke «normal» hørsel tilbake. Vi må også akseptere at CI-opererte ikke blir hørende. Ved å lage to «leire» som står mot hverandre vil vi skade døvesaken og den utviklingen som har pågått de siste årene med offentlig aksept for opplæring i og på tegnspråk.” – og slutter med “Alle som velger å gå sterkt ut i media, bør tenke seg godt om på forhånd. Husk at det er mange som sliter med tunge følelser. Dette gjelder både døde, tunghørte og deres familier og omgangskrets.”

- **Hunstad Skole er for liten.** I dag er ungdomstrinnet delvis plassert i brakker og slik har det vært noen år og er selvfølgelig ikke holdbart. Skolen har et sterkt behov for utvidelse. Utbyggingsplanene for skolen har eksistert en stund, men man må vente med byggestart av flere årsaker. Den økonomiske rammen er på 12 millioner kroner og det ertil utbyggingen av loftsetasjen. Nå viser det seg at utbygging av loftet kan bli vanskelig på grunn av den bærende konstruksjonen. Plangruppen ser derfor på andre løsninger. Budsjettet på 12 millioner kroner vil uansett sprekke og utbyggingen vil koste minimum 17 millioner kroner. Dette skyldes også at byggeprisene har økt kraftig i det siste.
- Bergen Døveforening har fått en henvendelse fra Norges Døveforbund om BDF vil være med på et **prosjekt med tegnspråktolket tv-sendinger**, og har svart ja.
- **Ungdomskjelleren** var ikke rengjort bra nok etter de gangene lokalene ble brukt. Det var vaktmesteren som hadde ansvaret for renhold, men styret skulle igjen se på arbeidsinstruks for vaktmesteren.
- Døde speidere fra døvekirken deltok i **hovedprosesjon på 17. mai**.
- Onsdag 6. mai fikk **Thorbjørn Johan Sander utdelt Kongens fortjenstmedalje i gull**, overrakt av fylkesmann Johan Synnevåg i døveforeningens lokaler. Thorbjørn fylte 70 år dagen etter.
- Organisasjonssekretæren spurte på lederplass i Budstikken nr 7/1998: “**Skal vi selge ‘Døves andre hjem?’**” - Noen av de få fantastiske medlemmene som tar vare på døvesenteret sliter seg ut!!! Styret, husstyret og administrasjonen gjør sitt beste for å legge forholdene til rette for alle som vanker i døvesenteret. Etter 10 år med restaurering av huset, gjenstår det bare noen få rom, så er hele huset ferdig restaurert. Medlemmene kan være stolte av det imponerende huset som andre funksjonshemmede organisasjoner og døveforeninger bare kan drømme om å eie.” Hun skrev videre: “Døveforeningens økonomi er stram og har dessverre ikke mulighet til å betale medlemmer som vil gjøre en innsats. Dersom døvesenteret fremdeles skal være døves «andre hjem», er alle nødt til å stille opp frivillig og gjøre det til et trivelig sted å være!” – Eller, har vi ikke bruk for døvesenteret?
- **Døvblittgruppen feiret 15 års jubileum** 4. september. Silje Brosvik var gruppens første leder, etterfulgt av Harald Gåsland som var leder i mange år.

- Mandag 14. september fikk vi besøk av 4 profesjonelle døve skuespillere fra **Tyst Teater** i Sverige. Disse fremførte stykkene Mirad - en pjoke fra Bosnia og Mirad og hans mor. Ca 40 personer fant veien til døveforeningen denne kvelden for å oppleve stykkene. Stykkene var basert på krigsherjinger i Bosnia og ga sterkt inntrykk på publikum.
- **Brusautomat:** Det ble inngått en avtale med CocaCola om gratis leie av brusautomat som var plassert der den tidligere teksttelefon-automaten sto. Vi fikk kr. 5,- pr. flaske i provisjon + tomflaskene.
- Søndag 6. desember arrangerte den nye **fritidslederen, Anne Grete**, med hjelp fra foreldreutvalget og småbarnsforeldregruppen, juleverksted i Bergen Døveforening. Det ble en vellykket ettermiddag for både små og store. Over 50 deltok. Mange foreldre, både døve og hørende tilbragte ettermiddagen i døveforeningen, sammen med blant annet foreldre og barn fra Os, Fusa og Frekhaug.
- Bergen Lokallag av Norsk Døvehistorisk Selskap begynte om høsten å forberede et lite **"døvehistorisk museum"** i det som kalles velferdssenteret i 2. etasje i Døves hus. Husstyret og døveforeningens styre gav tillatelse til dette, fordi de så det som viktig å kunne dokumentere den lokale døvehistorien i huset.

1999

Foreningsleder: Arne Nesse

- **Tine Kjellbye** jobbet som vikar på kontoret vinter/vår, først som vikar for organisasjonssekretær Lillian, og så som vikar for kontorassistent Thora.
- Søndag 6. juni markerte feriehjemmet **"Risperlen"** sitt **40 årsjubileum** og det var mange som tok turen dit til grillfest.
- **Bergen røde Kors barnehjelp** kunne fra våren tilby en Barn og Unges Kontakttelefon for alle! Som den første av landets 18 Røde kors telefoner ble Hordaland den som først starter opp med en **teksttelefon**.
- **Ål folkehøyskole feiret 25 års jubileum**. Bergen døveforening overrakte en Hetland-tegning, rammet inn av Harry Ellingsen.
- **Nordisk sommeruke for døvblitte** ble holdt på Nordhordland Folkehøyskole på Frekhaug. Sommeruka samlet 120 personer fra hele Norden og et par fra Nederland.
- **Politisk valgdebatt** i døvesenteret; Fylkes- og kommunevalg 1999.
- **Døves Trykkeri A/S** var inne i en spennende utvikling, med utvidelse av aksjekapital. Bergen Døveforening støttet utvidelsen. Man håpet at arbeidsplassene til døve ansatte kunne økes i tiden framover, dersom etterspørselen også økes når bedriften ble topp modernisert. (Døves Trykkeri AS slet med økonomien etterhvert, skiftet navn til Designtrykkeriet AS, og ble solgt i 2006.)

- **Demonstrasjon:** De siste månedene i sommer/høst var det stor pressedekning i forbindelse med at hørselshemmede i Hordaland reagerte på at samfunnet langt fra var tilgjengelig for denne gruppen. Søkelyset har vært rettet mot TV2 og hjelpemiddelsentralen. Lørdag 25. september demonstrerte rundt 200 hørselshemmede ved å gå i demonstrasjonstog fra Torgallmenningen og ned til TV2 huset.
- Bergen Lokallag av NDHS har påtatt seg ansvaret for døveforeningens **portrettgalleri** (ledere og æresmedlemmer) på kongerommet/styrerommet i 2. etasje.
- Problemer å få medlemmer til **å stille opp for å servere** om torsdagene.
- Døveforeningen hadde en **kopimaskin** på prøve en tid, og kjøpte den for kr. 50.000.
- Døves Trykkeri AS: Styret gikk enstemmig inn for at **NDF fikk låne 2 millioner kroner fra foreningsfondet**. Betingelsene var at arv fortsatt automatisk skulle inn på foreningsfondet og gjeld skulle ikke nedbetales med testamentariske gaver/arv. Tilførsel kr. 10.000 fra Bergen Døveforening til oppjustering av andeler i aksjer. Totalt kr. 30.000.
- **Tone Lie Meyer** ble ansatt som **fritidsleder** fra 1. september.
- Det norske Tegnspråketeateret var på besøk i Bergen og viste teaterstykket "**Hjelp vi får gjester!**", ca 130 fremmøtte. Stykket ble vist på Grieghallen.
- **Den nye kjellerstuen** med nye furumøbler, er tatt i bruk.
- **Testamentarisk gave** fra Gunvor Saxholms dødsbo; Oslo på kr. 479.193,08.
- **BDFs hovedkomite for Døves Kulturdager** i Bergen år 2000, inngikk samarbeid med Bergen Kulturbu 2000.

2000

Foreningsleder: Arne Nesse

- Det var over 50 personer på "**Milleniumsfesten**" **nyttårsaften** i døveforeningen. Festen markerte overgangen til et nytt tusenår, fra 1999 til 2000.
- **Forslag fra Organisasjonsutvalget (OU):**
Følgende forslag ble vedtatt på årsmøtet 25. mars 2000:
 - Nyarbeidsgiver: BERGEN DØVESENTER (KULTURSENTER?)
 - Senterstyret overtar ansvaret for Døvesenteret og døveforeningens ansatte.
 - Ber årsmøtet om fullmakt å legge nåværende lov til side i 2-3 år.
 - Isteden overtar og fungerer en ny lov inntil videre i 2-3 år.
 - Bergen Døveforening fortsetter som før med ansvar å være et organ for lokale interesse politiske spørsmål. Ivareta døve og deres nettverk og tilrettelegge ulike tilbud og aktiviteter for medlemmene.
 - Senterstyrets ansvar trer i kraft fra 1. mai 2000 under forutsetning av årsmøtets godkjenning.

Årsmøtet gikk også gjennom nye forslag til vedtekter, som ble delt opp i to:

- 1) Vedtekter for Bergen Døvesenter
- 2) Vedtekter for Bergen Døveforening

- **Budstikkens fremtid:** I 1999 var utgivelsesplanen for Budstikken 6 ganger pr. år. Det viste seg at informasjon hver annet måned var altfor lite. Døvesenteret vurderte dog å redusere Budstikken til utgivelse 4 ganger pr. år, men istedefor å utgi infoblad hver måned med korte informasjoner til medlemmene. Dessverre hadde vi ingen redaktør til Budstikken og Lay-out er satt bort til Døves Trykkeri AIS. Th. J. Sander kom inn på at et blad i kvartalet var altfor sjeldent og medlemmene ville til slutt glemme alt som sto der av møtevirksomhet etc.
- **Torsdager har i det siste vært dårlig besøkt** av medlemmene. Det ble rettet spørsmål til medlemmene om det skal holdes åpent hver 14. dag i storsalen med program. (*Stenging om torsdagene kom ikke på tale før i 2019.*)
- På side 182 i Gunnar Staalesens bok «1900 - Morgenrød» leser man blant annet i forbindelse med åpning av Bergensbanen i 1909: «Nå steg Kongen ned fra tribunen og Torleif måtte opp på tå for å følge det skyggeluekleddet hodet gjennom folkemengden og bort til den ventenlandauerer, som skulle føre Hans Majestet gjennom den opplyste byen og **opp til enkefru Jepsens villa i Nubben**, der han skulle overnatte.» Forfatteren siktet til huset som Bergen Døvesenter overtok i 1985.
- Tirsdag 30. mai markerte **døveforeningen sin 120 års dag**, med et stilfullt festsamvær i foreningens storsal. Det var veldig mange som møtte opptil rømmegrøt og spekemat. Thorbjørn Johan Sander fortalte litt fra foreningens eldste historie. Nils Johan Bjørø hilste fra Bergen lokallag av Norsk Døvehistorisk Selskap, og han overrakte malerier av byens første Døves Hus (Vestre Torvgate 20 a) og det neste (Welhavensgate 68) til opphenging i lokalet (sammen med de to første viktige «døvehusene» Nygaten 5 og Frimurerlosjen i Kaigaten, som ble gitt 5 år tidligere. Disse er malt av Olav Espedal.
- **Kulturdagene ble et stort magnetfelt for alle landets døve og sterkt tunghørte**, Over 700 mennesker - store og små - besøkte Døves Kulturdager i Bergen! Nytt av året var at Døves Kulturdager var utvidet fra 3 til 5 dager og startet med Barnas Kulturverksted onsdag 20. september. Arrangementet fant sted på USF og på Torgalmenningen.
- Døvesenteret sendte ut **Budstikken-INFO** - et informasjonsblad på 4 sider - de månedene medlemsbladet BUDSTIKKEN ikke kom ut. Det var et hefte med de viktigste informasjoner, døvenyheter, terminliste, runde år, m. m. Det kom ut 3 slike info-blader i 2000 (og 6 blad i 2001).

Senterleder: Toralf Ringsø

Styreleder: Arne Nesse / Gunn Kristin Selstad

- Ca. 100 personer deltok på **juletreffesten** i døvesenteret 6. januar. Som vanlig var Bergen Politiorkester på plass på scenen, god mat, kort andakt ved døvepresten, gang rundt juletre og besøk av julenisse.
- Den norske gruppen på 13 personer som var på Madagaskar i forbindelse med døveskolens 50 års jubileum der, hadde begynt å **samle inn penger til eget døves hus i hovedstaden Antananarivo**. Det var foredrag om jubileet og man samlet inn penger. Døvesenteret ga kr 1000 til innsamlingsaksjonen. *(Innsamlingen ble avsluttet i 2011 på rundt 210.000 kroner, og nytt døves hus ble innviet i slutten av juli 2012.)*
- **Tolkebrukerne var misfornøyd** med tilgang på tolk og tolkesituasjonen i Hordaland. For å markere misnøye med, valgte aksjonsgruppa v/ Elin Haugland, Gunn Kristin Selstad og Arvid Hauge å gjøre noe med saken. Det ble iverksatt en storstilt underskriftkampanje. Det er kommet inn 237 underskrifter, som aksjonsgruppa er svært fornøyd med.
- Tegnspråkteateret viste **“Jeppe på Bjerget”** i Danseteateret 20. og 21. april.
- **Helge Herland** flyttet fra Ål til Bergen og ble ansatt som **daglig leder i Bergen Døvesenter** fra og med 1. august.
- Hele **Døves Hus er nå gjort brannsikker**, og varslingsystemet med bl.a. blinklysvarsling i de fleste rom o.a. kom til å koste rundt kr. 200.000. Brannmesteren var innom og kontrollerte alt, og var fornøyd.
- **Redaktør Thorbjørn Johan Sander** har fått CI. Han holdt foredrag om det både på pensjonisttreff og en torsdagskveld.
- **Politisk valgdebatt** 30. august.
- Vibeke Varn Flatemo laget middag i døvesenteret hver torsdag. Det ble populært og i snitt møtte det opp ca 30 personer mellom kl. 16 og 18.

Styreleder: Toralf Ringsø

- Første nyhet i det nye året: «**Ja, det blir liv i Døves Ungdomsklubb igjen!**» Klubben har vært «halv-død» de siste årene. Med Ellen Østrem som leder og med Jarl Magnus Johansen, Svein Tore Olsen og Kjetil Høgestøl i styret, ble det liv i ungdomsarbeidet igjen.
- **Lørdagskafe i døvesenteret** på følgende datoer: 26. jan. (Idrettsklubben), 2. febr. (Døveforeningen), 9. febr. (historielaget), 16. febr. (Feriehjemsutvalget), 23. febr. (Pensjonistgruppen) og 1. mars (Barneutvalget). Dette tilbudet holdt ikke lenge. Stedet lå litt for langt fra sentrum.
- **Bredbånd på plass** i døvesenteret vinteren 2002.
- **Gulvet i inngangspartiet** har vært stygt, slik at man fikk et trist inntrykk hver gang man kom inn. Nå er arbeidet med gulvet ferdig! En dansk murer, som gikk på tegnspråkkurs, brøt opp det meste av gulvet, la nytt, med varmekabler og med fliser oppå. Nå ble det vakkert.
- **Døvesenteret fikk besøk av kultur-toppene** (kultursjef Bjørn F. Holmevik og spesialkonsulent Øyvor Johnson) i Bergen kommune 9. jan. De ble begeistret for huset og planene våre. Kultursjefen var positiv til en slags godkjennelse av Bergen Døvesenter som kulturhus for døve.
- **Ny stor felles-sak:** Nå jobber vi for «**Rådgivningskontor i Bergen**»! Oslo fikk rådgivningskontor allerede i januar 1972, Trondheim fikk sitt rådgivningskontor i 2001. Og Bergen, når? Det hersket optimisme i Bergen Døveforening. Det var møte i arbeidsgruppen med deltakere fra Bergen Døvesenter og aktuelle samarbeidspartnere, blant annet ASVO Bergen, Vestlandet kompetansesenter, Døves menighet, Signo Konows Senter, Bergen Hørselslag og Hordaland foreldrelag for hørselshemmede. Man ble enig om å søke prosjektmidler fra Helse og Rehabilitering (*senere «ExtraStiftelsen» og nå «Stiftelsen Dam»*).
- Fredet? «Husene i døvesenteret er IKKE fredet. Byantikvaren sier det slik: '**Anlegget er ikke fredet, men det har en verdi som gjør at det må behandles med pietet og omtenk-somhet.**'» Budstikken skriver: «Vi håper dette betyr at vi kan rive uthuset, og få mer parkeringsplass» (om det gamle «vaktmesterhuset»).
- «**Tuntreet**» midt på parkeringsplassen ble felt av Sverre Johansen, Odd Hermansen, Jon Olafsson og Olav Espedal, med Toralf Ringsø som leder, og med velsignelse fra eieren, Bergen Døvekirke. Hvem vet hvor mange som har bulket bilene sine på treet gjennom årene?
- Tegnspråkteateret viste «**Sennep og champagne**», en gammel russisk komedie, i Logen lørdag 31. august, med kjente skuespillere i rollen: Brynjulf Dammen, Britta Wold, Ronny Jacobsen, Ipek Mehlum og Kjell Eide Edvardsen.
- Torsdag 3. desember ble **den nye bygningen med omsorgsboliger og sykehjemmet til Signo Konows Senter offisielt åpnet**. Odd Birkeland fikk æren av å klippe over snoren.
- Budstikken meldte i oktober at **daglig leder Helge Herland sa opp sin stilling**. Han ble redaktør for Døves Tidsskrift fra 1. januar 2003. Døveforeningen averterte etter ny daglig leder, med søknadsfrist 1. november.

- **Bergen Døves Kvinneklubb feiret 100 års jubileum.** Kate Traasdal var festens toastmaster.
- Siste nytt i Budstikkens november-nummer: **Rune Anda blir ny daglig leder** i Bergen Døvesenter fra 1. mars 2003.
- Døvesenteret arrangerte **seminar ombord i danskebåten** i desember, med besøk hos døvesenteret i Aalborg. Turister var også med på turen. 56 personer deltok.

2003

Styreleder: Toralf Ringsø

- Årsmøtet godkjente at vi innførte en ordning som gikk ut på en **felles kontingent for medlemskap i Bergen Døvesenter og Døves Idrettsklubb**, og som også fikk innvirkning i Døves Ungdomsklubb. Med denne ordningen kunne alle de tre partene øke sitt medlemstall. Alle som betalte kr 300 ble registrert som medlemmer både i døvesenteret og i idrettsklubben, og alle under 30 år som medlemmer i ungdomsklubben. *(Avtalen med idrettsklubben opphørte i 2015, men avtalen med ungdomsklubben eksisterer fortsatt i 2020).*
- **Vervemesteren: Edvard Rundbaug** vant konkurransen om å verve flest nye medlemmer for Bergen Døvesenter. Han skaffet 15 nye medlemmer i løpet av høsten, og han vant premien; en båttur for to personer til England.
- Bergen Døvesenter fikk midler fra Helse og rehabilitering for **prosjektarbeid** med tanke på å få opprettet et **rådgivningskontor for hørselshemmede** i Bergen kommune. Prosjektet ble ledet av **Thorbjørn Johan Sander**.
- Tirsdag 29. april ble et **forsøksordning med dagsenter** åpnet. Planen var å åpne dagsenter de tirsdagene det ikke var pensjonisttreff. Det ble senere kalt "Tegnspråkkafe".
- **Ellen-Margrethe Swane Due** (26) tiltrådte som ny **kulturmedarbeider** i Bergen Døvesenter, etter at innstillingsgruppen hadde sett gjennom 5 søknader. Ellen begynte i midten av august. Hun hadde nettopp avsluttet ett års studium i tegnspråk ved Høgskulen i Bergen.
- Bergen Døvesenter fikk støtte fra **Kavlis legat til anskaffelse av Adobe Collection**, en data-pakke med følgende programvarer: InDesign, Illustrator, Photoshop og Acrobat. Det åpnet for mange muligheter til databehandling på kontoret. Døvesenteret mottok også støtte (kr. 9000) fra **Rasmus Meyers Legats Milde Stiftelse** til kjøp av blant annet PC til kontoret.
- De som kom for å spise middag i døvesenteret om torsdagene, fikk utdelt **klippekort**, der hvert 6. middag var gratis.
- **Besøkstall på feriehjemmet Risperlen i 2003:**

Langfredag	44 pers.	19. juli	4 pers.
Påskan	5 pers.	24. juli	3 pers.
10.-11. mai	13 speidere	30. august	4 pers.
8. juni	3 pers.	19.-21. sept.	14 pers.
		Helg i okt.	17 pers. (Bjørkåsen)

- **Politisk valgdebatt** torsdag 28. august. Det var kommune- og fylkestingvalg. Alle de politiske partiene i Bergen deltok med hver sin representant. Hovedtemaet var «Rådgivningskontor for hørselshemmede», men vi tok også opp arbeidet vårt med å få opprettet egen studielinje for tolkeutdanning på Høgskolen i Bergen.
- Nesten daglig var **Sverre Johansen** i Døvesenteret og syslet med litt av hvert. Han fikk bl.a. istand verkstedlokale i kjelleren, hjulpet til med den nye oppslagstavlen (som fortsatt er i gangen i 2020), o.a.
- Budstikken 16. oktober: "**Hurra! Døvetolkutdanning i Bergen 2004 er kommet med i Statsbudsjettet!**" - Endelig. Nå blir det døvetolkutdanning ved Høgskolen i Bergen, sier høgskoledirektør Nils Mæhle, i en kommentar til statsbudsjett for 2004 som ble lagt fram i dag. Vi har tatt pengertil oppretting av 20 studieplasser fra høsten 2004. Uten støtte fra døvemiljøet i Bergen og nasjonalt, hadde vi ikke tatt dette til, sier direktøren.
- Melding på døvesenterets hjemmeside 1. oktober: «I dag starter Døvesenteret sin egen **danseklubb**. Vi vil ha bevegelse til musikk for alle barn fra 1. til 10. klasse. Dette vil skje på Hunstad skole i gymsalen, som vi får disponere av Hordaland foreldrelag for Hørselshemmede på tirsdager mellom 17.00 og 20.00».
- **De første studentene på tegnspråklinjen** på HiB 2003-2004: Trude Hammerås, Elin Fosse, Christina Bruland, Gudrun V. Melhus, Inger Berit Hagen, Anne Engelstad, Ruth-Bente C. Aglen, Merete Sahlberg, Mona Ø. Standal, Vigdis Karin Helland, Robert Aas Osdal, Irene Virkesdal, Silje Seltveit Osdal, Camilla Gjerdevik, Elisabeth Parr, Janne Kristin Lid, Irene Brekklus, Hildegunn Solgaard og Mariann Eikrem.
- Feriehemmet Risperlen - en «perle» i forfall ble tatt opp som sak på døvesenterets styremøte 4. november. Man diskuterte muligheter for å **markedsføre utleie av feriehemmet**, men kom til at feriehemmet først må gjøres i god stand før man kan si at den er god nok for utleie.
- **Organisasjonsseminar på englandsbåten MS Jupiter** 11.-14. desember. Alle var enige: «Det er ønskelig med lignende seminar hvert år, der formålet skal være å komme med ideer og forslag til hvordan Bergen Døvesenter skal drives framover. På en måte kan man si at seminaret skal være med på å holde «motoren» i døvesenteret i jevnlig aktivitet.» Det deltok 19 på seminaret, i tillegg var det 60 turister med på turen. På tilbaketuren var det full storm med bølger opp til 18 meter!

2004

Styreleder: Toralf Ringsø

- Tegnspråkteater viste "**Revy Banana**" på Danseteateret 22. januar.
- **Bjørn A. Johnsen** utformet **den nye hjemmesiden** til Bergen Døvesenter på adressen www.bgds.no.
- **Budstikken i PDF-format**: Vi kunne nå sende Budstikken over e-post til alle som ønsket det, samt at bladet også ble lagt ut på hjemmesiden.

- Døvesenteret inngikk en avtale med firmaet Richo Norge AS for leasing av **en fargekopi-maskin** Aficio 1224C. Leieavtalen hadde vi med dem fram til 29. februar 2020.
- Før årsskiftet kjøpte Bergen Døvesenter **teleslynge** til styrerommet. I vinter har firmaet Lyd & Telesystemer gitt teleslynge med nødvendig utstyr i gave (sponsing) til døvesenterets kjellerlokale og storsalen. Utstyr som bidrar til å inkludere hørselshemmede i samfunnet døvesenterets kjellerlokale og storsalen. Det betyr at døvblitte, døvblinde og tunghørte (organisasjoner tilknyttet Hørselshemmedes Landsforbund) vil få god bruk for teleslynge i døvesenteret. Det var nettopp under seminar om "Tilgjengelighet for hørselshemmede i Hordaland" i september 2003 at man merket savnet til teleslynge i huset. HLF Hordaland fikk tilbud om å bruke våre lokaler gratis, både til medlemsmøter og egne styremøter, noe de takket ja til. (Ironisk nok ble teleslynge nesten aldri brukt, da døve tegnspråkbrukere ikke hadde behov for det. En meget sjelden gang – sist i 2016 - ble det spurt om vi hadde teleslynge i lokalene, men nei, det har vi ikke lenger, har ikke hatt det på flere år.)
- **"Hvem sa hva"**. I Budstikken ble det i noen numre hentet sitater fra tidligere numre av Døves Tidsskrift, eller andre publikasjoner. Bladet begynner med denne: "Dette, at tegnspråket, som henvender seg til øyet, har en helt annen struktur enn ordenes språk, som vender seg til øret, en ganske annen sanseport inn til bevisstheten, er et forhold som har langt større betydning enn mange har klart for seg." Forhv. skolebestyrer P. Andersson, Tegn og Tale nr. 7/1948 (tidl. Døves Tidsskrift).
- Veiledningsdokumentet **"Tilgjengelig for hørselshemmede i Hordaland"** er et resultat av et samarbeid mellom Bergen Døvesenter, Hordaland fylkeslag av Hørselshemmedes Landsforbund, Bergen Hørselslag og Hordaland Døves Fylkeslag. Dokumentet er ment som et hjelpehefte for dem som har ansvar for å tilrettelegge forholdene for hørselshemmede innbyggere i Bergen kommune og Hordaland fylke. Heftrt offisielt presentert i Bergen Rådhus 16. mars med Trude Drevland og Monica Mæland til stede, samt Sissel Gjøen og forbundsleder Hanne Kvitvær fra NDF og noen andre. Bergen kommune la ut heftet på deres hjemmeside med tittelen "Fikk unik veileder om hørselshemmede".
- Tilgjengelighets-gruppen har fått GN ReSounds **"Hotellbag"** til varig lån. Utstyret er tenkt brukt som demonstrasjon for interesserte overnattings-institusjoner (hotell, motell, herberger, skip o.a.) Vi håpet at hoteller o.a. kom til å finne det viktig og nødvendig at de skaffet seg utstyret, iallefall en bag (til å begynne med?).
- Antall hørselshemmede i Bergen kommune og Hordaland fylke, mottatt fra Høresentralen ved Haukeland Sykehus (på vår forespørsel):

Alder:	Bergen kommune	Hordaland utenom Bergen	Hordaland total
00-10 år	8.380	1.768	10.148
11-20 år	2.889	720	3.609
21-30 år	1.159	479	1.638
31-40 år	1.182	837	2.019
41-50 år	1.504	1.328	2.832
51-60 år	2.117	1.784	3.901
61-70 år	2.899	2.106	5.005
71-80 år	3.873	2.589	6.462
81-90 år	1.894	1.135	3.029
91-100 år	170	57	227
Total	26.067	12.803	38.870

- Etter besøk av branninspektøren fra Lindås kommune, og medlemsmøtet 19. februar, besluttet senterstyret at **feriehjemmet Risperlen øyeblikkelig ble stengt inntil videre**. Brannsikkerheten var ikke bra nok. Det kom til å bli mer fokus på Risperlens framtid i tiden framover, blant annet bestilte døvesenteret tilstandsrapport og oversikt over hva som måtte gjøres for å få feriehjemmet klar til bruk og til utleievirksomhet.
- Fredag 30. januar var Bjørkåsen vgs vertskap for koordinatormøte i forbindelse med **NorsPlus junior prosjektet**. Skoler fra alle nordiske land er med i prosjektet, som bl.a. omfattet jevnlig elev- og lærerutvekslinger mellom skolene. Mange elever på Bjørkåsen har hatt stort utbytte av slike utvekslinger. Denne gangen var det planlegging av vårens nordiske ungdomsfestival, "Grenseløs Kommunikasjon" som sto på programmet, som ble gjennomført i Bergen. Døvesenterets lokaler ble mye brukt den tiden de var her; hele uken fra mandag 19. til lørdag 24. april.
- Mars: **Flere nye oppsigelser på Vestlandet kompetansesenter**. Bjørkåsen verst rammet. Færre elever fører til nye kutt i økonomien, som igjen fører til nye oppsigelser. Sjansen for å utvide undervisningstilbudet til også å omfatte hørselshemmede barn med norsk som første språk, er lik null. Kuttet hindrer forbedringer, kuttet hindrer utvikling. Er døveskolen på vei til å dø ut? Bergen Døvesenter har sammen med Hordaland foreldrelag for hørselshemmede reagert og protestert kraftig på departementets økonomiske tildelingspolitikk i døveskolesaken.
- Viktig besøk: Døvblittgruppen hadde besøk av **byrådsleder Monica Mæland** i kjellerlokalene fredag 30. april. Styreleder Toralf Ringsø og nestleder Gunn Kristin Selstad var til stede, invitert av lederen i døvblittgruppen, Harald Gåsland. Temaet var: "Hva gjør politikerne for oss?"
- Mai 2004: Den nye røykeloven Senterstyret behandlet på siste styremøte (11. mai) et spørsmål fra et medlem om Bergen Døvesenter skal følge **den nye røykeloven** som trer i kraft fra 1. juni 2004. Svaret er: Ja. Det er ikke tillatt å røyke i noen lokaler i døvesenteret, heller ikke i kjellerlokalene. Det finnes askebeger på utsiden av huset, både ved hovedinngangen, ved uteterrassen og ved parkeringsplassen.
- 6.-7. klassinger fra Hunstad skole var sammen med døve elever fra Derby 21.-25. juni. De bodde på Eikelund kompetansesentser, og var på besøk i Bergen Døvesenter også. På Hunstad skole har elevene lært engelsk tegnspråk (**BSL = British Sign Language**) og da fikk de bruke BSL i praksis sammen med britiske venner den uken.
- 9.-11. juli deltok noen av våre medlemmer i **Tysnes Rundt**. Hvert år arrangeres ro-konkurransen der om sommeren, og for oss var Arne Nesse primor motor, og ordnet påmeldingene. Mange av våre medlemmer var med, år etter år.
- Høsten 2004 ble det **slutt både med middagsservering og dagsenter**, da begge tiltak gikk med underskudd.
- Storsalen fikk **nye stoler og bord**.
- Annenhver tirsdag sto **Nils J. Bjørø for trim for eldre** i kjellerlokalene.
- Internasjonal Døves Dag lørdag 25. september: Vi hadde **stand på Torgalmenningen**. Med tegnspråkkurs fra scenen, som vi leide. Publikum (de som fulgte med) fikk se de ulike tegnene knyttet til ordene i ordlisten som ble delt ut i folderen. Helsebyråd sto på scenen og lærte

tegn for mange ord, instruert av Ingunn S. Herland. Og så var det en del (barn og voksne) som prøvde tegnspråkprogrammer på data. Arrangementet varte fra kl. 10 til 16. Vi var enige i at det var et vellykket arrangement! Det var så mange som stilte opp på Torgalmenningen for å bistå med servering, salg, undervise, snakke med folk, bli intervjuet av media, og til å skape en pen ramme omkring arrangementet. Spesielt flott var det at alle døvetolkstudentene stilte opp for å tolke eller gjøre noe annet hele tiden! Helsebyråd **Trude Drevland** (se bildet på forsiden) holdt en liten tale, og sa seg fornøyd med kontakten med Bergen Døvesenter. Hun viste blant annet til "Veiledningsdokumentet" som kom ut tidligere i år. Hun fortalte også at kommunen er innstilt på å opprette Rådgivningskontor for hørselshemmede fra og med januar 2005.

- Søndag 26. september kl. 11.30: **Gudstjeneste i restauranten på Fløien ved døvekapellan Tom S. Tomren.** Tegnspråk ble synliggjort og vi informerte folk. Så var det tur etter gudstjenesten. (*Døves Dag ble markert den fjerde søndag hvert år siden 1959. I mange år ordnet døvekirken det slik at "døvegudstjenester" ble holdt i "hørende kirker" med døveprest, og med info om døvesaker under kirkekaffen.*)
- **VG skrev en fin og realistisk artikkel** 15.09.2004 om CI-operasjon under tittelen "FOR DØVE ØRER". Det fikk oss til å sende en hilsen til journalist Ane V. Håbjørg: Bergen Døvesenter vil takke for den gode artikkelen din i VG sist tirsdag. Det er nesten som om vi selv har skrevet det, bare at vi ikke har klart å få skrevet det slik du har gjort! Forøvrig er vi opptatt av at døve barn (enten de har CI eller ikke) må få anledning til både å lære å tale og å tilegne seg tegnspråk ("helgardering"). Vi er ikke motstandere av at barn (eller folk som mister hørselen, for den saks skyld) får innoperert cochlea-implantat. Her i døvemiljøet er det mange CI-brukere, og felles for de aller fleste er at de også bruker tegnspråk. Igjen, takk for en god og saklig informasjon i VG. Vennlig hilsen Bergen Døvesenter. - Takk for gode ord. Jeg er særlig glad for at jeg har klart å formidle døves syn på saken. Det er altfor ofte slik at "de normale" vet best - på alles vegne, skriver Ane Håbjørg.
- Høsten 2004 var oppstart av **første tegnspråktolk-kullet ved Høgskulen i Bergen!** Lærere: Ellinor Hjelmervik, i 75 % stilling som koordinator og lærer (25 % på VKS), og Ingeborg Skaten i 75 % stilling som lærer (25 % som fagansvarlig for "Tolk på arbeidsplass" på VKS). Kristin Fuglås Våge og Ingunn Storlykken Herland er ansatt som timelærere, og vil være viktige tegnspråk- og kulturressurser i studiet. Det begynte godt! Og Bergen Døvesenters kamp for å få opprettet egen tolkelinje ved skolen, bar frukter!
- **Rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde blir åpnet i 2005!** Bystyret i Bergen kommunes gamle rådhus vedtok 18. oktober 2004 enstemmig å opprette kontoret, med mange av oss som fulgte med på galleriet! Arbeidsgruppens forberedelser, og prosjektgruppens arbeid førte fram! Nå kom vi i mål! (Kontoret ble åpnet i Teatergaten, nær svømmehallen, der hvor gamle Bergen legevakt holdt til.)
- Det første kullet på tegnspråk- og tolkelinjen ved Høgskulen i Bergen 2004: Elisabeth Pedersen Magerøy, Janne Kristin Lid, Ruth-Bente Aglen-Losvik, Irene Vikesdal, Silje Seltveit Osdal, Ida Nydegger og Hanne Randi Nylund. Foran fra venstre: Randi Elisabeth Rygg, Gudrun Veia Melhus, Glenn M. Kristensen, Robert Aas Osdal, Kathrine Kvalheim, Frode Osnes og Marianne Bøthun. Det første intervjuet med tolkestudentene ble presentert i Budstikken nr. 10/2004. (*Bladet presenterte studentene hver høst – med de samme spørsmålene - i alle år fram til 2019, tilsammen ca 215 studenter!*)

- Døvesenteret arrangerte **fest i storsalen nyttårsaften, og innledet starten på døvesenterets 125 års jubileum natt til 1. januar 2005. Hele jubileumskomiteen** og nyttårsaftens arrangementskomite var med. Jubileums klassisk Golden T-shirts ble lagt ut for salg (35 solgt den natten)!
- Rett etter nyttårsfyrverkeri presenterte døvesenteret **logo for 125 års jubileum**, tegnet av **Bård Valberg**. Logoen viser Bryggen i Bergen og en hånd – som symboliserer tegnspråk. Den store logoen som kom til å henge i døvesenteret i mange år framover, var **brodert av Toralf Ringsø**.
- Under nyttårsfesten var det **innsamling til flom-ofrene** (tsunami som førte til at over 250.000 omkom) i sør-øst Asia: Kr. 3.468,50 fra Pensjonistgruppen, kr. 3.260,00 ifm Sørge-andakt i døvekirken, kr. 1.000,00 fra Døves Menighet, kr. 7.720,50 ved nyttårssamling i døvesenteret (derav kr 500 fra Døvesenteret, kr 500 fra Døves Idrettsklubb og kr 500 fra Døves kvinneklubb).

2005

Styreleder: Toralf Ringsø

- Teater Manu viste **“Privattimen” på USF** tirsdag 18. januar.
- 8. januar var det hele **135 personer på barnejuletefest** i døvesenteret.
- Fin start på jubileumsåret: **Gunn Kristin Selstad engasjert i 100% stilling som kultur- og informasjonskonsulent** i Bergen Døvesenter fra og med mandag 3. januar 2005.
- **Ny scene:** I løpet av to uker i januar har 4 personer (Sverre Johansen, Bjørnar Stene, Matthias Runarsson og Erling Buanes) jobbet nesten daglig med scenen i storsalen. Nå er den ferdig. Gulvet er hevet ca 15 cm opp. Det som gjenstår er 5 vogner der man skal plassere stoler og bord og trille dem under scenen. Fra nå av skal vi slippe å se stoler og bord stablet opp på selve scenen.
- **125 års jubileumskomite** besto av Edvard Rundhaug (leder), Toralf Ringsø, Gunn Kristin Selstad, Gøsta Rougnø, Ingeborg Skaten og daglig leder Rune Anda. Det ble arrangert jubileumstur med englandsbåten til Newcastle, besøk i Sunnhordland døveforening. I samme slengen arrangerte døvesenter Norges Døveforbunds landsmøte ombord i skipet og på hotell i Newcastle. Selve jubileet med festmiddag ble holdt på Hotel Norge lørdag 14. mai før NDFs landsmøte.
- **Bergen Døves Idrettsklubb ble 100 år** den 29. oktober! Klubben hadde 100 års jubileumsfest på First Hotell 7. mai 2005.
- Mer enn **80 personer deltok på Karnevalet** som Bergen Døvesenter og Hordaland Foreldrelag for hørselshemmede gjennomførte 5. mars.
- Årsmøtet har vedtatt at feriehjemmet **Risperlen skal selges** (31 ja, 23 nei, 2 blanke stemmer). 26 personer tok turen til Risperlen langfredag. Det var fint vær. Døveprest Lars Hana

holdt den aller siste andakten. Det har tradisjonelt vært andakt på Risperlen på langfredag i mange år.

- Daglig leder skrev på lederplass i Budstikken i april blant annet: “Samfunnet er i stadig forandring. Våre daglige behov, gjøremål og muligheter endres også. **Døve opplever også at mye er blitt bedre.** Vi er blitt mindre og mindre ”hjelpeløs”. Takket være den teknologiske utviklingen er døves hverdag blitt mindre problematisk. Forbedringene er ikke blitt til på grunn av døve. Vi har fått mer tekst på TV, egen tegnspråk-kanal. Vi har fått mer ”telefon-kontakt” med hørende, takket være tekstmelding på mobiltelefon. Også døve imellom. Og så har vi msn (chatting) på internett, og web-kamera (snart blir det mulig å prate på tegnspråk i TV-kvalitet).”
- **CI-treff** i døvesenteret lørdag 2. april: Over 20 CI-opererte, både de som er tilsluttet HLF og de som er tilsluttet NDF, var samlet i kjellerstuene i døvesenteret. Det er ikke første gang de samles. På møtene utveksler de erfaringer og gir hverandre råd og veiledning.
- Mandag 25. april viste Teater Manu stykket “**Menneskets syv aldre. Regler og dikt**” på USF.
- Kulturstyret samarbeider med Komiteen **Døvetreff** om å arrangere pub-kveld i byen en fredag eller lørdag i måneden, og en kveld i døvesenteret.
Fram til sommeren skal døvetreff arrangere to treffer i byen. Lørdag 7. mai kl. 20.00 blir det treff i Zachariasbryggen. Lørdag 4. juni kl. 19.00 blir første treffstedet i Peppes ved Bryggen. Deretter blir det en tur til Zachariasbryggen.
- Under mottakelsen 14. mai i forbindelse med døvesenterets 125 års jubileum **roste vi NRK** for at de for noen år siden **opprettet egen tegnspråkkanal** på NRK. Tegnspråk-brukere kunne hver kveld få med seg mange direktesendte programmer, deriblant Redaksjon1.
- Det var **auksjon på feriehjemmet** Risperlen på Veland, Lindås lørdag 4. juni. Møbler og robåter ble kjøpt av medlemmer før eiendommen ble solgt.
- **Døvesenteret deltok i 17. mai-prosesjon**, som en del av 125 års jubileumsprogram.
- I 2005 fikk Bergen Døvesenter **to nye æresmedlemmer: Erling Buanes og Arne Nesse.**
- Budstikken utga 16. juni **spesialnummer** (“fotoalbum”) med fargebilder fra døvesenterets 125 års jubileum.
- **Risperlen ble solgt** 13. juni for 4 millioner kroner.
- **Skuespill fra 1880-1920 årene:** I forbindelse med festmiddag på Hotel Norge, viste en gruppe på 6 personer et ca 20 minutters skuespill fra Bergens Døvstummeforenings stiftelse og fram til ca 1920. Disse var med: Sverre Johansen, Birgit Crone Leinebø, Gunn Kristin Selstad, Toralf Ringsø, Rune Anda og Kristin Fuglås Våge.
- Det var **politisk debatt** torsdag 25. august. Denne gang på Eikelund kurs- og kompetansesenter med tolk på storskjerm. Bergen Døvesenter og Hordaland foreldrelag for hørselshemmede samarbeidet om arrangementet. Bjørn Moldestad var debattleder. Det var første og eneste gang politisk debatt med BDS som arrangør, fant sted utenfor Bergen Døvesenters egen lokale, storsalen.

- Det har vært mange, mange gode og spennende foredrag i Bergen Døvesenter gjennom mange år. I 2005 hadde vi blant annet besøk av sosialantropolog **Jan-Kåre Breivik** ved Senter for samfunnsforskning fredag 23. sept. kl. 12.00 - 15.00 med temaet: **“Døves globale og translokale nettverk, Døv identitet over alle grenser”**.
- **Bergen Døves Ungdomsklubb er tilbake!** Det nye styret besto av Eivor Berg (leder), Ingvild Skjong (sekretær), Lill-Beate Ulstein (kasserer). Foran fra venstre: Lena Mei Kalvenes Anda (nestleder), Linda Bessert (styremedlem) og Stine Mette Breivik (styremedlem).
- **Rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde endelig en realitet.** Kontoret ble offisielt åpnet 6. september med Mary-Ann Grønås som daglig leder. Seremonien fant sted på Engen der også helsebyråd Trude Drevland var med, og daglig leder fra Bergen Døvesenter.
- **DIK feiret 100 års jubileum** på Radisson SAS Royal Hotell på Bryggen lørdag 29. oktober.
- **“3 døve bergensere på biltur i Afrika 1980” hadde 25 års jubileum.** Erling, Rune og Torbjørn, som holdt foredrag 13. oktober, har også kjørt tvers gjennom verdens største ørken, Sahara.
- Teater Manu besøkte Hunstad skole fredag 21. oktober og viste stykket: **“Den standhaftige tinnsoldat”**.
- **Vannskade i døvesenteret:** Det har vært vannlekkasje i døvesenteret etter en fest som Døves Idrettsklubb arrangerte 23.-25. september i forbindelse med Døvemesterskapet i fotball. Det førte til store skader at vi måtte stenge deler av lokalene. All utleievirksomhet fram til årsskiftet ble avlyst. Aviser og TV omtalte hendelsen. De fleste som skulle ha bryllupsfest e.a. i døvesenteret, fikk heldigvis nye lokaler på kort tid. Noen valgte å utsette til nyåret for de ønsker å gjennomføre arrangementet nettopp i døvesenteret.
- **Nå kan du også bestille tolk via SMS!** Det vil fra og med 1. desember være mulig for hørselshemmede og døvblinde å bestille tolk via SMS (tekstmelding).
- 17. desember **sluttet kontorassistent Thora Gåsland** hos oss. Da har hun vært ansatt hos oss i 6671 dager, eller 18 år og 3 måneder!
- **Lysekronegaven fra Vestlandet Kompetansesenter** kom på plass i hallen! Det var gave til døvesenterets 125 års jubileum. Tilhørte tidligere internatet ved Ole Landmarksvei, tilknyttet Hunstad skole.
- **Takk til Gunn Kristin!** Hele året 2005 har Gunn Kristin Selstad vært 100% engasjert som kultur- og informasjonskonsulent i døvesenteret, med lønns-støtte fra aetat (nå: NAV). Siden det også var et jubileumsår med store aktiviteter og landsmøte, var hun til god hjelp for kontoret

Styreleder: Klement Våge

- Fra januar 2006 kunne døvesenteret tilby sine medlemmer **gratis nyhetsmeldinger / kunngjøringer på SMS**
- 7. januar deltok hele **160 personer på juletrefesten** i døvesenteret! Både 1. etasje og kjellerlokalene ble tatt i bruk.
- **Åstvedt AS overtok Designtrykkeriet AS** (tidligere Døves Trykkeri AS). Ekstraordinær generalforsamling på Designtrykkeriet AS tirsdag 10. januar vedtok å selge aksjer i trykkeriet til Åstvedt AS.
- Budstikken nr 2/2006: Det ser ut til at Døvesenteret også har hatt besøk av **Kong Oscar II - i 1888!** Det er grunn til å tro at også Kong Oscar II var i huset i forbindelse med åpning av Vossebanen i 1888 og at han var Peter Jebsens gjest samt at listverket i Kongerommet og i museet ble satt opp i den anledningen. I tillegg var, som vi kjenner til, Kong Haakon VII i Bergen i forbindelse med åpning av Bergensbanen i 1909, og at han bodde i huset som vi overtok i 1985.
- Alle 15 døde deltakere på **"Båtførerkurset"** 16.-22. januar 2006 i storsalen bestod eksamen! Arrangør: Bergen Døvesenter og Båtførerprøven.com.
- Torsdag 16. mars arrangerte Ungdomsklubben **"Tegnuttrykk"**-kveld. Det førte til enorm tilstrømning – over 100 personer kom til storsalen!
- Teater Manu viste **"Peer Gynt"** (av Henrik Ibsen) 27. mars i Fjell Kulturhus store sal (Straume på Sotra).
- Bergen Døvesenter hadde besøk av **stand-up-komikere** Torunn Bakkestuen og Hanne Enerhaugen 27. april. En times gøy! show!
- Hvert år innbys medlemmer til dugnad i og rundt døvesenteret, for å gjøre området klar for 17. mai. Denne gangen **deltok hele 65 på dugnad** torsdag 4. mai! Gratis brus og pizza fikk alle sammen!
- Wien Døves Sportsklubb feiret 105 års jubileum og inviterte til internasjonal turnering i fotball, svømming, tennis, bordtennis og badminton 29-30 april. **I badminton vant Lill-Beate og Lena Mei damer double**, og de møtte hverandre i singel finale!
- **Over 200 personer var innom døvesenteret 17. mai!** Hvert år holdt døvesenteret åpent på nasjonaldagen, noe "alle" vet. I år kom det ekstra mange. Både 1. etasje og kjellerstuene ble brukt. Og ute var det hoppe- og sklieslott til glede for barn.
- Historisk under festspillene i Bergen i mai: Et døvt barn (Oliver) som skuespiller i **"Lille Eyolf"** - og hørende sønn (Tor Andreas) av døde foreldre i samme rolle! (De to byttet om å inneha Eyolf-rollen hver sin forestillingskveld.)

- Studenter på tegnspråklinjen ved Høgskolen i Bergen 2006-2007, **var i døvesenteret** torsdag 31. august sammen med lærerne, Kristin Fuglås Våge og Ellinor Hjelmervik.
Siden har alle studentene ved tegnspråk- og tolkelinjen ved HiB (HVL) hatt fast samling i døvesenteret i august år etter år fram til august 2019.
- **Arnfinn Vonen** holdt foredrag 12. okt. over temaet: "Når er et språk utrydningstruet? - og hva skjer med tegnspråkene?"
- Bergen Døvesenter er tilkjent et tilskudd på **kr 400.000 til kulturbygg** fra Hordaland fylkeskommune v/kultur- og idrettsavdelinga. Pengene ble brukt til å male hele huset utvendig, samt reparasjon av terrassen.
- Budstikken i november: **Barnehage?** Nå er det tid for å ta en avgjørelse. Som tidligere nevnt i bladet, har daglig leder i sommer undersøkt muligheter for at døvesenteret kunne skaffe ekstra inntekter. Det var Døvesenterets underskudd de siste årene som gjorde at man var på jakt etter nye inntektskilder. *(Nubben Barnehage ble det, og innviet i april 2008.)*
- Torsdag 16. november var det videofilm på storskjerm i Bergen Døvesenter. Filmen het **"Kjærlighet har mange språk"** og var hentet fra boken "Ved dette tegn", skrevet av Joanne Greenberg i 1970-tallet. Filmen var vist på NRK TV i desember 1986 og var tatt opp på video av daglig leder. Mer enn 70 personer var tilstede og så på filmen, blant dem tolkestudenter, som varte i en time og 45 minutter. Filmen viste en rørende slutt og det ble beveget tårer hos mange av publikummer den kvelden. Samme film viste vi utpå høsten også noen år framover.

2007

Styreleder: Klement Våge

- Møte på Den Nationale Scene fredag 9. februar 2007 Tema: **Teksting av teaterframførelser.**
Til stede: Eva Tamber, direktør ved DNS, Anders Larsen, DNS, Tore Svane, leder i Hordaland fylkeslag av Hørselshemmedes Landsforbund (HLF), Hilde Hellestvedt, HLF, Mary-Ann Grønås, Rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde i Bergen, samt Rune Anda, daglig leder i Bergen Døvesenter. Likeså var 3 tolker tilstede; 2 tegnspråktolker og 1 skrive-tolk. Det førte til at teateret ordnet teksteapparat som hørselshemmede publikum fikk låne under utvalgte teaterforestillinger som var tekstet. (Det har igrunnen fungert okay, men etter noen få år ble det visst slutt med dette tilbudet.)
- Teater Manu viste **"Arven etter Frankenstein"** på Scene USF lørdag 21. april.
- I hele 2007 var det forberedelser, møter og gjennomføring av arbeidet med ombygging av kjellerlokalene til barnehage. **Leiv Høgestøl** ble engasjert som prosjektleder.
- Mange fra Bergen deltok i **"Eldre Døves Kulturtreff"** i Tønsberg 12. mai (alder fra 50 år og oppover) - som i "gamle kulturdager" - enkel og med mye latter. De eldre har vist seg å beholde sine scene-talenter!

- Det ble slutt på **automat-inntekter** fra 1. juli. Begrunnelsen var at regjeringen ville ha slutt på spilleavhengighet. Siden 2002 har døvesenteret mottatt inntekter fra gevinstautomater, og vår andel varierte mellom kr 112.000 og 151.000 pr. år. (Lotteritilsynet ordnet det slik at organisasjoner som hadde mottatt støtte i år 2002, skulle oppgi støtte-summen det året, og da hvert år søke om fortsatt støtte, som kompensasjon for tapt støtte fra automatinntekter. Bergen Døvesenter fikk derfra kr. 117.315 hvert år fram til 2017.)

- **Døve i Bergen 2007**

Fana	47
Årstad	32
Åsane	31
Fyllingsdalen	27
Bergenshus	20
Laksevåg	17
Ytrebygda	9
Arna	2
Totalt	185

- **Døve i Bergen 1978**

Bergen/Solheimslie	38
Landås/Minde/Paradis	30
Fyllingsdalen	29
Laksevåg/Loddefjord	20
Nesttun/Fana	17
Åsane	11
Sandviken/Eidsvåg	11
Totalt	156

- **Kjellerstuene stengt** fra og med 23. juli. Da begynte arbeidene med å bygge om lokalene til barnehageformål.
- **Eivor Berg** hadde **arbeidspraksis** på kontoret i Bergen Døvesenter fra november 2016 til og med 15. juni 2017, støttet av NAV. Til Budstikken fortalte hun at "Tiden i Døvesenteret har gitt meg erfaringer jeg vil ta med meg videre i livet. Jeg har sett og lært mye, og hatt mange varierte arbeidsoppgaver. Jeg har våknet hver morgen og sett fram til å gå på jobb! Vil derfor benytte sjansen nå til å takke for en lærerik og hyggelig tid i døvesenteret."
- **Politisk debatt** i døvesenteret torsdag 23. august.
- Kulturstyret arrangerte **pubkveld** i døvesenteret lørdag 29. september med STAND UP ved morokvinnene Hanne Enerhaugen og Trine Våge fra Oslo.
- **Ekstraordinært årsmøte** i Bergen Døvesenter torsdag 13. september: Full støtte for videreføring av planlagt arbeid med barnehagen - etter grundig finans-informasjon av nestleder Kjetil Høgestøl. Arbeidet med å få klargjort barnehagen kom til å koste ca. 5 millioner kroner.
- Det var stor oppslutning om norsk tegnspråk som offisielt språk i Norge. **Nesten 2000 demonstrerte fra Youngstorget til Stortinget i Oslo.** Bergen Døvesenter leide to busser med plass til 50 personer i hver buss.
- Bergen Døvesenter gjennomførte **seminartur til Danmark** 30. november - 2. desember. Deltakere: Tillitsvalgte i døvesenteret + samarbeidspartnere. Seminardeltakere + turister utgjorde tilsammen 43 personer.

Styreleder: Klement Våge

- **Anja Daazenko** begynte som styrer i **Nubben Barnehage** 01.01.2008, ca tre måneder før barnehagen ble offisielt åpnet.
- Medlemsmøte 10. januar: **Stor interesse for hytten på Austevoll**. Hyttekomiteens leder, Edvard Rundhaug, gav en god presentasjon av hytten, som døvesenteret kjøpte før jul. Deretter gikk han gjennom hyttekomiteens tanker omkring kjøp av inventar, varslingsanlegg osv. og likeså bruk av hytten. Man er opptatt av at hytten skal være selvfinansierende, dvs. at døvesenteret ikke skal ha noe med hytteøkonomien å gjøre. Det var forresten 30 forslag på navn til hytten. Det endte med å kalle det «**Rorbua**».
- **Rorbua ble innviet 20. april** med 92 personer til stede.
- **Nubben Barnehage ble innviet 23. april**.
- **Det ble liv på kontoret** til daglig leder. Både redaktør Helge Herland (Døves Tidsskrift) og journalist Finn Arild Thordarson (Døves Media) leide kontorplass i det lille kontorlandskapet i 2. etasje. I tillegg fikk vi en kontormedarbeider i Sunniva Lyngtun, som skal jobbe hos oss i 3 - 6 måneder, og Sigrun Ekerhovd, som jobbet tre dager i uken, blant annet som web-designer for ungdomsklubben.
- 07000 **Bergen Taxi** har utviklet en ny SMS-løsning som gjør det lettere å bestille taxi.
- Teater Manu viste "**Natta lyser sitt mørker**" på Fana Kulturhus på Sotra søndag 30. mars.
- Det var «**Eldre døves kulturtreff**» i **Bergen** 30. mai – 1. juni. «En fantastisk helg!» der nesten 200 deltok.
- **Gunhild og Nils Johan Bjørø** overrasket døvesenter med **kr 100.000 i gave**. Overraskelsen fant sted på Scandic City Hotell Bergen i forbindelse med Eldre Døves Kulturtreff, og på selve 128 års stiftelsesdagen til Bergen Døvesenter! Gaven ble fordelt slik: Bergen Døves Idrettsklubb 20.000, Bergen Døves Museumsutvalg 20.000, Bergen Døvesenter 30.000 og Rorbua 30.000.
- **Sverre Samuelsen** var innom kontoret med **kr. 100.000 i gave** til døvesenteret. Han hadde lest i Budstikken at døvesenteret slet litt med økonomien.
- **Døvekirkens SFO takker for seg** 27. juni, etter 15 års drift med mye aktivitet og moro. Både de ansatte og elever har mange minner å ta vare på fra den tiden Døvekirkens SFO var i aktivitet med leker, turer, baking, video, aktiviteter o.a.
- **Utvendig maling**: Vi er ble ferdig med utvendig maling i september. Huset er blitt vakker med den nye fargen, og det var det mange som også sa, til og med naboene.
- **Kjell Frydenlund-Moldestad** ble ansatt som ny virksomhetsleder på Signo Konows Senter 1. august. Han overtok etter Tone Høylandskjær sluttet etter 16 år i stillingen.

- **Gunn Helen Johnsen** begynte som **aktivitør for døvblinde** i Bergen Døvesenter 17. september. Det var en engasjementsstilling fram til juni 2009. Bergen kommune så dette onsdags-tilbudet for som viktig, og støttet med **kr 160.000** til aktivitør for døvblinde. Men da ble det slutt på støtten, og dermed også tilbudene til døvblinde.
- Medlemsmøtet 18. september behandlet **logo-forslag**, men man ble enige om å jobbe videre med saken.
- **Skomakersymaskiner** som tilhørte den avdøde døve skomakeren Sivert Samuelsen ble gitt av familien til døvesenteret, og befinner seg i garderoben i 1 etasje.
- **Døve ungdommer i politikerhøringen** 23. oktober: Yvonne Christoffersen, Kristian Søderstrøm Bårtveit, Lena Mei Kalvenes Anda og Tor S. Fiksen. De hadde spørsmål rundt 3 viktige saker: Nattland skole/ Hunstad skole, tolkesituasjon og tekst på norske kinofilmer.
- Teater Manu viste «**En julefortelling**» av Charles Dickens på Ole Bulls plass lørdag 22. november.

2009

Styreleder: Klement Våge

- **Den nye, og aller første logoen** for Bergen Døvesenter (siden stiftelsen i 1880) er offisielt tatt i bruk fra 1. januar 2009. Vi tyvstartet nyttårsaften på www.bgds.no! *Se forsiden.*
- Bergen Døves Idrettsklubb eier **Rorbua i Austevoll** kommune sammen med Bergen Døvesenter. Tidligere har vi gått inn med kr. 400.000 fra idrettsfondet vårt til Rorbua. I tillegg sa vi på slutten av 2008, med medlemsmøtets godkjenning ja til å gå inn med ytterligere 100.000 kroner.
- **Seminar for tillitsvalgte** på Lofthus 13-15 februar 2009.
- Minnerik fest for spesielt innbudte, for en stor idrettsmann i Bergen Døvesenter torsdag 30. april 2009: **Alpinkongen Hans Lie fylte 80 år!** Det var meget sjelden at lokalene i døvesenteret var stengt for medlemmer pga et annet arrangement. Nesten 50 gjester. Tidligere alpinister, Harald Håverstad og Kåre Neeraas sto i spissen for arrangementet, støttet av Bergen Døves Idrettsklubb og Bergen Døvesenter. (Døvekirken åpnet sine lokaler til sosialt samvær istedenfor døvesenteret, som var opptatt den torsdagskvelden.)
- **160 døve fra Danmark** på cruisereise i Norge, var i Bergen torsdag 13. august 2009 Arrangør: FællesRejser (tegnsprogrejser). Ca 100 av dem besøkte Bergen Døvesenter.
- Det var **politisk valgdebatt** i døvesenteret torsdag 3. september.
- Polsk kvinne som behersker norsk flytende, er å finne på kontoret i døvesenteret i ca en måned **Krystyna Sieroslawska** (26) er født i Polen, vokst opp i Mosjøen og har bodd i Hamburg i Tyskland siden 2004. Hun går på Universitetet i Hamburg: Engelsk og tegnspråk. Hun har

lært tysk tegnspråk og litt amerikansk tegnspråk (ASL). I den forbindelse fikk hun lyst til å lære norsk tegnspråk og bli litt kjent med døves kultur i Norge. I ca en måned - fra og med 10. august 2008 - er hun å finne på kontoret, og i storsalen om torsdagene, evt andre sammenkomster for døve. Krystyna takket da hun sluttet: "Selvfølgelig en stor takk til Døvesenterets styre og daglig leder som var villige til å gi meg praksisplassen, men Rune fortjener en ekstra stor takk fordi han meldte meg på overalt slik at jeg fikk oppleve mange spennende ting i døvemiljøet. En gedigen takk til deg altså! Det har rett og slett vært en fryd for meg å jobbe sammen med deg!"

- Teater Manu viste "**Stormen**" i Kultursalen i Vannkanten søndag 30. august.
- Bergen Døvesenters lån på **kr 496.038** (pantelån hos **Konsul August Konows legat for døve**) er nå slettet! Vi skal ikke betale tilbake lånet. Vi har i mange år hatt god nytt av lånet fra Konows legat, som ble opprettet i 1931. Blant annet kom det til nytte ved bygging av Døves Aldershjem på Landås i 1965. Senere ble pantelånet overført til eiendommen Welhavensgate 68 som døvesenteret kjøpte i 1974. Lånet ble utvidet med legatets ledige midler (kr 134.830) i 1979 for å hjelpe døvesenteret med ombygging og oppussing av lokalene. Og endelig, i 1985 ble lånet overført til nåværende eiendom Kalfarveien 79. Men nå trenger vi ikke å tenke på det mer. Vi søkte om omdanning/ oppløsning av legatet da legatets formål ikke var aktuelt i dag. Og det gikk i orden
- Kr 60.000 for å **reparere en lekkasje**. Når det regnet lekket det vann ved hovedinngangen i noen år. Tidligere forsøk å reparere lekkasjen lyktes ikke. Men endelig ble det reparert.
- **Til de foreløpige 23 tippere: Tusen takk for at du velger Bergen Døvesenter!**
Fra 1. mars 2009 kunne du velge ditt lag når du tipper hos NORSK TIPPING - det er nok å gjøre det EN gang! Det er gratis for deg! Pr 1. mars har vi 23 støttespiller.
- **DM i fotball i Bergen** 3.-4. oktober 2009 Bergen Døves Idrettsklubb er verter for døve-mesterskapet i fotball lørdag 3. og søndag 4. oktober. Sølvt til våre fotballgutter etter fi re kamper med følgende resultat: 1-0, 2-0, 3-1 og 0-6.
- Åpning av Deaflympics 5. september 2009: TRUDE RAAD fikk æren av å bære fakkelen på stadion! Trude vant både i diskos (47,29 m) og slegge (60,27 m) under Deaflympics og skaffet dermed Norge TO GULL.
- 4. og 5. november 2009: Teater Manu i Bergen med: "**Pinocchio**" på Den Nationale Scene.
- **Også døve på tolkeutdanningen.** 29. oktober var det foredrag i døvesenteret. Juha Oksanen (døv) informerte - på "internasjonalt tegnspråk" om tolkeutdanningen i Finland. Han fortalte også at døve kan studere på tolkeutdanningen i Finland.
- **Dommer Tom Henning Øvrebø** i Bergen Døvesenter torsdag 8. oktober. Det er ingen tvil at dommer Øvrebø er pop. Storsalen var fylt opp allerede før Øvrebø ankom døvesenteret ca 5 min forsinket, rett fra Oslo. Klokken var bare 18. Og så var det høstferie på Vestlandet. Dessuten høyljet regnet ned. Hvem ville trodd at det likevel skulle bli folkevandring til døvesenteret den tidlige kvelden? Ingen tvil: Vi hadde en "stjernedommer" på besøk!
- **Døves Ungdomsklubbs årsmøte** 22. september: Det nye styret består av: Kristian (styremedlem 1), Erlend (nestleder) og Martin (kasserer), Ingvild (sekretær), Lena Mei (leder) og Iselin (styremedlem 2).

- Vaktrunde lørdag kveld/natt hele året Vi har inngått avtale med **vaktselskapet Securitas**. De skal gå vaktrunde i døvesenteret alle lørdager (natt til søndager) hele året. De skal blant annet foreta utvendig kontroll av fasader, uteområder samt sjekke at alle dører, porter og vinduer er forsvarlig låst (når det ikke er utleie). De skal også påse at alt går forsvarlig for seg, i forbindelse med utleie av våre lokaler til fest.
- **Vår daglig leder skal ut i permisjon.** Rune har søkt styret om ett års permisjon, og fått positiv svar. Han har fått engasjementsstilling på Ål folkehøyskole og kurssenter for døve, og kommer til å pendle mellom Bergen og Ål i det nye året, fra og med 01.01.2010. Sunniva Lyngtun blir vikar for daglig leder i 2010 (til desember 2011).
- **Båtførerkurs:** I januar 2006 deltok 13 døve på båtførerkurset i døvesenteret, med dyktige kursledere fra "Båtførerprøven.com". Alle besto prøven og fikk "Båtførerbevis".

2010

Styreleder: Kjetil Høgestøl

- Døvesenteret og foreldrelaget gjennomførte i vinter **barnas akedag** fra Fløyen og ned.
- **Beast** har sine samlinger **hver tirsdag på "Barfot"**, som ligger i Magnus Barfot gate, rett ved Bergen Kino. (De senere årene holdt de til på «Kaos» i Nygårdsgaten, og senere på «Hectors Hybel» like ved Hotel Norge).
- Hjemmesiden **www.bgds.no** har vært godt besøkt, etter vår målestokk. Pr. 31.12.2009 viste besøkstallet over 460.000 siden telleren ble lagt inn 04.04.2003. Daglig leder Rune Anda har hatt ansvaret for oppdatering av hjemmesiden.
- **Skrivetolket forestilling med Marit Voldsæter**, "Drit i å danse!" skrivetolkes på Ole Bull Scene i Bergen, lørdag 20.mars, kl. 21:30.
- **Jochen Muhs** fra Tyskland besøkte Bergen Døvesenter 29. mai og holdt forelesning om "Døve i Det tredje riket" før døvesenterets 130 års jubileumsfest.
- Siste uken i april var **41 personer fra seniorgruppen på tur til Gdansk** i Polen. Gruppen fikk god hjelp, både med bestilling av reise, hotell og restaurantbesøk av Krystyna Sieroslawska. Mange husker henne nok fra den tiden hun jobbet på kontoret i Bergen Døvesenter. Krystyna snakker både norsk, polsk og tysk, og hun kan litt tegnspråk.
- Bergenserne Toralf og Marta Ringsø var vertskap for **74 gjester på Smøla** 16.-18. juli. Toralf er født på øyen og de har bygget et flott sommerhus der. Deltakerne fikk blant annet følge med i utendørs teater: "Fru Guri av Edøya" med tolk. Alle fikk plass i hytten til Marta og Toralf til kaffe og kaker og koseprat.
- Teater Manu viste stykket **"Geografi og kjærlighet"** av Bjørnstjerne Bjørnson på Den Nationale Scene 14. og 15. oktober.

- O Bergen døvesenter arrangerte **seminar for tillitsvalgte** 3. – 6. desember med tur med danskebåten.
- O **Bergen Døvesenter og HLFU** inviterte til "**gresk aften**" 15. oktober i døvesenteret. Middag: Moussaka med salat og brød, visning av filmen "Mamma Mia" og musikk av ABBA m/ tekster på storskjerm.

2011

Styreleder: Gunnar Hansen

- O **Teksttelefonen ved Kirkens SOS** er lagt ned. Den erstattes av SOS - melding og SOS - chat. Begge deler nås via www.kirkens-sos.no. Når en döv eller hørselshemmet skriver SOS-melding vil meldingen bli prioritert når man skriver "døv" som en del av brukernavnet. SOS- chat, fungerer på samme måte som andre chattetjenester og man får svar med en gang. (Kirkens SOS Bjørgvin leide lokaler i 3. etasje i Bergen Døvesenter fra 1986 til 2018).
- O DNS viste forestillingen «Et bedre sted» av Stig Amdam, **med tekst** følgende datoer: 15., 18. og 19. februar.
- O **Amerikaneren Doug Bahl** holdt foredrag i døvesenteret om døvehumor "Deaf Humor - Deaf Folklore" torsdag 31. mars. Han var på den tiden på Ål folkehøgskole hvor han underviste i American Sign Language (ASL).
- O Det var **skrivetolket forestilling med "Ylvis 4"** på Ole Bull Scene i Bergen torsdag 10. mars.
- O **Sigrun Ekerhovd** har i samarbeid med A2G fått en 60 % stilling og er nå i praksis i Bergen Døvesenter som **kontormedarbeider**, foreløpig i 3 mnd. Hennes oppgaver blir bl.a å overta utleievirksomheten, nettsiden, administrering av diverse kurs, påmeldinger, forefallende kontorarbeid osv.
- O På kontoret har vi også en som fikk praksisplass i to måneder: **Miriam Reiser** fra Tyskland. Hennes arbeidsoppgaver blir mest rettet mot barn mellom 8 og 18 år. Hun kan tilby barna å lære seg litt om sirkus, sjonglering og akrobatikk.
- O Bergen Døvesenter sendte **søknad** til Norges Døveforbund om å få arrangere **kulturdagene i 2017**, som samfalt med 50 års jubileet for kulturdagene. 1. mars 2012 kom det positivt svar fra Norges Døveforbund.
- O 4. juni kl. 18.00 i Bergen Døvekirke var det **konserth med Sigvart Dagsland** med sitt bryllups- og begravellesorkester. Bandet besto av Torjus Vierli, Hildegunn Garness Reigstad, Ingelin Reigstad Norheim og Julian Berntzen. Inghild Lien tegnsatte alle sangene synkront, Christina Kryvi tolket det som ble sagt mellom sangene, og Hildegunn Jørgensen skrivetolket det hele. Tilbakemeldingene fra publikum viser at de 150 som deltok på konserten hadde en flott opplevelse, enten de valgte å følge tolken, teksten, musikken eller en kombinasjon av disse.

- Teater Manu viste "**Manu - et sant eventyr**" av Kjersti Fjeldstad og Rune Anda. I år er det 10 år siden Norge fikk en profesjonell tegnspråkscene. Alle disse årene med Teater Manu springer nå ut på scenen - på en og samme kveld - i en sprudlende teaterkavalkade.
- Mandag 10.oktober overrakte ordfører Gunnar Bakke **Kongens fortjenstmedalje i sølv til Sissel Marit Grønlie** for å hedre hennes mangeårige innsats for døve og tunghørte.
- Teater Manu viste stykket «**Jeg var Fritz Moen**» i Fana Kulturhus på Nesttun 31. oktober.
- Over 30 personer deltok på Bergen Døvesenters **seminar på Glesvær** 11.-13. november. Seminaret var godt forberedt av komiteen som bestod av Gunnar Hansen, Ellen Østrem og Sigrid Hjørungnes. Tema for seminaret var strategiplanen for Bergen Døvesenter 2011-2015.
- **Ingrid Storedales minnefond**: Bedriften Kavli AS æret Ingrid Storedale sitt minne ved å dele ut stipend til døve / tunghørte idrettsutøvere i Hordaland som satset hardt på sin idrett, slik Ingrid selv i alle år gjorde. I 2012 ble det delt ut kr. 50.000. Både enkeltutøvere og lagidretter kunne søke om stipend for 2012. I søknaden måtte det fremkomme hva som var målet for treningen og hvordan man planla å nå målet. (Ingrid Storedale døde i en arbeidsulykke hos Kavli AS.)
- På slutten av året mottok Bergen Døvesenter **testamentarisk arv på kr 750.000** fra Gunhild og Nils Johan Bjørøs dødsbo. Dette var helt fantastisk, og åpner dører for nye muligheter.

2012

Styreleder: Gunnar Hansen

- Nyttårsaften 31. desember 2011 gikk vi over til **ny hjemmeside**. Den nye siden er designert av José Oriola (firmaet ROIR). Etter ni år med samme layout, er det litt uvant for mange å gå over til ny design. Hjemmesiden ble pen.
- **Solgården** 24.04 – 08.05: Deltakere var seniorer fra hele Norge, arrangert av NDFs Seniorutvalg. Fra Bergen deltok Hans Erik, Peder, Ingunn, Malvin, Toralf, Berit, Marta, Bibbi og Helge.
- **Kommunal råd for funksjonshemmede**: Matthias Viktorsson, HLF, er en av styremedlemmene med Rune Anda, BDS, som hans varamedlem for perioden 2011 – 2015. De fortsatte også i fire nye år (2015-2019).
- **Oppussingsbehov** i Bergen Døvesenter: Det forelå planer om å pusse opp inngangspartiet, garderoben, storsalen, trapp til annen etasje, styrerom (nye møbler), pauserom i 2. etasje., kontoret, gangen i 2. etasje, fornye alle WC i huset, kjøkkenet m.m. Finansiering: Noe fra kapitalfondet, og en god del av Bjørø-arven.
- **Hver dag** siden fredag 23. mars, unntatt 5.-6. april, har det vært folk på **dugnad i døvesenteret**. Før 1. mai ble man ferdig med å pusse opp vegg og tak og lakkering av gulvet i storsalen, samt montering av kronelys + andre lys på taket, fastmontering av høyttaleranlegget og lyskastere, samt ny videokanon. Hallen ble tapetsert og malt, og så gulvet laminert.

- Disse bisto i ansiktsløfting av lokalene i døvesenteret: «**Interiørgruppen**» v/ Gabrielle Kverneland, Jan de Lange og Bjørg Storesund, og **arbeidsgjeng** ved Åge Sørhaug, Hans Birger Nilssen, Håkon Osland, Åge Lauritzen, Mariusz Gajewski, Fredrik Fjellaker, Tor Einar Slettebakk, Ole Halvorsen, Alireza Emami Nejad, Gunnar Hansen, Toralf Ringsø, Andreas Bessert, Harald Håverstad, Svein Ole Johansen samt Ann Kristin Staberg. Over 60 kom for å se på lokalene kl. 18 og for å delta i innvielsesstunden med kaker og kaffe og informasjon gitt av styreleder Gunnar Hansen.
- HLF Bergen krever at **utdanning for skriveolker** starter opp ved Høgskolen i Bergen (HIB) høsten 2012. *(Det ble innført et pilotprosjekt med Karen Michelle Olsen Isaksen som prosjektleder i 2014 og avsluttet i 2016.)*
- Tirsdag 27. mars hadde **styret i Bergen Døvesenter et uformelt møte med styret i HLF Bergen** i Nygaten 3, der HLF Bergen leide både kontor og møterom hos Mental Helse (senere flyttet de til FFO sine lokaler rett over bystasjonen). Formålet med møtet var å bli kjent med hverandres aktiviteter.
- Det ble en lang og fin kveld torsdag 12. april 2012. Over 100 personer «valfartet» til Døvekirken for å høre på paret «vårt» som deltok i NRKs mest sette TV-program «**Ingen grenser**». (Storsalen i døvesenteret var stengt på grunn av oppussing.) **Marianne Rasmussen Kolvik og Bjarte Bø-Sande** fikk døvesenterets krus som minne fra oss etter en fin kveld med bilder fra turen og deres konklusjon over "Hva har Ingen grenser lært og betydd for oss?"
- Teater Manu viser «**Skyggerne**» i Fana Kulturhus på Nesttun søndag 22. april.
- Bergen Døvesenter fikk en flott **bil i gave fra Skjalg Iversen**. Han kunne ikke lenger få kjøre på grunn av svekket syn. Men han har bestemt seg for at bilen skal komme til nytte for en forening han har et veldig godt forhold til. (Bilen ble solgt 14. mai for kr 177.500.)
- **Debatt** i Bergen Døvesenter 31. mai 2012 **om tolkerollen**. **Erling Jacobsen** ledet debatten. Han takket **Ingeborg Skaten** for kronikken i Døves Tidsskrift nr. 1/2012 som førte til at det var duket for debatt. Erling takket også **Peter Hjort og Annette W. Hansen** for at de kunne komme på bare en ukes varsel. Peter Hjort var prosjektleder i forbindelse med "Fornyng av tolketjenesten" som kom ut i 2011. Han har ellers jobbet med funksjonshemmede (bl.a. FFO) fra omtrent 1980-tallet. Annette W. Hansen var leder i tolketjenesten i Oslo/ Akershus. Hun hadde nettopp fått ansvar for samordningen av hjelpemiddelsentralene på frilansområdet. Det ble en spennende debatt den kvelden.
- **HLFs Verdenskongress ble holdt i Bergen** 25.-28. juni 2012 med ca. 360 personer fra 40 land. Kongressens tema «Bedre livskvalitet for hørselshemmede». Helge Herland og Rune Anda var til stede.
- Rune Anda var med og innviet **nytt Døves Hus på Madagaskar** 28. juli.
- **Punktdemonstrasjon utenfor TV2 på Nøstet** torsdag 20. september 2012 med parolen «Vi krever at TV2 også tekster direkte-sendinger». Johan Belsvik (bildet) er leder i Stord Pensjonistforening. Han holdt appell for Pensjonistforbundet. Hilde-Jannecke Hellestvedt (HLF Bergen) holdt appell for Hørselshemmedes Landsforbund, og Rune Anda (Bergen Døvesenter) for Norges Døveforbund. Kommunikasjonsdirektør Rune Indrøy fra TV2 mottok brev fra våre tre organisasjoner. Han sa at denne aksjonen og appellen fra organisasjonene gjorde inntrykk.

- **Kongens fortjenstmedalje i sølv til Toralf Magne Ringsø** 21. november. Medaljen ble overrakt av ordfører Trude Drevland.
- Torsdag 15. november ble det solgt hele **10 iPad2 til døve seniorer** i Bergen Døvesenter!
- **"3 men show"** med masse latter 22. november 2012: **John Maucere** (USA), **Rob Roy** (Australia) og **John Smith** (England). Døve "Stand Up"-stjerner fra ulike land viste underholdning på kroppsspråk og såkalt "internasjonalt tegnspråk" av høy internasjonal kvalitet.
- **John Smith** presenterte på sin Facebookside 3 minutters videoversjon av døvemuseet i Bergen Døvesenter 22. november! Se videofilmen her (for de som har Facebook). Han har over 1.600 Facebook-venner fra hele verden, og vi ser at venner deler videoen med sine venner, så det blir enda flere som ser på!
- **Lysfest på Festplassen**, arrangert av BT hvert år, ble for første gang tegnspråktolket X november 2012. (Siden har det vært tradisjon med tolk på scenen hvert år, sist i 2019.)
- 25. november: **Nubben Barnehage** (som Bergen Døveseter eier, og som holder til i kjelleren i Døves Hus) har laget flott **pepperkakehus**, som befant seg i Pepperkakebyen i Bergen Sentrum (tidligere Den norske Bank).
- Bergen i **DeafNation!** Blant annet med besøk hos Signo Dokken 26. november. Joel Barish som representant for det verdensberømte firmaet «DeafNation» var i Bergen. Styreleder Gunnar Hansen og daglig leder Rune Anda var sammen med ham og hans samboer Tia nesten hele tiden, og kjørte dem rundt i byen søndag og mandag. Videofilm fra Bergen og ellers fra steder i hele verden ligger på DeafNations hjemmeside.

2013

Styreleder: Gunnar Hansen

- **Malin Lone Johansen** begynte 01.01.2013 som «Utleieansvarlig» – hun organiserer utleievirksomhet i Bergen Døvesenter (den nye utleiehjemmesiden finner du her: www.kalfaret-selskapslokale.no). **Helene Hodneland Sæle** begynte 15.01.2013 som «Barne- og ungdomskon-sulent» i 20% stilling.
- Foredrag av en døv svensker 28. februar: **Tomas Kold Erlandsen** om «Kolonialisme av døve - Castberggårdssyndrom som konsekvens». Hans bok ble mye drøftet i døvemiljøet.
- **Joseph Murray**, styremedlem i Døves Verdensforbund (World Federation of the Deaf) holdt foredrag i døvesenteret 31. januar, og **Berglind Stefansdottir**, leder i EUD (EU for døve) den 7. februar. Begge jobbet på Ål folkehøyskole og kurssenter for døve. De skal fortalte om det internasjonale arbeidet (hhv verden og Europa), om døve i ulike land og litt om folkehøyskolen.
- **Eva Vågen** er fra 1. desember 2012 ansatt i 20% stilling som konsulent ved Rådgivningskon-tor for hørselshemmede og døvblinde i Bergen. Norunn Kalvenes reduserte da sin stilling der fra 100 til 80% (hun sluttet og ble pensjonist i 2015).

- Besøk av to politikere torsdag 14. februar 2013. **Hans-Carl Tveit** sa at han alltid har hatt Bergen Døvesenter og døvesaken som en av sine viktigste saker i det politiske arbeidet, og har likt seg veldig godt i døvesenteret. Han mener at Bergen Døvesenter gjør et veldig godt arbeid – som Bergen kommune setter pris på. Han var aktiv pådriver i forbindelse med opprettelsen av barnehagen i kjelleren i døvesenteret. **Tom Sverre Tomren** fikk blomster for det han gjorde på møtet i fylkeskommunen. Et avslag ble vendt om til positiv støtte på kr 350.000! Tom Sverre Tomren ville få frem at han alltid har følt seg velkommen i Bergen Døvesenter, at han ble tatt imot med åpne armer, og at han syntes aktivitetene i døvesenteret var viktig for mange.
- 16.-17. august var det **John Smith Show** i Bergen Døvesenter der begge dagene var utsolgt. Samme helg giftet John Smith (fra England) seg med Clarie i Bergen Døvekirke lørdag 17. august med mange i døvekirken før han showet i døvesenteret samme kveld!
- **Bildene i trappeoppgangen** i Døvesenteret: Alle som var i døvesenteret i Kalfarveien 79, har sikkert lagt merke til de fire flotte maleriene på veggen opp trappen mellom første og andre etasje. De to første bildene viser hvor Bergen Døvesenter hadde sine lokaler de tidlige årene, mens de to siste bildene viser Døves Hus, altså hus som Bergen Døvesenter eide - fra 1924 og fram til 1985. Vi presenterer bildene nå for å minnes kunstneren. De er malt av Olav Espedal.
- **Seniorgruppen** dro på tur til Edinburgh 23.-27. april 2013.
- **«Døvblittseksjonen» er oppløst.** Mandag 15. april 2013 kl 18.30 var det siste sosial samvær for Bergen Døvesenters underavdeling; Døvblittseksjonen. Gruppen ble stiftet 26. august 1983.
- **Spøkelser i Døves Hus?** Torsdag 18. april fortalte to ansatte i huset + en medium om hva de har opplevd av mystiske ting i Døves Hus her i Bergen. Det var veldig mange som kom til storsalen den kvelden.
- **Det nye kjøkkenet** ble ferdig 8. august! I hele juli var 1. etasje stengt pga ombygging av kjøkkenet. Torsdag 8. august var det meste på plass, og 15 personer fikk veiledning i bruk av kombidamperen og den nye oppvaskmaskinen. Mye finansiert etter salg av bil som Sjalg Iversen gav til døvesenteret.
- Fantastisk vellykket nordisk **seniorleir på Island** 28/7-3/8-2013 8 seniorer fra Bergen Døvesenter var med.
- Døvesenteret og Seniorgruppen takket **Aud Våge Johannessen** for alle deilige måltider hun laget til seniortreffene og annet arrangement!
- Ca 120 personer overvar **politisk debatt** i Bergen Døvesenter torsdag 29. august!
- Fredag 27. og lørdag 28. september var det **«Stemmetolkseminar»** med ca 70 deltakere i Bergen Døvesenter. Hordaland Regionlag av Tolkeforbundet og Bergen Døvesenter sto for arrangementet. Arrangementskomiteen bestod av: Gunnar Hansen, Merete Larsen Jansen, May-Linn Wiik, Ellen Østrem, Tor S. Fiksen, Rune Anda, Ingrid Johannessen, Linn Helen Torsvik, Ina Lauritzen, Toralf Ringsø og Grete Kristin Østhus.

- **BDUK 50 år.** Bergen Døves Ungdomsklubb ble stiftet 25. oktober 1962. Den dagen ble forbigått i stillhet, og klubben var i en bølgedal. Fra og med november/desember 2012 begynte aktivitetene å dukke opp, og døvesenteret ansatte en barneog ungdomskonsulent fra januar 2013. Det ble gjennomført mange aktiviteter, og klubben mente at 50 års jubileum måtte markeres før man passerte 51 år i oktober! Dagen ble derfor feiret lørdag 22. juni. Det kom overraskende mange på besøk i storsalen, også tidligere ledere av ungdomsklubben.
- Fine dager da **Bergen Døves Seniorgruppe feiret 40 år!**
- Onsdag 2. oktober 2013 var alle tre klassene (tegnspråk- og tolkelinje ved Høgskolen i Bergen) på Torgallmenningen og feiret **språkåret** og på HiB avd. Landås. De var på Torgallmenningen kl. 10-16, og da hadde plakater med fakta om tegnspråk, håndalfabetet osv. **De tolket også noen sanger, bl.a The Fox av Ylvis** og Hjersteknuser av Kaizers Orchestra.
- Bergen Døvesenters **organisasjonsseminar i Riga**, Latvia, 25.-27. oktober med mange tillitsvalgte på møtet.
- Døves Idrettsklubb arrangerte **dansekurs** 15.-16. november 2013.
- Vellykket **trimhelg på Stord** 11-13. oktober arrangerte Bergen Døves Idrettsklubb i samarbeid med Stavanger Døves Idrettsforening trimhelg på Stord. Dette ble en meget vellykket helg, med ca 100 deltakere. Bildet er hentet fra BDIKs Facebookside.
- **Flerkulturelt utvalg** arrangerte Internasjonal middag i døvesenteret 7. desember. De som laget egne lands mat/middag var: Alireza (Iran), Aljona (Estland), Mariusz (Polen), Raijha (Irak), Solomon (Eritrea) og Vitauts (Latvia).

2014

Styreleder: Gunnar Hansen

- Fredag 21. og lørdag 22. mars 2014 kl. 19.00 viser Teater Manu forestillingen «**Sjalusi**» på Cornerteatret på Møhlenpris.
- **Hunstadtreff** 14. juni 2014 Elever, deltids-/kurslever, lærere, rektorer og andre personale har kommet og gått i perioden 1984-2014 er velkommen til å melde seg på 30 års jubileet!
- Fra Bergen Tingrett – datert 22.11.2013 - har vi mottatt melding om **testamente etter Øivind Willgott Wilhelmsens** bortgang. Han er født 28.09.1946 og døde 18.11.2013, bisatt fra Bergen Døvekirke 26. november. En hjelpsom nabo får kr 150.000. Resten – kr. 1.275.000 etter salg av leiligheten hans – gikk til Bergen Døvesenter.
- **Telenor fibernet** – BDS' nye bredbåndskapasitet fra 2014.
- Debattkveld i døvesenteret, torsdag 27. mars: **Oppsigelse av frilanstolker** i Hordaland sjokkerer. Mange døve og tolker vil vite hva som skjer etter at vi kunngjorde at 25 tolker er strøket fra listen over frilanstolker av NAV Hjelpemiddelsentral Hordaland. På kort varsel arrangerte

døvesenteret et uformelt møte for å diskutere situasjonen, sist torsdag, og storsalen var full av interesserte døde og hørende.

- **Tor Einar Slettebakk** ble ansatt som **vaktmesterassistent** (20%) fra 1. januar 2014. Han har vært til veldig god nytte for døvesenteret og fikset/repertert mye om mandagene.
- 23 personer fikk hjelp til å søke om å få program til "**bildetolktelefon**" - rett etter demonstrasjon i døvesenteret.
- Tidligere døveprest **Tom Sverre Tomren** og hans kone, Trude, bor i presteboligen i natur-skjønne omgivelser på Haus (Osterøy) med kirken som nærmeste nabo. Temaet søndag 15. juni var "Skaperverk og bærekraft" - helt i tråd med det Tomrens hjerte er opptatt av, nemlig at alle må ta godt vare på naturen. Både sangene og preken bar preg av det, og det passet helt fint i hagen med sol og duft av naturen.
- **Scandic Ørnen Hotel åpnet** og er klar for Døves kulturdager i november. Daglig leder Rune Anda var tilstede på åpning av det nye hotellet 15. mai.
- Rune Anda fullførte **165 kilometer sykkelritt Bergen-Voss** 31. mai - og fortalte om forberedelsene og gjennomføringen i døvesenteret torsdag 5. juni. Sykkelrittet førte også til at det ble opprettet aksjon for å **samle inn penger til Madagaskar Døveforbund** og Døves Hus i hovedstaden Antananarivo. Det kom inn tilsammen kr 18.126 til Madagaskar etter sykkelturen!
- Byrådsavdeling for helse og omsorg har ansvar for pleie- og omsorgstjenester (rettet mot eldre, funksjonshemmede og utviklingshemmede), helsetjenester (herunder forebyggende tjenester, behandling og akutt hjelp) og barnevern. Byråd Hilde Onarheim var på møte 18. august hos Signo Konows Senter den dagen. **Hun ønsket å se døvesenteret**, og ble meget imponert, også av vakre ornamenter på taket i styrerommet ("kongerommet") og museet.
- **HLF-Matti leste opp Runes foredrag** 29. august! Kommunalt Råd for funksjonshemmede arrangerte "Storbykonferanse" med deltakere fra styrene i lokale kommunale råd i Oslo, Trondheim, Stavanger, Skien, Sandnes, Kristiansand, Fredrikstad, Tromsø, Drammen og Bergen. Konferansens tema var "Universell Utforming". Daglig leder Rune Anda var en av foredragsholderne, han om døves utfordringer.
- Via Bergen Døvesenter kunne våre medlemmer få kjøpt **billetter til kampen Brann-Molde** 31. august for kr 99 pr stykke. Da bestillingene strømmet til, økte vi til 45 billetter. I tillegg klarer 5 tolkestudenter å få tak i tilsvarende billetter, så vi var ca 50 samlet på Brann Stadion med tolken Anne Elin Wergeland. Det ble en fin stemning. Bare leit at Brann ikke vant, men så var Molde et mye bedre lag den dagen og vant fortjent 1-0.
- Torsdag 4. september hadde vi besøk av den verdensberømte **moteskaperen, Nils-Christian Ihlen-Hansen!** Han er tunghørt og har gått på Ila skole i Oslo, blant annet sammen med vårt medlem Tove Oksnes. Han fortalte om sin utrolige karriere der han jobbet som motedesigner og ble anerkjent i motens verden, også blant berømtheter. Han jobbet 35 år i Paris.
- Torsdag 11. september fikk vi besøk av **Berit Vegheim** fra «Stopp diskrimineringen» som holdt foredrag om diskriminering.
- Kommunalt Råd for Funksjonshemmede ga Bergens første **Tilgjengelighetspris til SKYSS**.

- **Betalingsterminal:** Vi har nå fått tak i betalingsterminal, en billigere versjon enn den vi opprinnelig tenkte å skaffe oss. Terminal koster 449,- pr mnd og 1250,- i etablering. Betaling med kort går inn på en bestemt konto – og overføres til rette konto etter hvert arrangement.
- **Skrivetolklinjen (pilotprosjekt) klar ved Høgskolen i Bergen** (på Kronstad). ENDELIG er skrevetolkutdanningen i gang! Håpefulle studenter og lærere åpnet i dag studiet på Kronstad. Med på åpningen var flere av våre samarbeidspartnere, og en stor takk rettes til alle krefter som har bidratt til at utdanningen nå har startet! Ordfører Trude Drevland var med på åpning av skrevetolklinjen ved Høgskolen i Bergen onsdag 3. september 2014.
- **«Døvefilm» fra Ukraina** – uten lyd og uten tekst ble vist under Bergen Internasjonale Filmfestival 24. sept.-1. oktober.
- Seksjon for tegnspråk- og tolking ved Høgskolen i Bergen skal ha en **tegnspråk-stand på Festplassen under forskningsdagene** i Bergen sentrum. Fredag 19. sept. kl 10.00-14.00 og lørdag 20. sept. kl 11.30-16.00.
- **Døvesenteret har kjøpt en tilhenger.** Den skal brukes til alt mulig avfall, kjøp av materialer, tre, utstyr, brukes til transport og oppbevaring av stillas som BDS har kjøpt (skal brukes til å settes opp for å male døves hus etterhvert i flere år fremover).
- **Alireza Emami Nejad** fra Kalfaret Kantine er blitt flinkere og flinkere til å lage middag! Både døvesenterets styre, underavdelingene, kulturdagerkomiteen, ledermøtet og andre kan glede seg over å komme til døvesenteret rett fra skole eller arbeid og forsyne seg med god mat før de er igang med styremøter.
- En strålende kveld da **skuespilleren Ipek D. Mehlum** besøkte Bergen Døvesenter torsdag 2. oktober 2014 og fortalte **om sitt liv og sin skuespillerkarriere**. Hun fylte 40 år 17. mai 2014 – og til tross for sin unge alder har hun hatt et fantastisk og imponerende liv. Publikum koste seg sammen med henne.
- **Paal Richard Peterson** - som er en ihuga Branntilhenger - besøkte Bergen Døvesenter torsdag 9. oktober og holdt foredrag om **"Døves samfunnsdeltakelse"**. Det er mange år siden han har forsket på det. De tallene han har fått fram fra sin undersøkelse den gangen, vil det være interessant å sammenligne med i dag. Mye endrer seg med tiden.
- **Innvandrerkveld** i døvesenteret onsdag 5. november kl. 17.00. Bedre vilkår for døve innvandrere. Maren Oriola er prosjektmedarbeider til dette prosjektet hos Oslo Døveforening. Formålet med dette prosjektet er å avdekke behov, utfordringer og finne ut hvordan døve innvandre- re kan få bedre livsvilkår.
- **Døves kulturdager i Bergen** 7.-9. november ble en suksess! Tusen takk til alle som bidro til at Døves kulturdager 7.-9. november ble en opplevelse for alle! Takk til alle som kom til arrangementet, til alle som bidro med litt av hvert under fagdagen, på scenen, på workshop, til Tolketeamet for utmerket organisering, og ikke minst takk til alle frivillige for fantastisk innsats! Takk også til studentene på tegnspråklingen ved Høgskolen i Bergen som serverte i Bergen Døvesenter søndag! Det kom vel mellom 200 og 300 personer! Takk også til hotellet for godt samarbeid, og det samme til Grieghallen! Takk også til Bergen Døvekirke som åpnet for gudstjeneste i forbindelse med kulturdagene (kirken var fullt søndag).

- **Døvehistoriesamler Beryl K. Ramvik** har en drøm: At det blir opprettet et "statsarkiv" for døve, hvor all materiell som ligger i forskjellige statsarkiv, riksarkiv, byarkiv som har med døve å gjøre, blir samlet på et sted. Intervju med henne i Budstikken.
- **Alle 5 toaletter** i 1. og 2. etasje pusses opp og blir nye!
- Fra 19. desember til 22. januar var **storsalen stengt pga arbeid med gulvet**. Torsdag 8. januar 2015 åpnet vi Hallen (storsalen stengt) for sosialt samvær.
- **Brannvarslingsutstyret i døvesenteret** må skiftes ut Utstyret som vi fikk installert for 13 år siden, er nå foreldet. Hvis deler går i stykker, finnes det ikke reserverdeler lenger. Vi må tenke på å investere i nytt utstyr. Brannvernansvarlig Svein Ole Johansen regnet ut at det vil komme til å koste mellom kr 120.000 og 150.000.
- Da er **seminaret** 21.-23. november 2014 over – med fornøyde møtedeltakere og turister. Det var 70 tillitsvalgte og 49 turister med på reisen to uker etter kulturdagene. Under diskusjon om vi skal fortsette med de årlige seminarene på søndag, sa Edvard Rundhaug noe som også mange andre var enige om: «De årlige seminarene har sydd oss sammen.» Det ble også sagt at slike seminarer har hatt stor betydning for døvesenteret, og at det er viktig med kontinuitet, nemlig at det er ønskelig med slik seminar hvert år.

2015

Styreleder: Gunnar Hansen

- **Skal vi beholde Rorbua?** Under organisasjonsseminar som Bergen Døvesenter arrangerte 21.-23. november 2014 var det noen som mente at Rorbua måtte selges. Er du enig? Vi innbyr til debatt på medlemskvelden torsdag 12. februar 2015.
- **Døv teologistudent fra Tyskland** er vikar i Bergen Døvekirke. **Josephine Hoffmann** (29) studerer for å bli døveprest. Hun er selv døv og bor i Leipzig i Tyskland. Hun har praktisert i Oslo Døvekirke før jul. Hun ble spurt om å jobbe som vikar i Bergen Døvekirke i 6 uker. Det sa hun ja til.
- Teater Manu viste "**To karer med koffert - ute på oppdrag**" søndag 12. april i døvesenteret.
- Boken til **Erna Solberg**: Hun og mannen giftet seg i Paris 29. febr. 1996 Noen måneder senere feiret de med familie og venner i **storsalen i Bergen Døvesenter**.
- Interessant og lærerikt foredrag om **Engleskolen** torsdag 5. februar. **Tonje Henriksen** har gått på «Engleskolen» i 3 år, med Märtha og Elisabeth som kursledere. Det hun fortalte, gjorde at vi fikk innblikk i hva man lærer på engleskolen. Det var 31 personer til stede de to timene hun fortalte om hva man lærte på skolen.
- Bergen Døvesenters Museumsutvalg **legger ut gamle film** på hjemmesiden! (Det er pr. 01.01.2020 170 videofilm å finne der!)

- Tegnspråktolket forestilling «**Alice i Eventyrland**». Både døve og tolker og tolkestudenter var blant publikum på Det Akademiske Kvarter i Bergen sentrum mandag 20. april. Der var det teaterforestilling «Alice i eventyrland», arrangert av Studentteateret Immaturus. Dette studentteateret er Bergens største, og eneste studentteater. **Ingrid “Pippi” Riksfjord** var primus motor for tolkesatsing her (og fortsatte med det! 2017: "Ikke som en svømmer" - 2019: "Nokon kjem til å komme".)
- **Journalistpris** til vårt medlem, **Anne Jo Lexander** (hørselshemmet)! Hun fikk hederlig omtale under landsmøtet for Landslaget for lokalaviser i Trondheim, og lite visste hun at hun skulle få journalistprisen!
- Torsdag 26. mars hadde vi besøk av **Maren Oriola** i Bergen Døvesenter. Hun var invitert for å fortelle om organisasjonen **Mensa**.
- Prosjektbesøk av **Line Beate Tveit** og **Charlotte H. Agerup** fra Statped torsdag 12. mars. Tema: **KreftTegn**.
- 9. april: Foredrag om **hundeoppdragelse** v/**Morten Lundahl**.
- **Håndalfabet-setninger på hele forsiden av Askøy-avisen!** Anne Jo Lexander er datter til Odd Inge Schröder og Evy Solberg (f: Johansen), og jobber som journalist i Askøyværingen (AV). Hun fikk nylig journalistprisen (se side 4). Inne i avisen, som kom ut 23. april, var det 6 sider stoff om barn og tegnspråk.
- Lørdag 11. april var det arrangement på Torgalmenningen i Bergen kl 14.00-16.15: **Feiring av menneskeverdet**. Bergen Døvesenter var en av de som gav appell (v/Rune Anda med Trygve Stabrun som hans stemme).
- Foredrag om **Signs2Cross** og **Tegnwiki**. **Charlotte Agerup** fenget publikum 23. april.
- Daglig leder, Rune Anda, var ikke med på årsmøte i Bergen Døvesenter. Da var han på Svalbard i forbindelse med **total solformørkelse** 20. mars. Hans andre total solformørkelse. Det første opplevde han i Afrika i 1973.
- Foredrag av **Hege Malene Ulstein** 21. mai: En levende dokumentasjon – med viktige erfaringer – på veien gjennom et ungt liv.
- **iPad-kurs**: Hver gang det er Seniortreff i døvesenteret er det også iPad-kurs. De som kommer vet at Alireza alltid er på plass og klar til å undervise fra ca kl. 13.30, ca en til to timer. Dere som skal på seniortreff: Ønsker du å lære mer, ta din iPad med. Her ser vi 5 "elever" i storsalen + 3 som også fulgte med.
- **Lise Marie Nyberg** informerte på seniortreff tirsdag 19. mai om korpusarbeid på HiOA og HiST. Mange kjenner Lise Marie igjen blant annet fra Tegnspråknyhetene på NRK1.
- **Skrivetolkstudenter i praksis øvelse** i Bergen Døvesenter torsdag 4. juni 2015 Dette ble ordnet ved at representanter fra HLF Bergen og Bergen Døvesenter arrangerte et møte.
- **Politisk debatt** i Bergen Døvesenter torsdag 3. september 2015 kl. 18.00-21.00.

- 8. og 10. juni 2015: Besøk av personer fra **Bergen Bymuseum**.
- Foredrag på «internasjonalt tegnspråk» torsdag 24. sept.: **Simon Carmel** fra USA har temaet «Døves kultur og historie».
- **Gunnbjörg Gunnarsdottir** vant minuttfilmkonkurranse 18. juni 2015 med filmen «**Det døve øret**»!
- Riktig **oppbevaring av historiske materialer** er viktig: 3. juli hadde vi besøk av Birger Haugdal fra Bergen Byarkiv (der vi oppbevarer Bergen Døvesenters protokoll fra 1896 og fram til nylig). Han fikk en omvisning i huset + døvemuseum + safe (på bildet peker han på Døves Idrettsklubbs safe). Vi har 9 store og over en meter dyp safe, for oppbevaring av protokoller, kassabok og andre dokumenter til døvesenteret og underavdelinger/ utvalg, feriehem o.a. Også gamle film (16 mm, 8 mm, Super 8). Safene er skjult inni vel 10 cm tykke stål på alle sider. Trolig satt opp da huset ble bygget i 1869. Birger skryter over oppbevarings-sikkerhet, men mener at temperaturen også er viktig. Bør være ca. 7 grader for foto, ca. 13 grader for film, ca. 17 grader for dokumenter. Vi skal drøfte videre oppbevaring i Bergen Døvesenters Museumsutvalg etter ferien.
- **Foreningen Norges Døvblinde** (FNDB) hadde sommerstevne i Bergen. Under en festmiddag søndag kveld var det invitert en del gjester fra byen og omegn. Gjestene var personer som har stått FNDB og døvblinde nær gjennom mange år. Vi siterer fra Døvblindes Ukeblad nr 29/2015 som var utgitt 17. juli 2015: "Tre av gjestene hadde FNDB ikke fått hedret tidligere for deres innsats, nemlig Rosa Bessert (til venstre på bildet), Victor Sig. Aksdal og Asgeir Straume. De fikk alle overrakt FNDBs bordfane av leder Geir Jensen. Rosa Bessert fikk den for i over 30 år å ha hatt ansvaret for punktskrift-trykkingen ved trykkeriet, enten det nå har kalt seg Døves Trykkeri, Designtrykkeriet eller A2G Profilerings. Victor Sig. Aksdal (tidl. Nilsen) fikk den for sitt virke med å bygge opp Døves trykkeri til en multi-media-bedrift i den tiden han var disponent. Dette gjorde at vi kunne trykke både punktskrift, storskrift og vanlig skrift fra samme data-manus - lenge før slik ble "vanlig". Asgeir Straume fikk bord-fanen for sitt årelange virke i døveblinde-miljøet som tolk-ledsager, og i tilknytning til FNBD som døveprest på mange sommer-stevner og i andre sammenhenger. De tre ble behørig hyllet med stor applaus."
- **Nordisk Døves Senioretreff** 9.-20. september. Bergensere på Hurtigruten: Hans Birger Nilssen, Jerzy Macha, Birgit T. Karlsen, Åge Sørhaug, Danuta Macha, Elin Buanes, Kolbrun Hreidarsdottir, Hans Erik Tofte, Gerd Berit Lamela, Gyda Einemo, Toralf Ringsø, Sissel Tofte, Marta Ringsø, Gerd Bjørnsen, Åge Lauritzen, Sverre Johansen, Madela Kalnes, Berit Kallevik, Peder Nyset, Tove Oksnes, Norunn Kalvenes, Rune Anda og Edit Solhaug. Disse tre gikk av i Kirkenes: Alireza, Ingunn og Helge.
- **Marthe** overtar etter Malin som "utleie-koordinator".
- **Bergen vant fotball-DM** på Hamar 19.-20. september 2015! Det er visst første gang på 18 år at Bergen vant DM i utendørs fotball!
- Foredrag i Bergen Døvesenter torsdag 19. november kl. 19.00: «Forandring av livskvaliteten etter at jeg ble tegnspråkbruker» v/Ulf Nagell. De som har fulgt med i TV2s program "Ut av stillheten", har sett hvordan det har gått med ham, med og uten CI.

- **Politisk debatt** i Bergen Døvesenter torsdag 3. september 2015 * Bred politisk enighet om god økonomisk støtte til Døves kulturdager i 2017! * Alle er enige: Haukeland Sykehus MÅ få ansatt tegnspråktolk – 24 timer i døgnet!
- Torsdag 27. august 2015: En spesiell **litteraturkveld med Torill Solbø Zahl!**
- **Snart får vi ny asfalt** - hullene skal dekkes! Asfalten utenfor hovedinngangen + noe omkring, er av dårlig standard. Det har vært ønske om å få det rettet opp.
- 27-29. november hadde vi **organisasjonsseminar på Miljøhotellet Seletun**, Kalandseidet.

Med 24 tillitsvalgte fra Bergen Døvesenter. Det ble diskutert blant annen fremtid til Rorbua, Døves Kulturdager i 2017. Vi hadde også besøk av sosialantropolog Hilde Haualand som foreleste lørdag over temaet "Tegnspråkmiljøet - endringer og bærekraftighet". Da kom det 14 inviterte fagpersoner for å høre på henne sammen med oss.

- **Bergen Døves Idrettsklubb feiret 110 års jubileum** fredag 30. oktober. Bergen Døves Idrettsklubb i mer enn 25 år. Marta Sander lengst, i 70 år! Mannen hennes, Thorbjørn Johan, var medlem i 68 år!
- **Døves aldershjem feiret 50 års jubileum** fredag 13. november.
- **Fantastisk helg på Stord.** Vi var i alt 53 personer som deltok på Trimhelga på Stord. Av aktiviteter kunne vi ramse opp med Futsal, innebandy, volleyball, gåturer og Geocoaching. Sistnevnte var nytt for oss fleste. Vi skulle gå etter kompasset og finne noe gjemt et sted i nærheten av hotellet. Merkelig nok klarte en gruppe å finne det vi lette etter.
- **Skrivetolkstudenter ved Høgskolen i Bergen** i praksis øvelse i Bergen Døvesenter torsdag 12. november.
- Litt over kl. 15.00 torsdag 19. november ble vi overrasket over å få besøk av generalsekretær Hans Christian Lillehagen fra **ExtraStiftelsen** sammen med tolker og journalister fra Bergensavisen (BA)! Vi trodde ikke våre egne øyne da han overrakte oss en sjekk på **kr 650.000!** Til 50 års jubileum for Døves kulturdager 24.-27. august 2017!
- Teater Manu med suksessforestillingen "**Den stundesløse**" var vist i Bergen både fredag 23. og lørdag 24. oktober og på storskjerm i døvesenteret 18. desember 2015.

Styreleder: Gunnar Hansen

- Program i Bergen Døvesenter torsdag 14. januar 2016 kl. 19.00: Info om **musikk for døve** ved Tarek Atoui fra Libanon (han bor i Paris). Han laget lydkunst for døve.
- **Erling sin båt brant ned** i 2008 - det var trøbbel med å sende melding om brann til nødetatene. Nå er det gått åtte år, og fremdeles er det ikke mulig å varsle til 110, 112 og 113 via mobiltelefonens tekstmelding (SMS)!
- **Skrivetolkstudenter** avslutter skoleåret med besøk i døvesenteret og litt praktisk øvelse i storsalen onsdag kveld 8. juni. Det jobbes ellers med å invitere ordføreren og media til Høgskolen i Bergen tidligere samme dag. Man håper at tilbud om skriveolklinje ved Høgskolen i Bergen blir et fast tilbud. Derfor håper man på litt pressdekning som kanskje kan bidra positivt for tilbudet.
- **God start med tegnspråktolking av møtet i Bergen Bystyre** onsdag 20. april 2016 ! Ordfører Marte Mjøs Persen tok initiativet i 2012 for å få møtene i bystyret tilgjengelig for alle på internett. Det klarte hun å få igjennom. Hun ønsket også å få det på tegnspråk, men det tok litt tid inntil Torstein Dahle fra partiet Rødt la det fram for bystyret i februar 2016. (De månedlige møtene i Bergen Bystyre ble tegnspråktolket direkte på internett, men pga vanskelig kapasitet for tolketjenesten ble det lagt på is i 2017 i påvente av bedre muligheter senere. Isteden utlyste kommunen ledige tolkestillinger med det formålet å tolke bystyremøtene, uten at det dukket opp noen søkere.)
- Onsdag 25. mai 2016 var ca 60 deltakere samlet til et **miniseminar** i Bergen Døvesenter med tema «**døve som tegnspråktolkere**». Deltakerne var en fin blanding av hørende tegnspråktolkere og nysgjerrige døve. Seminaret var en del av prosjektet som Maren Oriola har om samme tema for Norges Døveforbund, finansiert av ExtraStiftelsen.
- Språkrådet arrangerer av og til debatter/samtaler for å fokusere på forskjellig **språkpolitiske problemstillinger**. Torsdag 19. mai var turen kommet til Bergen, i Litteraturhuset, for å snakke om norsk tegnspråk. Dette skjedde i samarbeid med Bergen Døvesenter. **Helene Hodneland Sæle** representerte Bergen Døvesenter i panelet. Hun (og de andre) svarte på spørsmålene fra møteleder Petter Sørensen fra Statped ledet debatten.
- **Rorbua ble solgt** torsdag 26. mai for kr 2.600.000. Den nye eieren overtok Rorbua 11. juni. Med på kjøpet var en 17 fots båt + mye inventar.
- Onsdag 8. juni 2016 kl. 11.00 var det **avslutningsseremoni for pilot skriveolkstudiet** ved Høgskolen i Bergen. Det var to spennende år fra og med høsten 2014 da skriveolklinjen ble igangsatt som pilotstudie med Karen Michelle Olsen Isaksen som prosjektleder. Studentene har også vært i døvesenteret og gjennomført praksisøvelse sammen med HLF Bergen og Bergen Døvesenter.
- **Norunn har sluttet på Rådgivningskontoret** siste arbeidsdag var torsdag 16. juni 2016. Etter det varslet kommunen kutt hos Rådgivningskontoret der de vurderte 50% reduksjon av stillingen. (Tirsdag 6. september fikk seniorgruppen besøk av Eva Vågen som ble ansatt i 50% som konsulent ved Rådgivningskontor for hørselshemmede og døvblinde i Bergen kommune.)

- Den nye boken som kom ut, skrevet av **Helge Herland**, ble kanskje den viktigste og informative boken til folk flest om døve/hørselshemmede! Bokens tittel: **“10 døve og hørselshemmede forteller”**.
- Lørdag 25. juni deltok daglig leder Rune Anda og hans kone Norunn Kalvenes på **hagefest på Gamlehaugen i anledning kongeparets jubileumsreise**. Ordfører Marte Mjøs Persen presenterte oss for Kong Harald. Rune fortalte ham at hans farfar Kong Haakon VII var gjest i det som i dag er Døves Hus, og om kongerommet. Han fikk med seg fire bilder + litt historie fra Kong Haakon VII's besøk i huset i forbindelse med åpning av bergensbanen i november 1909. Det var en fin stund under hagefesten der ca 300 var invitert.
- Bergen Døvesenter dro til DeafNation World Expo i Las Vegas 5.-8. juli 2016 med Kristin F. Våge, Toralf Ringsø og Tor S. Fiksen for å **markedsføre 50 års jubileum for Døves Kulturdager** i Bergen 24.-27. august 2017. (*Kulturdagene i 2017 hadde mer enn 400 deltakere fra andre land.*)
- 15 døve fra Bergen gikk i august sammen med **Agnes Stueflaten** som guidet dem til **Galdhøpiggen** (2469 moh) i august. Hun samarbeidet med Jotunheimen Arrangement AS.
- Helgen 11.-13. november arrangerte kulturdagerkomiteen **seminar** for de som ønsker å stille opp som frivillige medarbeidere under 50 års jubileum for Døves kulturdager 24.- 27. august 2017. Det ble en veldig fin helg med masse inspirasjon og motivasjon til å gjøre sitt beste for arrangementet.
- **Medlemsmøte 15. desember:** Det forelå planer om å få til bygning av leiligheter for døve med handikap på området rundt parkeringsplassen og det gamle vaktmesterhuset. Både medlemmer og styret i døvesenteret syntes at det å bygge bofellesskap til opplyst formål, var veldig bra. Men at det skulle bygges på oppgitt tomt, møtte stor motstand. Døvesenteret ba om at byggingen blir gjort et annet sted i området enn akkurat det foreslåtte arealet. (Stiftelsen Signo kansellerte planene i 2018.)
- Teater Manu gjennomførte streaming av et show – gjennom internett. Stykket **«Den stundesløse»** ble vist på storskjerm i en fullsatt storsal 18. desember kl. 13.00-15.30.

2017

Styreleder: Helge Herland

- **Bergen Assembly** gjennomførte en storsatsing av lyd- og vibrasjons-konsert i det gamle sentralbadet i sentrum. De har vært en del ganger i Bergen Døvesenter, første gang i fjor, og igjen 14. januar i år med nesten fullt frammøtte, andre gang 25. februar, men da var det nesten ingen som kom.
- 26. januar meldte **Bergen kommune at de støttet med kr. 500.000** til gjennomføring av 50 års jubileum for Døves kulturdager i Bergen 24.-27. august.

- **Etter ca 30 år er sjakk-tevlingen tilbake!** Bergen Døvesenter arrangerte sjakkturnering 19.-21. mai med deltakere fra Trondheim, Oslo, Stavanger og Bergen! (*Stavanger arrangerte lignende turnering i 2019, og Oslo skal gjennomføre det i 2020.*)
- Utleieansvarlig: Utleieansvarlig – Marthe Braatland sluttet 17.02.2017. **Ingrid Brovold-Pedersen** overtok etter Marthe.
- **CI-gruppen ble lagt ned** under gruppens årsmøte 28. januar.
- **Renholder** fast ansatt i 30% stilling fra 01.01.2017. **Zaneta Toczek** har vært midlertidig ansatt som renholder fra 01.09.2016.
- Teater Manu viste **“Jonas og kroppen”** i Fana kulturhus 27. april (også under Døves kulturdager i august).
- Torsdag 1. juni 2017 var Bergen Døvesenter invitert til **møte med styret i Språkrådet** på Universitetet i Bergen. De hadde to dagers styremøte i Bergen (1.-2. juni). Toralf Ringsø og Rune Anda orienterte om Bergen Døvesenters arbeid, døves hverdag og om tegnspråk. Møtet varte i ca en time. Vi svarte også på spørsmål fra rådets styre.
- **Seniorgruppen var på tur til Drammen** 29. mai og ble godt mottatt av seniorene i Drammen Døveforening.
- **Døves kulturdager 24.-27. august ble en knallsuksess** med verdenskjente døde aktører fra mange land, og nesten 1000 personer som fulgte med! Det var 50. gang NDF gjennomførte kulturdager i Norge – siden starten i 1967. Det var tur til Trolltunga et par dager i forveien, og så fagdag på Scandic City Hotel fredag, og ellers teater/forestillinger ved Den nationale Scene, Salem, Skostredet (musikk og underholdning om kveldene), 20 utstillere på Scandic City Hotel, og kaffe, kaker og film i døvesenteret søndag. HipHop-dans fra danseklubben ReDefinitions fra Singapore var et populært innslag i Skostredet om kveldene. Blant offentlige personer var prinsesse Märtha Louise og ordfører Marte Mjøs Persen med på åpningen av kulturdagene, og middag på hotellet. Hele arrangementet kom til å koste ca 3,8 millioner kroner, derav ca. 1,2 mill. dekket av Bergen Døvesenter.
- Minner fra Døves kulturdager gjennom **50 år på video og i en jubileumsbok**, utarbeidet av Bergen Døvesenter.
- **Manu PopUp** – en spennende uke i Bergen Døvesenter med Megan Matovich-Noddeland. Manu PopUp var et prosjekt, utviklet for å gi døde ungdommer flere arenaer for eksperimentering innfor et vidt spekter av temaer som for eksempel graffiti, catwalk, spesialeffekter, sminke skuespill osv. Fredag 20. oktober var det åpent hus med underholdning, og da kom det ca 50 personer som koste seg med mye latter i storsalen. Stand Up-komikeren Gavin Lilley fra Finland/England og våre egne ungdommer på scenen.
- **Politisk valgdebatt** i Bergen Døvesenter torsdag 31. august.
- **Sykkel-VM og direkteteksting på TV2.** Bergen Døvesenter tok 30. august 2017 kontakt med TV2 og krevde at sykkel-VM ble direkte-tekstet, og viste til aktuelle paragrafer i Kringkastingsloven. 12. september svarte TV2 at de ville direkteteksting til store deler av mesterskapet.

- **Trude med ny verdensrekort i slegge!** Deaflympics 23. juli 2017: Trude Raad fra Gloppen satte i dag ny verdensrekord i slegge for døve da hun vant øvelsen under Deaflympics i tyrkiske Samsun med et kast på 66.35.
- I statsbudsjett for 2018 var det **foreslått kutt i kulturtilskudd** til Norges Døveforbund. NDF nevnte det for døveforeningene og ba om hjelp fra alle ved å kontakte lokale politikere. Generalsekretær Bjørn A. Kristiansen meldte i en kunngjøring senere at "Bergen Døvesenter reagerte spontant da vi sendte mail alle døveforeningene om hjelp via deres politiske nettverk. Bergen Døvesenter tok kontakt med sitt nettverk som igjen tok kontakt med de rette politikere i stortinget. Bergen Døvesenter har også fulgt opp med diverse brev og mail vi har sendt fra kontoret vårt." (Det ble ikke kutt i kulturtilskudd!)

2018

Styreleder: Edvard Rundhaug

- **Norges Døveforbund feiret 100 års jubileum** i Oslo den 18. mai. Her i Bergen ble jubileet markert på Kristi himmelfartsdag, torsdag 10. mai. Først med besøk ved graven til tidligere forbundsledere. Deretter var vi samlet hos FFO Hordaland til kaffe og kaker, og for å høre litt historie om Norges Døveforbund, samt være med i spørreleken. Den dagen fikk vi vite at Petter Noddeland ble den nye generalsekretæren i NDF fra 1. august. Vi hilste også på hans søster Anne, som studerte i Bergen.
- Norges Døveforbund utga en stor **jubileumsbok på 560 sider**, med **Helge Herland** som redaktør. Likeså har NDF fått ny logo.
- **Kirkens SOS Bjørgvin** har vært leietaker i 3. etasje hos Bergen Døvesenter i mer enn 30 år! De flyttet ut til større lokaler i Bergen sentrum våren 2018.
- Det var en interessant torsdagskveld i Bergen Døvesenter den 22. mars 2018. På hvert bord satt det «**tolkeformidlere**» sammen for å ordne det slik at alle som bestilte tolk, fikk det. Men var det enkelt? Deltakerne fikk føle på kroppen hvor komplisert det er.
- Tidligere lærer ved yrkesskolen for døve gutter i Bergen, **Gunnar Gilbert** (lærer i 60-årene), leverte **skolepult** fra den tiden til døvemuseet i døvesenteret 23. april.
- Bergen Døvesenter hadde seminar - «**inspirasjonskurs for tillitsvalgte i Bergen Døvesenter**» - 15.-17. juni 2018. I den forbindelse tok deltakerne pause fra seminaret og koblet av med en opplevelsestur med seilskipet Statsraad Lehmkuhl sammen med øvrige medlemmer. Asger Bergmann fra Danmark holdt foredrag på seminarets første dag.
- Fra og med 13. juni 2018 ble det innført **soneparkering** i Kalfaret-området. Det betyr kanskje at folk prøver å parkere hos oss. Døves menighet, som eier størsteparten av parkeringsplassen, ordnet parkering-forbudt-skilt, og vi samarbeidet om å dele ut oblat (to hender) til medlemmer og kirkens folk, som viser at de har tillatelse til å parkere hos oss.
- **Seniorgruppen på tur til Flåm** torsdag 31. mai.

- 19. juni hadde forhenværende styreleder Helge Herland, nestleder Gabrielle Kverneland og daglig leder Rune Anda samtale med **Fritz Rieber** i styrerommet i døvesenteret. Og viste ham rundt i 3. etasje og ellers i huset. *(Vi søkte senere om støtte fra Riebers legat og fikk i 2019 innvilget kr. 400.000 til møbler, oppussing etc. i 3. etasje!)*
- På initiativ fra World Federation of the Deaf (WFD) vedtok FNs generalforsamling enstemmig 19. desember 2017 at **23. september hvert år skal bli en internasjonal dag for tegnspråk**. Vi markerte dagen på Torgalmenningen lørdag 22. september kl. 17.00-19.00. Det regnet og blåste kraftig at vi måtte ta ned partyteltet. Men medlemmer av Beast og døvesenteret delte ut brosjyrer og lærte noen tegn til folk som var der.
- Som ny, fersk generalsekretær, besøkte **Petter Noddeland** døvesenteret torsdag 30. august. Det var over 50 personer til stede i storsalen.
- Helgen 7.-9. september: **Bergensungdommer møtte svenske ungdommer** i Stockholm Formålet med turen var å bli kjent med en annen kultur og svenske døve.
- Bergen Døvesenter undersøkte og sammen med **149** ble det klart at de også kan formidle samtale **fra teksttelefon til teksttelefon**. Noen fjerntboende døve har kun gammel teksttelefon og ingen mobiltelefon. Derfor fint at det er mulig for oss å ringe 149 fra PC til døve som bruker teksttelefon.
- **Helene Hodneland Sæle** ble i 2017 ansatt som **beredskapskoordinator** i Norges Døveforbund Ungdom (NDFU) - og det ble utarbeidet "Retningslinjer for et trygt NDFU". Formålet er å sørge for at døve og hørselshemmede skal føle seg trygge mot uønskede atferd. Bergen Døvesenter har opprettet en ressursgruppe, samt utarbeidet "Håndbok for Ressursgruppe" og "Retningslinjer for et trygt BGDS".
- **ASL SLAM med Douglas Ridloff** 24. oktober. Bergen Døvesenter stelte i stand en fin poesi kveld på tegnspråk med amerikanske Douglas Ridloff fra New York. Over 90 personer var tilstede.

2019

Styreleder: Edvard Rundhaug

- Torsdag 29. nov. 2018 inviterte Bergen Døvesenter til **«Tegnuttrykk»-kveld**. Interessen var omtrent like stor som forrige gang vi hadde samme tema i 2006. Mellom 80 og 90 kom for å følge med. Etter tegnuttrykk presentasjon og paus ble det artig! Det var 30 spørsmål i Kahoot! – ledet av Lena Mei Kalvenes Anda (spørsmålene laget av Martin Skinnes). Spørsmålene var for eksempel: «iiii», «uuuu», «sammenknepet munn», «ffff», sammen med 4 svar-alternativer, for eksempel a) Jeg vet ikke, b) Sint, c) Håpløs, d) Skuffet. Noe sånt hele veien. Etter hvert som rett svar kom, presenterte Lena Mei tegnuttrykkene. 65 personer (av mellom 80-90) i salen deltok – og svarte via mobiltelefonen. Resultatene kunne vi følge med på storskjermen. Mange hørende deltakere fikk høy poengscore!

- **«Vi trenger dere!»** De tre fra NTNU i Trondheim hadde allerede forberedt seg til fire års forskningsarbeid, som startes i januar 2020 og som etter planen skal avsluttes i desember 2023. De opplyste at Marit Vogt-Svendsen var den første i Norge som i 1980-tallet la fram forskningsdokumentasjon som viste at tegnspråk faktisk er et språk, på lik linje som talte språk. Det har vært forsket på, blant annet, spørremarkører (Marit Vogt-Svendsen; tidsuttrykk (Kari Anne Selvik); Blunk, blick og nikk (Rolf Piene Halvorsen) og taktilt tegnspråk (Eli Raanes). Norge er fattig på forskning på tegnspråk. De etterlyste døve som kunne samarbeide med dem.
- Bergen Døvesenter hadde **visjons-seminar** med ca 20 tillitsvalgte 19.-21. januar. Det var mange saker som ble diskutert på seminaret, og under gruppearbeid.
- **Årsmøtet** i Bergen Døvesenter 14. mars 2019 ble gjennomført på litt over en time, med 40 medlemmer til stede.
- **Quiz-kveld** fredag 15. mars 2019 med diskusjon om bruk av lokaler i 3. etasje – og pub-/sosialkveld. Ungdomsklubben og Beast var også med. Gruppene fikk utdelt hvert sitt A3-ark med tegninger (uten navn) – der de skrev inn forslag til hva lokalene skal brukes til, og hva 3. etasje skulle hete. Tegningene ble vist i Budstikken. Og mange navneforslag.
- **Viveka Iren Ramvik** (17) begynte som utleieansvarlig 1. april.
- Etter søknad fra døvesenteret, var TV2's **“Tid for hjem”** innom døvesenteret 18. mars og studerte 3. etasje for om mulig å tilby ominnredning av lokalene der. En uke senere kom avgjørelsen: ”Vil bare informere deg om at valget til TV2 dessverre endte på et annet prosjekt. De syntes det var litt for «fint» hos dere.”
- **Alireza Emami** var å finne på kontoret i perioden 23. april til 20. juni 2019. Bergen Døvesenter har samarbeid med Introduksjonssenteret i Bergen om opplæring hos oss. Han har hatt opplæringsperiode fra januar til juni 2018 der det meste var fokusert på å mestre ulike dataprogrammer, fortrinnsvis Adobe-familien. Han har også hjulpet medlemmer, særlig døve pensjonister, til å klare å bruke iPad og mobiltelefoner.
- Bergen kommune sendte ut **“Kulturarealplan 2019-2030”** på høring i august i 2018. Vi kontaktet dem og bemerket at Bergen Døvesenter måtte gis status som kulturhus med kommunalt tilskudd. (*Heftet kom ut i 2019, og Bergen Døvesenter med “Døves Kulturhus” kom med i programmet.*)
- Tidlig på morgenen tirsdag 21. mai var 29 personer fra **seniorgruppen** i turistbussen på vei til vårens vakreste eventyr, **Loen**, innerst i Nordfjord. Der kom også døve fra Møre og Romsdal døveforening. Tilbaketuren til Bergen neste dag.
- *Politisk debatt* i Bergen Døvesenter torsdag 29. august.
- **Solomon nevnt blant 185 døve tryllekunstnere i verden.** I forbindelse med sommergrill i Bergen Døvesenter torsdag 20. juni 2019, overrasket daglig leder Solomon Sium Beyene med å overrekke ham en av de tre bøkene om døve tryllekunstnere i verden. På side 89 i den boken er det bilde og omtale om ham.

- Foredrag torsdag 12. september: Døve danske fortalte om **kjønnskifte**. Fra kunngjøringen leste vi følgende: **“Emilo Christensen** er en døv fyr, der har vært igennem en del i hans liv. Han er faktisk lidt anderledes i forhold til os andre. Han er blevet født som en pige, men i teenagealderen følte han at der var noget galt. Han var ikke glad i sin egen krop. Det var som en fængsel, og han følte ikke sig fri fra sit kønsidentitet.”
- Huset vårt – tidligere konsul Peter Jebsens sommerbolig - ble bygget i 1869. Bergen Døvesenters hus fra og med 1985. **I år er huset 150 år!**
- **«Grensene til mitt språk er grensene til min verden»** skriver styreleder **Rundhaug** på lederplass i Budstikken. Sitatet er fra Wittgenstein, som var en østerriksk språkfilosof. - Vi er aldri hele på et fremmedspråk. Det er bare på morsmålet vi har tilgang til hele verden med alle nyanser den har å by på, skriver Rundhaug. (Språket – tegnspråket – har vært i fokus i mange år, snart er dette språket høyst sannsynlig innarbeidet i den nye språkloven som kommer ut i 2020.)
- **Anita H. Norheim** ble ansatt som tegnspråkkonsulent 1. desember. Hun skal undervise i tegnspråk og også jobbe for barn og ungdom i samarbeid med ungdomsklubben. I desember underviste hun en time gratis tegnspråk hos byens ansatte i butikker o.a.
- Torsdag 3. oktober fikk Bergen Døvesenter besøk av de nye forbundslederen, **Niels Kristensen**. Han hilste først på seniorene kl. 11.30-14 og deretter – sammen med hele familien sin (bildet) – i storsalen om kvelden. De var i Bergen i forbindelse med Østlandets høstferie.
- Torsdag 24. oktober kl. 12 og kl. 19 fortalte **døvblinde Merete Karlsen** om hvordan det var å få vite at hun kom til å se dårlig og etter hvert helt blind. Hun rørte forsamlingen.
- **Julianne Rolfsvåg** fortalte om sykdommen sin, som viste seg senere til å være Cytomegalovirus forkortet CMV. Hun fortalte også om hvordan livet hennes har vært fram til i dag.
- Helge Herland, Erling Jacobsen og Rune Anda hadde **møte med Senterparti-politikere** fredag 6. sept. 2019. Temaet var fortrinnsvis døve sykehjemspasienter i andre kommuner med ønske om plass på Signo Konows Senter.
- Bergen Døvesenter og Bergen Døves Idrettsklubb gjennomførte en fin **tur med veteranbåten Vestgar og havets bord på Solholmen** fredag 30. august. 54 personer deltok.
- **Gjensyn med den gamle døvekirken** (Nonneseter kapell) søndag 1. september. Mange tok turen innom kapellet. Inge Sørheim ordnet tilgang. Thorbjørn Johan Sander fortalte om innvielsen i 1951 og om bryllupet deres (Marta og Thorbjørn J) som fant sted en uke etter innvielsen.
- Det var **valgdebatt** i døvesenteret torsdag 29. august.
- **København-weekend** 6.-8. september 2019 vellykket 12 ungdommer over 18 år var med på turen og møtte døve dansker fra Absalon ungdomsklubb.
- Nyhet fra NDF: **Medlemskort på mobiltelefonen**. Man laster ned “Joyn” og registrerer seg.
- Juleverkstedet arrangert av BDS, Beast og BDUK torsdag 5. desember samlet 56 deltakere!

- I hele desember var det **gratis tegnspråkkurs** i butikker o.a. i Bergensområdet. Veldig mange tok kontakt og ønsket kurs. **Anita H. Norheim** fikk det travelt. Tilbudet ble først lagt ut på døvesenterets facebookside, og derfra delt og delt og delt overalt!

2020

Styreleder: Edvard Rundhaug

- I år er **medlemskontingenten** endret: Kr. 150 for 0-30 år og kr. 300 for 31 år og oppover.
- **Storingsrepresentant Kjersti Toppe** (som hadde møte med oss i døvesenteret 6. september 2019) tok opp spørsmålet under Stortingets spørretime 15. januar: "Det bur ca. 5000 døve teiknspråkbrukarar i Noreg. I Oslo, Trondheim og Bergen er det eigne sjukeheimstilbod for døve. For døve som bur i andre kommunar, finst det ikkje slike tilbod der teiknspråk er daglegspråket. Dersom ein søker plass ved eit av desse tre sjukeheimstilboda, kan ein bli nekta plass fordi dei prioriterer pasientar i eigen kommune. Kva vil regjeringa gjere for å sikre alle døve sjukeheimspasientar rett til å velje plass på ein sjukeheim i eit teiknspråkleg miljø?"
- **Ungdomstoppen i 3. etasje** ble ferdig i februar etter 6 måneders oppussing og kjøp av nye møbler. Torsdag 20. februar var det **innvielse**. Den kvelden kom over 70 personer! I loftsetasjen er det ungdomsstue, flere spillelokaler, kurslokale, kontor for tegnspråkkonsulent, bordtennis i gangen, og "døvebibliotek".
- Bergen Døves Idrettsklubb arrangerte **DM i futsal** 29. februar-1. mars på Haukelandshallen. Det var 8 herrelag og 4 damelag. Bergen deltok med herrelaget, og kom på tredje plass.
- Torsdag 12. mars fortalte Guttorm Jørgensen (medlem hos oss) om sin **klatreturn opp til verdens høyeste fjelltopp utenom Himalaya**, i Sør Amerika. Han nådde toppen 28. januar.
- **Fredag 13. mars stengte døvesenteret alle arrangementer** framover på ubestemt tid. (*Forsiktig åpning skjer antakelig i juni.*) Senterstyret gjennomførte styremøte torsdag 26. mars digitalt, via Zoom. Styreleder og daglig leder satt i kurslokalet foran storskjerm, mens de andre i styret satt hjemme, og alle kunne se hverandre. Møtet gikk fint.
- **Lørdag 30. mai fyller Bergen Døvesenter 140 år.** Det var planlagt jubileumsfest på Hangurstoppen Restaurant på Voss, med over 80 påmeldte deltakere. Men festen måtte avlyses på grunn av smittefaren (korona).
- Fra og med 1. juni overtar **Martin Berhove som ny daglig leder** i Bergen Døvesenter. Rune Andas siste arbeidsdag er fredag 29. mai. Han er blitt pensjonist. Bildet under.

